POEZII CRISTICE

LA ROMANI

rugăciunile poeţilor

Moto:

am văzut cum au murit poeţii,
le-am şi bandajat atunci arsura,
erau toţi suiţi frumos pe cruce
xenomani în lupta cu natura:
adevărul lor se şubrezise
numai pentru orbii furioşi,
dar cu cât se înmulţiră orbii
răstigniţii-au fost mai numeroşi,

ultimului doar i se lăsare
baterea în cuie zi de zi
astfel încât orbii să se simtă
liniştiţi că au ce răstigni:
ard deci nevăzute cruci pe sus,
ultimul poet este Iisus

(Ion Drăguşanul, *Elegiile*)

Rugăciunile poeţilor

Nu există rugăciuni mai frumoase, mai adevărate, mai trăite şi mai tulburătoare decât cele risipite prin paginile veacurilor de către poeţi, de către creatorii locuiţi de pâlpâiri din lumina lui Iisus şi, tocmai de aceea, vindecaţi şi cutremuraţi de sacrificiul naturii sale umane, cea pururi îndurerată şi purtându-şi cu înţelepciune rănile şi nesfârşitele însângerări. Iisus e frate întru suferinţă şi martiriu şi cine dintre românii neamului nostru au avut de a duce câte o cruce mai grea decât poeţii? Marginalizaţi în viaţa de zi cu zi, doldora de neajunsuri şi suferinţe, închişi şi torturaţi cu cruzime prin temniţele vremelniciilor umane, călcaţi în picioare de şenilele veacurilor, poeţii şi-au asumat conştient exemplul lui Iisus, ca să poată duce făclia mai departe, până acolo unde, sfâşietor, suferă maica poetului, în dimensiunea ei de Sfântă Maică a lui Iisus.

Dumnezeu e prea departe şi nici nu a cunoscut durerea omului („Pe Dumnezeu, de l-am vedea în cuie, / Cu pieptul plin de lănci, cu chipul supt, / Am spune că-i un joc, dar jertfă nu e: / El din ființa lui nimic n-a rupt”), spunea poetul Panait Cerna, iar un alt poet, Dumitru Bacu protesta împotriva propriului său destin: „Nu Ţi-a ajuns, o Doamne, Fiul Tău, / Nu Ţi-a ajuns un rai întreg de Sfinţi / Ca să mai faci şi unul în Aiud?”.

Tendinţa filosofării, în favoarea şi mai ales în disperarea propriului adevăr, amplifică metodele sincerităţii până la a transforma fiecare rugăciune într-o amară spovedanie, în care simţi cum clocoteşte şi sângele lui Iisus. Poetul, flămând, zdrenţăros, torturat, ucis, are demnitatea Celui pe care nu şi l-a luat doar ideal, ci pe care îl trăieşte nepământeşte de profund. Tocmai de aceea a fost pentru mine o dezamăgire să constat că nu există o antologie a rugăciunilor poeţilor, nici la noi, nici oriunde altundeva, apoi, pentru că simt nevoia unui astfel de univers luminos al încredinţării, am alcătuit-o pe aceasta, care ar putea însemna doar un început, dacă se vor găsi şi alţii, care să adune din uitate şi neştiute pagini fărâmele vii de dumnezeire, care sunt rugăciunile poeţilor (**Ion Drăguşanul**).

Matei Alexandrescu:

Printre ulucile cerului

I.

Îngerii mei
Alintaţi asemenea prinţilor
S-au prins de mătasea norilor
Poale de femei
Şi fac primii lor paşi
Pe sub tunelul de bărbi al sfinţilor.

Le tremură sub călcâie
Guştere – fumul de tămâie –
Şi zarea cu aromă de alviţă
Le arată doar un deget de domniţă...

Îngerii mei
Nu se mai tem de zmei,
Sus pe cocoaşa câte unui sfânt
Au pornit spre pământ,
Străbat în drumul lor, lanuri întregi de crini
Şi lasă deschise atâtea porţi de lumini...

II.

După ce Maica Domnului le-aşterne

Toţi îngerii îngenunchiaţi se roagă:
Silabisesc o rugăciune-ntreagă
Şi somnoroşi abia se ţin în perne.
Maica Domnului şi ea
Stă în genunche pe podea.

Şi după rugăciune, îngerii cu buzele pline
Parcă de turtă dulce
Dau buzna să se culce.

Atunci măicuţa lor bună
Îi întoarce de mână,
În sufletul lor se ascunde
Şi abia atunci mânuţele rotunde
Brodesc o cruce de începător,
Gingaşă ca un mărţişor...

III.

Adormiră îngerii de mult,
Pe hornul Cerului zadarnic ascult.
Stelele nu mai tremură licurici,
Prinşi în pumnii lor de pitici;
Norii fugăriţi miei de lumină
S-au strâns într-un colţ de cer la taină.

Luna farfurie ciobită
A rămas pe un colţ de masă răsturnată,
De când i-au chemat pe îngeri la judecată,
La fereastra cerului trece câte-o umbră grăbită...
S-au potolit îngerii; nu se mai aude
Nici un pas în pridvoare, pe scări,

S-au potolit cu genele ude
De lacrimi şi de sărutări.

IV.

Trei îngeri se jucau cu luna
O dau de-a dura
Şi luna se rostogolea întruna...
Dintr-un pridvor
De nor,
Un sfânt tocmit păstor
Striga la ei cât îl lua gura.

V.

Dumnezeu predică spaţiilor dintr-un amvon de vată
Nevăzut ca un nimic de plumb, dintr-un ou de ciocolată
Şi cuvintele Lui – furnici flămânde şi stranii
Ne umblă prin cranii.

Din vitrina cerului, Dumnezeu – jucărie
Serveşte pe o tipsie
Lumilor înfometate: trupul lui Isus;
Şi peste lumi se abate de sus:
Abur viu de pâine rumenită,
Nevolnică ispită...
Dumnezeu vorbeşte
Şi cuvântul lui scormoneşte
Ca o nuieluşă
Lumile, mormane de cenuşă...

(*Revista Fundaţiilor Regale*, An 1, Nr. 7, pp. 36, 37)

George Antonovici:

Litanii de câmp

I

În aria ţării, iară
grâul însemnă bogată vară.

De dorul câmpului şi-al satului,
m-oi odihni-n răcoarea hatului,

s-aud talanţii boabelor cum sună
în rodirea grânelor prea bună.

II

Sufletu-ngenunche cum miorile,
să Te preamărească blând cu doina şi florile.

Fii lăudat, prea bunule Stăpâne,
pentru codrii plini de sănătate –
unde sihăstresc Negoiul şi Rarăul frate,
şi pentru livezile cu soare bun şi pâine.

Pentru truda ce ne-ai dăruit,
pentru ploaia ce ne-a binecuvântat hotarul,
mulţumim, Mântuitorule, şi pentru harul
bucuriei grâului împlinit.

III

Pentru duioasele vecernii Te mărim,
pentru-al păsărilor măiestrit cuvânt,
pentru pământul strămoşilor sfânt
şi pentru stânjeneii păcii-n ţintirim.

Lăudat fii, Doamne, acum şi-ntruna
că pentru slava Fiului Tău ceresc
biserici mândre în litanii cresc
legea veşniciei neamului, străbuna...

Lan cu lan departe-or să răsune
sfinte clopote de rugăciune,

până ţara-ntreagă va să fie
altar de rugă, muncă şi tăcere...
Neam român, pe creste de-nviere,
îşi duce viaţa ca o liturghie.

(*Iconar*, II, 10, 1937, p. 2)

Tudor Arghezi:

Înviere

De când mi-ai pus capul pe genunchi, mi-e bine.
Nu ştiam că mă voi vindeca de mine cu tine.
Vorbele, gândurile, împletirile, crezusem că-mi ajung.
Nu ştiam. Au zvâcnit umerii, au crescut braţele: fusesem
ciung.

Mi-am simţit coapsele, gleznele, spinarea tari ca un
luptător.
M-am vindecat şi m-am născut, sărutându-ţi talpa unui
picior.
Fusesem slăbănog, fusesem orb, rătăcit
Între uragane, miazănoapte şi răsărit.

Mâna îţi atârnă-n nisip şi pietriş,
Linsă de valul curmeziş
Care vine îmblânzit să-ţi pupe unghiile, inelele şi-o
brăţară
Şi îţi aduce daruri dintr-altă ţară,
Zale rupte, firimituri de coifuri şi de scuturi,
O poală de odăjdii argintii şi fluturi.

Pentru leacurile din măceşii sânului tău
Am înfruntat mânia lui Dumnezeu.

Vezi? Corabia din zare pluteşte lin, plecată pe sfert,
Plumbuită ca într-un nămol de cositor fiert.
Merge marea, merge cerul împovărat de stele

Numai corabia şi noi ne-am oprit între ele.

(*Revista Fundaţiilor Regale*,
An. 3, Nr. 2, pp. 256, 257)

George Bacovia:

Isus

I.

Crengi subţiri cu flori albe...
Spre mai sus
Mă ridică din erori
Idealuri ce-au apus...
Cu flori roze crengi subţiri...
Isus!

Flori pe zări, în iarbă flori...
Spre mai sus
Am trăit de mii de ori...
E destul că tu te-ai dus...
Flori pe zări, în iarba flori...
Isus!

II.

Să dorm...
Să dorm, din ce în ce murind
Deşi oriunde e o reînviere...

Iată, sunt goale Dumbrăvile sacre –
Poetul a plecat.

Şi dacă tu mai cauţi,
Păşind prin tăinuitul izvor,
Pe mine nu mă vezi –
Poetul a plecat...

Să dorm...
Să dorm, din ce în ce murind
Deşi, oriunde, e o reînviere...

(Bacovia, George, *Plumb*,
Chişinău 2001, p. 95)

Dumitru Bacu:

Aiud

Ofrandă ducem dar, spre Cel de Sus,
în loc de trandafiri aprinşi
şi albe flori,
buchetul rănilor din trupul lui Isus
şi-n loc de rugăciuni
spânzurători

Ni-i drumul lung…
Fără-nceput, fără sfârşit.
Şi scară înălţăm spre Infinit
din infinitul lanţ ce ne sugrumă.
Şi trepte-am pus
ciomegele ce ne-au răpus
sub humă.

Şi când târziu,
vom bate-n poarta Marilor Dreptăţi,
Nu vom cădea-n genunchi,
nu vom cerşi iertări
ci vom suna din lanţuri întrebări:

De ce destinul fu atât de crud?
Nu Ţi-a ajuns, o Doamne, Fiul Tău,
Nu Ţi-a ajuns un rai întreg de Sfinţi
Ca să mai faci şi unul în Aiud?

(Bacu, Dumitru, *Aiud,*
Madrid 1961, pp. 7, 8)

Dumitru Bacu:

Isus

Azi noapte mi-a bătut în geam un glas.
Părea un geamăt sfâşiat şi stins
Venit din adâncimi de necuprins,
Un vagabond prin nopţi, fără popas...

Prin licărirea stelelor de sus
Mi s-a părut că-ntrezăresc un sfânt
Ce rătăceşte-n taină pe pământ.
Un vis ciudat? Sau poale chiar Isus?

În ochi sclipeau aprinse, verzi lumini
În palma rezemată de oblon
Ardea adâncă, urma de piron

Pe fruntea albă semnele de spini.
Azi noapte mi-a bătut Isus în geam
Şi mi-a vorbit. Dar parcă eu vorbeam.

(Bacu, Dumitru, *Aiud*,
Madrid 1961, pp. 68, 69)

George Bărgăoanu:

Înviere

Opreşte-te o clipă, suflete, din drum!
Ţărmurile-n care veşnic treci
Sunt negre de prohoade şi de fum.
Ţi-s ochii stinşi, ţi-s gândurile reci.
Iar glasul clopotelor, înmiit,
Te-a asurzit.

Nici amintirile nu le mai ştiu...
Eşti singur şi vei fi pustiu…

Dar se ridică vânt izbăvitor
Deasupra umbletului tău de râmă;
Se spală nourii şi se dărâmă
Biserici vechi subt clopotele lor,
Şi cerul se revărsa de lumină.

Deschide ochii, suflete, porneşte iar
Pe drumuri noi care se desfac
Spre zări, de lângă trupul tău sărac!

Şi fie-ţi calea bună...

Te-aşteaptă flori cu must de mătrăgună…
Dar despicând al zărilor tezaur,
Vei fi prin veacuri slobod plug de aur.

(*Viaţa Românească*, An. 19,
Nr. 6-7, 1927, pp. 384, 385)

Sever Beuca-Costineanu:

Hristos a înviat!

Tu, ce pe cimitirul altarelor păgâne
Stindardul biruinţei, murind, l-ai împlântat,
Din noaptea necredinţei, prea îndurat stăpâne,
Tu spiritele sclave prin cruce le-ai salvat
Şi, azi, în sânul nostru
          Hristoase-ai înviat!

În inimi ferecate de patimă şi ură,
Tu, soare al iubirii, blândeţe-ai semănat
Şi rău şi bun pătruns-ai cu raza-Ţi de căldură,
Şi chip de om luat-ai, şi moarte-ai îndurat,
Dar, azi, în sânul nostru
          Hristoase-ai înviat!

Celor făr' de nădejde, dezmoşteniţi de soarte,
Imperiul luminii Tu le-ai răscumpărat,
Tu ai învins păcatul şi-al morţii bold prin moarte
Şi visul nemuririi în noi l-ai întrupat,
Şi, azi, în sânul nostru
          Hristoase-ai înviat!

(*Junimea literară*, nr. 5/1905, p. 66)

Dimitrie Bolintineanu:

Iisus pe cruce

O, Christ cu păr de aur şi cu cuvântul dulce,
Din care se revarsă al mângâierii dar!
Tu însuţi ai zis, Christe, când te-au urcat pe cruce:
„Nu vrei să faci, părinte, să treacă-acest pahar?”.

Ce te gândeai tu oare vorbind aşa, Iisuse?
Gândeai că o să piară ce tu ai semănat?
Gândeai că Fariseii au să întoarcă mâine
Poporul din credinţa ce azi ai insuflat?

Nu sunt acei puternici ce-mpiedică-o doctrină
Cu toata stăruirea şi influenţa lor!
Ea însăşi, când nu are principiul de lumină,
De viaţă şi dreptate, ucide al ei zbor.

Doctrina ta e sfântă şi are viaţă-n sine,
De-aceea pretutindeni lăstari adânci a prins.
Cu cât aflat-a piedici şi suferinţi sublime,
Cu-atâta peste lume în noapte s-a întins.

De-atunci de tiranie noi nu ne temem foarte
Când se arată încă aice pe pământ!
O tiranie-n sânu-i aduce a ei moarte
Şi se arată-n viaţă cum naşte un mormânt.

Ioan Borcia:

Imn

Tu, ce-ai lăsat această dimineaţă
De zi de vară caldă şi senină,
Spre Tine cată, Ţie ţi se-nchină
Tot ce-n cuprins chemat-ai la viaţă.

Ca fumul din cădelniţi legănate
Se-nalţă un prinos de mulţumire
Miresmele din mii şi mii potire
De flori de Tine darnic semănate.

Slăvindu-te pe Tine-n câmp răsună
Departe şi voioasă azi cântarea
Românului ce-şi vede-mbelşugarea
Şi-n snopi de aur spicele adună.

Prin Tine-i tot ce este. Unde nu eşti,
Nu-i rod, nu-i cântec, nu-i miros de floare,
Putere, Tu, de viaţă dătătoare,
Tu eşti lumina şi iubirea Tu eşti.

(*Înviere şi alte poezii*,
Biblioteca poporală a Asociaţiunii,
Anul XIV, Nr. 114, Sibiu 1924, p. 6)

Vasile Bumbac:

Imnul Crucii

Domnul însuşi crucea pe-al său braţ o duse
Şi pe cruce Domnul fost-a răstignit;
De pe cruce Domnul în mormânt se puse
Şi prin însuşi Domnul crucea s-a mărit.

Din mormânt cu fală Domnul Crist învie,
Cu puterea crucii tartarul zdrobind,
Păgânismul cade cu-a sa-mpărăţie,
Crucea biruieşte, cerul deschizând

Şi la ceruri Domnul falnic se ridică,
Crucea este Domnu-n cer şi pe pământ;
Şi creştinii, astăzi, într-un glas răspică:
Înviat-a Domnul, Dumnezeu cel sfânt“

(*Aurora Română*, nr. 3/1882)

Ion Buzdugan:

Vinerea patimilor

Cucernic cântă clopotele
Sub bolta întunerică,
În murmur tainic şopotele
S-adună la biserică.

Suspină depărtările,
Rupând tăria somnului:
Prin noapte duc cărările
Către Lăcaşul Domnului.

De tămâierea florilor
Pe câmp e mirodenie:
Cu trandafirii zorilor
Tot satul e la denie...

Închină toţi plocoanele
De sufletul părinţilor,
Şi plâng, de sus, icoanele
De patimile sfinţilor.

Ard stelele făcliilor
În jurul Iairului:
Bătrânii cu copii lor
Ascultă viaţa Mirelui...

Se-nalţă semnul Crucilor...
Şi lumea-şi plânge patimile:
Pentru supliciul muncilor,
O, Doamne sfinte, iartă-mi-le!...

Din buze, ca tăciunile,
Şoptind, plâng Magdalinele:
Se-nalţă rugăciunile,
Din inime – suspinele...

Iar când răspund cântările
Iertarea Răstignitului:
Suspină lung oftările,
De patima Iubitului...

Se duc la spovedanie
Şi-şi spun amarul, jalele;
Iar preotul ia danie,
Iertându-le greşalele...

Şi-n inimi, maci de candele –
Lumina-şi mistuie durerea:
Voi, Cetelor Arhanghele,
Sunaţi din clopote Învierea!...

(*Cetatea Moldovei*, An 4,
Nr. 5, 1943, pp. 173, 174)

Ion Buzdugan:

Înviere

Picură-n seară
Mir de lumină:
Alba Fecioară –
Strajă-n colină...

Stele din cer
Crucilor-pază;
Suliţi de fier,
Suliţi de rază...

Cad de pe cruce
Albele mâini:
Cine îşi duce
Cununa dă spini?...

*

Cântă cocoşii
Tainica veste:
Zorile roşii

Sângeră-n creste...

Murmur de şoapte
În depărtări:
Tremură-n noapte
Torţi, pe cărări...

Cresc pe colnice
Albi pelerini,
Prind să furnice
Umbre-n grădini...

*

Picură-n zare
Mir de lumină:
Albe Fecioare
Trec prin colină...

Lespedea albă
Lângă mormânt:
Giulgiu în salbă,
Albul veşmânt...

Glas trâmbiţează
Straja a patra:
Înger de pază
Străjuie piatra...

*

– Unde, vai, unde?

Unde l-au dus?
Glas le răspunde:
Nu e Isus!...

Umbra Lui suie
Pe albe lumini:
În cărăruie
Cununa de spini...

Plâng cu suspine
Că l-au furat...
– Pleacă, streine:
El a-nviat!

(*Cetatea Moldovei*, An 4,
Nr. 5, 1943, pp. 175, 176)

Adelina Laerte Cârdei:

Psalm

Din slava-naltă lasă blânda-Ţi mână
Cu largă binecuvântare peste creştet
Şi fulgeră prin pumnul de ţărână
Fiorul bucuriei, fără care
Viaţa n-ar mai fi o sărbătoare.
Privirea Ta e raiul primăverii
Şi şoapta Ta e freamăt de poiană,
Îmbracă, Doamne-n platoşa tăcerii
Tristeţile şi-adoarme-le pe margine de geană...

De zborul clipelor aş vrea să leg
Cu viaţa mea o punte fără moarte.
Cu tot alaiul de simţire-ntreg
Să treacă sufletu-mi – deschisă carte –
Sa tremure pe coardele luminii
Cum, îmbăiaţi de visul vieţii, crinii...

Mi-i pasul mai mor acum spre soare...
Din mila Ta un ram de viaţă nou
Îmi înfloreşte – atâta prospeţime...

Ca mâine, prinde-va aripi să zboare
Spre-aceeaşi adorată înălţime
Ca să-ţi asculte misticul ecou.

Deschide zarea iarăşi porţi de vis
Şi apele mi le aduc aproape.
Neprihănit ca floarea de cais
Mi-i gândul ce încearcă să s-adape
Din tot ce dărnicia Ta măiastră
A risipit pe-ntinderea albastră...

Privesc cum florile îşi culcă obrazul
Pe perinile aerului pur
Şi cum în ape calme doarme iazul
Cu stelele şi stuhul împrejur…
I-atâta linişte că te aud cum treci
Cu paşi de raze peste holda-n spic…
S-aşterne gândul floare pe poteci
Şi inima spre Tine o ridic…

(*Revista Bucovinei*,
nr. 7/1943, pp. 347, 348)

Ilariu Carpen:

Primăveri răstignite. Fiul Omului

Doamne,
sunt atât de singur, atât de străin,
că n-aş putea să-Ţi spun nici cine sunt
şi nici de unde vin!
Din noaptea cărei lumi plecai şi când!?
Şi unde merg de trec prin zări la rând !
Că stau pe pietre-alăturea de drum
şi bat la porţi, dar nimeni nu mă cheamă
cu glasul stins şi cu surâs de mamă.

Un vultur de aş fi, departe-n munţi,
ce lung privesc în funduri de genune,
chema-m-ar glasul puilor mărunţi
sau ar veni năprasnic să-mi adune
cadavrul din mijlocuri de poiene
un vânător nemernic, dacă-n nor
m-ar fi ajuns c-un plumb ucigător.

Sau trist porumb plecat pe-o biată cruce
şi mucedă, şi strâmbă, şi pustie,
ce s-a-nfrăţit cu vremea-ntr-o răscruce.

O, Doamne,
Tu singur mă auzi, Tu singur mă-nţelegi,
căci sunt al Tău...
Al Tău sunt Doamne:
al cerului şi-al humii,
al norilor,
al florilor
şi-al lumii.

(*Cetatea Moldovei*, An 2,
Nr. 6, Iaşi 1941, p. 138)

Otilia Cazimir:

Clopotele

Clopotniţi sure –cuiburi pentru vânt,
Cu trepte măcinate de vreme şi de cari,
Săpate-n inimi nouă de stejari
Şi-atât de vechi acum, că parcă-s de pământ...

În bolţile de piatră scunde,
Doar întunericul părăginit s-ascunde
Prin pânze de painjen colbăite,
Sub grinzi pe unde trec, pe nesimţite,
Fantome frânte, fumurii şi reci
De lilieci,
Şi stă acolo toată ziua neclintit,
Până încep să pâlpâie-amorţit
În ţintirim cu lespezi şi cu scai
Luminile verzui de putregai.

Atunci, clopotniţele mari de scrum
Răstoarnă întunericul din ele-n drum.

*

Acolo sus, sub grinzile-afumate,
Dorm toată noaptea clopotele grele;
Flori negre de aramă, răsturnate.
Dar când s-aprinde soarele în ele,
Încep, odată toate, să-şi clatine sub cer
Staminele de fier.

Si cântecele lor de tuci
Întârzie prin bolţi, s-anină-n cruci,
Trezesc ecouri vechi prin paraclise
Şi bat în toate geamurile-nchise.

Apoi se-ntorc, curate şi cuminţi,
Că le aşteaptă stranele cu sfinţi
Şi Duhul Sfânt, ce-n chip de porumbel
Se leagănă-n pridvor
Legat de-un lănţuşor.

Iar Maica-Domnului, fiindcă-i primăvară,
Întinde-o mână subţirică, bizantină,
Să prindă-n vârful unei lumânări de ceară
Un pui de flacără cât o albină.

(*Însemnări ieşene*, An 3,
Nr. 5, 1938, pp. 195, 196)

Panait Cerna:

Isus

Ai fost un om ş-ai pătimit ca dânsul...
Un Dumnezeu – cum te credeau părinţii
Pluteşte-n veci deasupra suferinţii:
El nu ne poate înțelege plânsul.

Pe Dumnezeu, de l-am vedea în cuie,
Cu pieptul plin de lănci, cu chipul supt,
Am spune că-i un joc, dar jertfă nu e:
El din ființa lui nimic n-a rupt.

Dar Tu ai sângerat pe negre căi,
Supt umilinţi ce nu le ştie cerul;
Tu ai gemut, când te pătrunse fierul,
De-au tremurat şi ucigaşii tăi.

Și ochii tăi cei blânzi se înnoptară,
Și gura ta s-a-nvineţit de chin,
Şi duhul tău, ce nu putea să moară,
A smuls din trup suspin după suspin...

Un om, un om, prin patimile tale!
Și totuşi cât de sus, lumina mea,
Te-a înălţat răbdarea sfântă-a ta!
De mila ta, la glasul tău de jale,

Să se deştepte morți de mii de vremi
Ş-adâncul lumii să se înfioare,
Iar Tu să ai privirea iertătoare,
Un om să fii şi tot să nu blestemi!...

Cum au putut să steie laolaltă
Atâta chin ş-atâta bunătate?
Se rătăceşte mintea şi nu poate
Să te urmeze-n lumea ta înaltă...

Al nostru eşti: al celor slabi şi goi –
Pământ ţi-e trupul şi-n pământ s-ascunde,
Dar umbra ta rămase printre noi
Si inima-mi te simte orişiunde:

De sufletul ce-a întâlnit mizerii
Și cu obolul său le-a vindecat
Te-apropii lin, prin negura tăcerii,
Şi strângi în taină mâna care-a dat;

Apostolului răsplătit cu ură,
Tu-i spui: Mergi, nu eşti singur în durere!
Şi gura ţi-o-nfrăţeşti cu sfânta gură
Ce-a semănat nădejdi şi mângâiere;

De cel ce geme, neputând să moară,
Apropii cupa liniștii de veci,

Mereu sporeşte-a inimii comoară
Şi drum de zâmbet laşi pe unde treci...

Al nostru eşti! Ce ochi văzu vreodată
Că te-ai suit la cer, purtat de nori?
Ce gând nebun zvârli această pată
Pe cel mai mare dintre visători?

Putut-a oare sufletu-ţi să fugă
La cei senini şi fericiți din cer,
Când jos, prin murmure de chin şi rugă,
Atâtea brațe tremură şi-l cer?

Nu, nu! Ale Golgotei reci piroane
Nu te-au lipit atât de strâns pe lemn,
Cât te-a legat de-acest pământ nedemn
Nemărginirea rănilor umane.

Atâta timp, cât lutul n-o să crească
Copii asemeni chipului tău sfânt;
Atâta timp, cât liniştea cerească
Nu se coboară-n inimi pe pământ,

Cât timp nu vezi aieve tot ce seameni
Şi ochii toți de plâns n-or fi deşerţi,
Atât de mult Tu, cel născut din oameni,
Va trebui să mângâi şi să ierţi;

Atât de mult vei auzi jelire
Şi rana ta va sângeră mereu
Îmblânzitor de oameni prin iubire,
Tu ţi-ai ales destinul cel mai greu!

Dar când vei smulge-ntreaga omenire
Din somnul lung al greului răbdat,
Când nu va fi nici chin, nici rătăcire,
Atunce Tu zâmbi-vei împăcat;

Atunce numai îngerul hodinii
Va cobori subt ochiu-ţi înțelept:
Îţi va culege de pe frunte spinii
Şi-ţi va închide rănile din piept.

(Cerna, Panait, *Poezii*,
Bucureşti 1910, pp. 5-10)

Panait Cerna:

În faţa Altarului

Fiere-amestecată cu nectar
Mi-ai întins din vecinicul pahar.
Cântă viu în sufletu-mi nectarul:
Tată, şi-n pământ te-oi lăuda!
Fruntea mi-o îngreuie amarul:
Doamne-al lumii, fie voia ta!

(Cerna, Panait, *Poezii*,
Bucureşti 1910, p. 29)

Traian Chelariu:

Colind

Au cântat cocoşii pământii,
auziră morţii şi cei vii...

– „Indurare, Doamne, să unim
glasul nostru-n cântul unanim,

cântul unic, cântu-n care eşti
preamărit de cete îngereşti,

preamărit de ierbi şi dobitoc
şi de piatra ce se farmă-n loc,

lăudat de stele până-n zori
şi de-apusul mândrilor Tăi sori,

lăudat de codrii şi de mări
pentru ceasul sfintei îndurări...”.

Fa|a Domnului, măreaţă zi,
părinteşte-n zâmbet se urzi,

mâna Lui, cu pace şi cu har,
peste toţi coboară ca un dar...

(*Junimea Literată*, An 24, Nr. 10-12,
Cernăuţi 1935, pp. 315-329)

Traian Chelariu:

Dulcile cuvinte
ale prea blândei Catrina Ursu
din Fundul Moldovei

Auziţi-mi, Doamne, graiul gurii mele,
plânsetul şi truda dulcilor cuvinte
câte Vi le-nchină una dintre cele
mai umile roabe fără minte.

Şi-ascultaţi-mi, Doamne, dulcile cuvinte
zise pentru Iadul trist şi pentru Raiul
limpede ca roua şi-nflorit ca plaiul,
cu minuni albastre, cu ninsori de stele
şi cu promoroaca pâlcurilor grele
de-amintiri şi doruri omeneşti şi sfinte
cete de arhangheli albi cum numai crinii
câmpului se-mbracă-n pânzele luminii.

Şi-ascultaţi-mi, Doamne, dulcile cuvinte
izvorând vecernii, denii şi utrenii
înecate-n hohot plâns şi în mătănii

din minutu-n care cele trei vedenii
m-au sortit pe mine, blândă mucenică,
să veghez de-a pururi rugătoare-n pragul
zorilor şi-al serii câte trec de dragul
zilei ce asemeni ceţei se ridică
şi asemeni ceţei cade şi ne lasă
mai duioşi în urmă, mai streini acasă.

Mă primiţi, o Doamne, numai mucenică
să Vă fiu, – nu pentru Rai sau pentru mine,
nici pentru ca-n pulberi să mi se-nsenine
trupul când cea sfântă Moarte-o să-l pogoare
unde nici o rană grea nu ne mai doare
şi nici o prihană nu ne adumbreşte, –
ci primiţi-mi ruga numai pentru lanul
care-n holde spicul pâinii şi-l trudeşte
dornic să-ncunune cu belşuguri anul.

Şi-auziţi-mi glasul numai pentru jalea
vitei ce-n ogradă molcumă tânjeşte
adăstându-şi hrana zilnică şi ceasul
neştiut cu care va pleca-nspre ţara
presimţită doară-n boli şi în primejdii.

Şi-ndreptaţi şi mie, când m-oi duce, pasul
înspre cele ceruri şi-n cereşti odăjdii
îmi feriţi, o Doamne, sufletul: Ocara
să nu mi-l ajungă; – iar acum de bune
să primiţi, cu-această una rugăciune,
sfântul semn al Crucii, hohotul fierbinte,
postul meu şi ale mele dulci cuvinte...

Zi şi noapte, Doamne, m-oi ruga umilă
şi voi sta-naintea Voastră neclintită
să ne daţi viaţă limpede şi milă, –
că nemăsurată şi nemărginită
este îndurarea Voastră. – Nu ne scrieţi
gândul şi cuvântul pline de greşeală:
Fapta şi ştiinţa noastră ne înşeală
prea ades şi-adesea rătăcim, cu toate
ci ni-i dor de drumul cel fără păcate.

Nu dormiţi, o, Doamne, ci-ale Voastre sfinte
şi înalte braţe să ne lumineze, –
şi-auziţi-mi glasul dulcilor cuvinte
pentru-a tuturora viaţă şi povaţă, –
pentru pruncii care, fără să-i boteze,
mor şi nu pot trece vămile de ceaţă, –
pentru împăraţii mari, pentru noroade,
pentru cei ce-n dragoşti şi în fericire
uită câteodată singuri să gândească
la curata Voastră faţă şi n-au ştire
de-obidiţii care-n sfânta mănăstire
intră şi, cu toţii, robi supuşi şi roabe,
uită-ale făpturii omeneşti podoabe
şi ale făpturii omeneşti odoare
şi slăvesc, prin cântec dulce de psaltire,
aplecata Voastră frunte-mpărătească
ce-o lăsaţi lumină-n veacuri viitoare...

Şi primiţi-mi ruga pentru cel ce-n lume
e strivit de cazne, lanţuri sau tristeţe
sau, lovit de boală fără leac, cu jale
blastămă şi ceasul Morţii şi-l doreşte.

Nici celor ce-n crâşme suduie şi-n glume
joc îşi bat de sfânta Crucii frumuseţe,
fie că sunt tineri sau în bătrâneţe,
nu le scrieţi, Doamne, vorbele neroade:
Fără ştire omul lunecă şi lesne
limba încâlcită-n rele-l ia-nainte.

Nu-l lăsaţi în veacul de apoi prin bezne
să se osândească. Nici celui ce minte,
fură sau ucide nu-i daţi urgisire, –
nu-i luaţi iertarea Voastră milostivă
ci-ascultaţi-mi glasul dulcilor cuvinte
şi înspre povaţă bună deopotrivă
îndreptaţi-l, Doamne, pentru sfântul Bine:

Pururi să se facă numai sfântul Bine,
căci aşa în pilde-aţi pilduit şi milă
multă ne lipseşte spre a înţelege
cum aţi pus răsplata şi cum nu e silă
să plinim cu toţii sfânta Voastră Lege...

Şi-ascultaţi-mi, Doamne, dulcile cuvinte
pentru-al tuturora veac şi sănătate
şi a tuturora binecuvântare, –
căci fără de ele nime nu e-n stare
să se mântuiască. Şi de la ruşine
să ne scoateţi încă, şi cu bunătate
V-aplecaţi urechea sfântă înspre toate
ale noastre patimi şi dureri mezine.

Şi-auziţi-mi dorul cel ceresc şi darul

Duhului – Prea Sfântul – peste noi să vie:
Prin învăţătura Voastră el ne-nvie
şi prin ale Voastre Evanghelii harul
Raiului ne-mbracă-n stări de mântuire...
Dar le faceţi toate cum veţi şti – că cine
ar putea de lume să ne aibă ştire
dacă-am duce lipsă de al Vostru bine?!

Şi să ne trimiteţi îngerii, tot gândul
să ni-l îndrepteze şi de la ocară
să ne ducă-n zarişti albe de lumină,
căci prea slab ni-i pasul cel de lut şi tină
şi ispititoare calea cea uşoară
la al cărei capăt, sufletul prădându-l,
ghearele gheenei ne pândesc întruna
cum pândeşte doară la răscruci tâlharul.

Îndurarea Voastră însă ne arată
chiar şi-n ceasul cela de sfârşit paharul
izbăvirii, Doamne, şi întreg amarul
ce l-am strâns în suflet se preface-ndată
în iertare decât mierea mai curată...

Pentru îndurare, pentru izbăvire
graiul meu alege dulcile cuvinte,
nu băgaţi în seamă ne-nvăţata-mi minte
dacă nu e-n stare multe să-nţeleagă...
Cine înţelege bogăţia-ntreagă
şi puterea Voastră cea de peste fire?!
Căci în cer sunt toate, însă nime n-are
(ca şi orbii care în urma noastră strigă
milă pe la poduri şi ne cer pomană),

ochi să-ntrezărească înstelată strană
unde Prea Curata Maică-n neprihană
şede şi, duioasă, între sfinţi ascultă
cum se face cântec slava Voastră multă…

Şi primiţi-mi, Doamne, dulcile cuvinte
cum primit-aţi umbra florilor câmpiei
despre cari ne-nvaţă (ca şi de-ai vădanei
cei doi bani) toţi cei ce-n lungă pocăinţă
plâng a lor purtare rea când, în fierbinte
rugă regăsit-au buna lor credinţă.

Scoateţi-Vă robii din ale robiei
munci întunecate şi senină pace
iară să coboare peste-ntreg norodul
omenesc şi peste mări şi vânt şi munte –
ca şi peste orice ierburi şi mărunte
pietre şi nisipuri, ploi, zăpezi şi grindeni.
Îndurarea Voastră, Doamne, să se-ndure
de vieţuitoarea care prin pădure,
apă şi oriunde cuib de-odihnă-şi face,
iar împărăţia Voastră pretutindeni
să-şi sporească-ntruna tot mai dulce rodul...

Şi-ascultaţi-mi astăzi graiul gurii mele
şi feriţi pământul de-nvrăjbiri şi boală
şi de-a urii negre straşnică greime, –
căci de ale urii cazne nu e nime
ocolit, cum nime nu-i fără greşală...

Pentru ispăşirea cea fără de pată,
ca un stâlp-naintea Voastră neclintită

sta-voi zi şi noapte, Doamne,-ndurerată
de durerea celor cărora prin vreme
le e dat să fie pururi în ispită, –
şi de teama celui care nu se teme
de înalta de pe urmă judecată.

De aceea fie ruga mea primită
pentru-al tuturora trai şi sănătate,
pentru-al tuturora rai şi bucurie,
şi-ale fiecărui bune-nvăţăminte...

Şi primiţi-mi, Doamne, dulcile cuvinte
ca şi începutul Anului şi-al sfintei
Luni şi-al Săptămânii sfinte şi al Zilei, –
şi ne faceţi pururi buni părtaşi ai milei
mari şi ai iertării dragi şi ai iubirii:
Să-nflorim în mâna Voastră sinilie
liniştiţi ca merii, plini ca trandafirii...

(*Gândirea*, Anul XIX, nr. 3,
martie 1940, pp. 158-162)

Traian Chelariu:

Marie a căilor

Marie a căilor,
Ceresc zăvoi,
Revarsă-le văilor
mănoase ploi,

pe vânturi vină,
albastră stea,
pe iesle plină
chipu-i să stea.

Pe ieslea visului,
în blondul pai,
ne doarme inima
săracă-n grai,

ne doarme sufletul
fraged, de lut,
cu toate relele
ce l-au umplut...

Şi câtor raiuri
nu le-ai meni,
zvonită-ntindere
de ne-ai veni...

Pe umerii norului
de vei veni,
Tu mirul piciorului
nu-l osteni,

prin beznele dorului
nostru e loc,
Marie zăpadă,
Marie foc,

e loc pentru dragoste
e loc pentru rău,
e loc pentru nimbul
şi umbletul Tău...

(*Junimea Literară*, An 24, Nr. 1,
Cernăuţi 1935, p. 8)

Traian Chelariu:

Cruce, veghe a drumului

Cruce, veghe a drumului,
ia-mă-n braţe să mă sui
la fereastra somnului,
la uşile Domnului,
unde-n creasta norilor
stă crăiasa florilor
ruja-naltă-a zorilor,
unde luna cu lumina
luce singură-n grădina
nopţilor şi-a stelelor
ce-şi ajung doar ele lor
îşi ajung şi nime nu-i
să măsoare-n gândul lui
începutul harului
cerul cu hotarul lui
împărţirea veacului
zarea zodiacului.

Fără ştirea nimănui
ia-mă-n braţe să mă sui

la marginea crugului
lângă floarea rugului
prinsă-n straiul spinilor
paznicii luminii lor.

Ierni s-or împrimăvăra,
verile s-or întomna,
vânturile-or vântura,
negurile-or roura,
crânguri se vor scutura –
crânguri ale vieţilor
zilele drumeţilor.

(*Convorbiri Literare*, Anul LXXIV,
Nr. 3, Bucureşti 1941, p. 346)

Andrei Ciurunga:

Hristos a înviat!

Hristos a înviat peste şantiere
precum peste cărbuni învie para.
De-aici va creşte marea înviere
ce va cuprinde – mâine – toată ţara.

Hristos a înviat peste lopeţi
abia mişcând în mâini însângerate,
a înviat ca în atâtea dăţi
să ne sărute frunţile plecate.

Hristos a înviat peste spinări
încovoiate aprig sub povară –
acest Hristos care-n atâtea ţări
a fost bătut pe cruce-a doua oară.

Hristos a înviat şi pentru noi
sau poate numai pentru noi anume,
să ne deschidă drumul înapoi
spre câte-au fost – şi vor mai fi în lume.

Hristos a înviat biruitor,
cum biruind vor învia martirii,
când peste zidul închisorii lor

va creşte mâine muşchiul amintirii.

Hristos a înviat peste şantiere
să-şi dăruie mulţimii trupul – pâine,
şi să vestească marea înviere
ce va cuprinde toată ţara, mâine.

(Ciurunga, Andrei,
Poemele cumplitului canal,
Craiova 1992, pp. 36, 37)

Andrei Ciurunga:

Rugăciune pentru osândiţii căzuţi

Primeşte, Doamne, fumul rugăciunii
ce se înalţă, tremurând în grai
şi urcă până sus, pe scara lunii,
spre scaunul pe care ştim că stai.

Îngenunchiaţi pe lanuri secerate,
rugămu-ne, stăpâne de apoi,
să-i vindeci cu azur şi bunătate
pe duşii prea devreme dintre noi.

Ei au plecat cu rănile deschise
de sub înalte maluri ce se rup,
cu visele din gând făcute trup,
cu rănile din trup făcute vise.

Şi până ieri i-am tot avut alături,
au fost aici cu noi pe vagoneţi,
au dat tribut aceloraşi lopeţi
şi-au ars de friguri sub aceleaşi pături.

La masa cu castroane uniforme
au luat şi dânşii ciorbele la rând,
dar prăbuşiţi sub cizme şi sub norme
s-au desfăcut de lanţuri mai curând.

Primeşte-i, Doamne, cum primeşti tămâia,
şi dacă-i culci în raiul Tău cu flori,
să pui, ca pe morminte, doi bujori
pe-obrajii storşi şi galbeni ca lămâia.

În ochii goi, plecaţi fără lumină,
sădeşte câte-un pui de viorea.
Ei pot stropi toată grădina Ta
cu cât au plâns aici, pe rogojină.

Şi gurilor care-au strigat în stradă
că vin blesteme mari peste norod,
mai caută-le, Doamne, prin livadă
câte-un cireş întârziat sub rod.

Flămânzi au lunecat spre cele sfinte
şi de ruşine poate nu ţi-au spus,
de-aceea Te rugăm să-i laşi, Părinte,
să bea din Calea Laptelui de sus.

Iar dacă n-ai cumva destulă pâine,
în loc de mămăligă ai putea
să le împarţi la masă luna Ta
şi să zideşti o altă lună, mâine.

Iar sfintelor căzute-n rugăciune,
mame, surori, logodnice, soţii,

poartă-le paşii către morţii vii
să le găsească gropile comune.

Şi dă-le tot alintul, toată mierea
din fagurii nescriselor scripturi,
izvoarele, pe frunte, din păduri,
şi din adânc, în suflete, puterea.

Îngenunchind în lanuri secerate
sau la troițe scunde de trifoi,
se roagă, Doamne, într-un glas cu noi,
un neam întreg de frunţi însângerate.

Sărută rana ţării cu senin
şi miluieşte-i cu odihnă blândă
pe cei ce-au dus a crucilor osândă
şi dorm sub dâmburi fără cruci. Amin.

(Ciurunga, Andrei,
Poemele cumplitului canal,
Craiova 1992, pp. 46-48)

George Coşbuc:

Iisus la împăratul

Pe-o stradă largă-n Nazaret
Copiii se jucau grămadă
Şi-ajunseră din foc la sfadă.
O tânără femeie-ncet
Venea spre ei pe stradă.

Văzu că tocmai fiul ei
Plângea şi se zbătea, şi toată
Spre el zbiera-nglotita gloată.
Iar ea a-ntrat să vadă ce-i
Şi fiul să şi-l scoată.

Porni cu el apoi pe drum
Şi blândă i-a vorbit cuvinte:
„Sunt răi, îi ştiu, şi fără minte,
Ori tu eşti vinovat acum,
Ori toată gloata minte”.

Abia vorbind de multul plâns
Răspunse rugător certatul:

„M-au dus legat la împăratul
Şi m-a durut că prea m-a strâns
Cu lanţul lui soldatul.

Dar nu e, mamă, vina mea.
Ei se jucau aici de-a hoţii,
După-un tâlhar fugeau cu toţii,
Să-l ducă la-mpărat, să-şi ia
Pedeapsa-n rând cu toţii.

Acesta, mamă, mai ştrengar
Fugi din joc, pe câmp, afară
Şi toţi soldaţii-atunci strigară:
„Pe cine-om duce-acum tâlhar,
Să-l batem jos, la scară?”.

Le trebuia un hoţ mişel,
Şi-atunci văzui că unul vine,
S-opri şi arătă spre mine:
„Să-l ducem p-ăsta mititel
Şi iese jocul bine!”.

Eu, mamă, nu eram în joc,
Priveam aşa, ca ş-altă dată,
Şi când mi-au zis „Ei, haid’ la plată!”,
Eu n-am vrut să mă mişc din loc
Că n-am vrut să mă bată.

Şi-atunci cu ghionturi m-au împins
Să merg cu hoţii la-mpăratul
Şi m-a legat de mâini soldatul,
Iar eu plângeam: de ce m-au prins,

Să-şi prindă vinovatul!”.

Aşa i-a zis. Şi-l asculta
Maria cu dureri ascunse,
Dar ea tăcu şi nu răspunse,
Ci-n suflet, în adânc ofta
De-o jale ce-o pătrunse.

Eu cred că presimţea de-atunci
Că jocul lor o să mai vie:
Hristos când fiul o să fie
Va fi bătut şi pus la munci
Şi dus la-mpărăţie.

Şi-aceşti copii, când vor fi mari,
La Hanna lor au să-l pârască,
Iar El va sta să-l răstignească
De bunăvoie-ntre tâlhari,
Ca scrisul să-mplinească.

(Coşbuc, George,
Opere complete,
Cartea Românească 1905)

George Coşbuc:

Ziua-nvierii

E soare-n cer și cântec de clopote e-n sat,
Biserica e plină de cei carie-au plecat
Din zori şi de cu noapte, din dealuri şi cătune.
Sunt Paștile: Văzduhul e parcă-o rugăciune
Şi totu-i sărbătoare pe văi şi pe câmpii,
Cu flori şi cu izvoare, cu glas de ciocârlii.
El, El dă zilei farmec şi farmec dimineţii,
El morţii dă repaos, dă dragoste vieţii!

Dar colo, într-o casă, la margine de sat,
Nevasta nu-şi găsise nici vreme de-mbrăcat,
Nici loc măcar de-astâmpăr, în ceasul învierii,
Cu faţa pustiită de viforul durerii
Ea stă-n genunchi, de pază bolnavului culcat
În leagăn. Capu-i veşted îi geme răzimat
De-o dungă răbdătoare, cu mâinile sub dânsul.
Ea, vesela de-a pururi, abia ştiu ce-i plânsul
În zilele fetiei, şi-un gând o-nsenina
De când ɵ măritată: că Domnul îi va da
O fată drăgălaşă, cu ochii de cicoare
Ca tată-său, şi blândă şi veşnic zâmbitoare

Ca mă-sa! Puişorul! Oh, bine ce va fi!
Şi va zâmbi copila când mă-sa va zâmbi,
Şi una o să-ndemne la râs pe ceealaltă.
O vede mică-n leagăn, şi inima-i tresaltă
Şi-i creşte fata, creşte, bujur şi ghiocel,
Și uite cum se-ncearcă să steie copăcel
Şi bâlbâie, şi cade, dar râde şi se scoală.
Ce veselă-i, când vine să şi pună capu-n poală
La mamă-sa şi-ndrugă cuvinte de-ale ei.
Şi creşte ca din apă, n-o vezi înaltă ce-i?
Cât mă-sa e de-naltă, şi-ajunge la zăvor
Şi singură-şi deschide, când iese-n foişor.
O vede-n gând şi râde, şi tremură nevasta:
O, Doamne, tu eşti mare, şi dulce-i viaţa asta!

Dar a venit copila s-o-nveţe cum să plângă,
Să-i frângă rostui vieţii şi sufletu-i să-i frângă
Prin zbuciumul durerii; de două săptămâni
Copila mamii n-are răsuflet în plămâni
De multă izbitură şi nopţi făr-alinare.
Degeaba-i mai descântă, că leac într-asta n-are,
Şi slujbele-s degeaba, şi macu-n aşternut,
Şi vinerile mă-sa degeaba le-a ţinut.
Şi i-a citit şi popa, dar nu i-a fost de samă
Sub patru evanghelii a stat sărmana mamă
În braţe cu odorul, sub sfântul patrahil,
Şi tot nu prinde suflet sărmanul ei copil!

E singură. Bărbatu-i e dus la liturghie.
E prea păcat de moarte ca nimeni să nu fie
Din casă la-nviere, şi s-ar fi dus și ea,
Dar azi se liniştise copila şi dormea,

Cum stă aşa, pe leagăn, cu fruntea pe o dungă,
O-nvinge oboseala şi fierberea-ndelungă,
Pe-ncetlea-nchide ochii: e cald şi e frumos
Şi-n geamuri bate cerul cu soare şi miros,
Şi ea, de nedormire, e galbenă şi frântă,
Şi-i linişte-n odaie, şi clopotele cântă…

Ah, iată cum aleargă, de-a lungul unui plai,
Copila mamii albă ca îngerii din rai
Şi capul mic şi vesel pe spate şi-l aruncă,
E linişte pe dealuri şi cântece pe luncă
Şi fete-n haine-albastre ca cele de-mpărat
Se joacă-n scânteierea văzduhului curat.
Pe sus, năluci încinse cu fulgere încinse.
Copila mamii-n zarea câmpiilor întinse
Tot face semn să vină şi mamă-sa la ea.
Şi mama pleacă grabnic şi parcă se ducea
Pe sus, plutind pe aripi, şi nu putea s-ajungă
O ţintă-aşa de-aproape şi-o cale-aşa de lungă!

Dar uite-acum! Din vale, vin popi, cădelniţând,
Şi-n capetele goale creştinii vin cântând:
Sunt toţi bătrâni ca vremea, iar preoţii-nainte,
Ei sunt bătrâni şi cântă, dar slabele cuvinte
Abia răsar din gură şi-apoi pierdute mor
Prin bărbi tremurătoare; iar cântecele lor
Răsună ca din peşteri, fac vuiete-necate
Ca plângerile toamnei prin frunzele uscate
Şi mama-si face cruce, s-apropie un pas,
Dar când zăreşte mortul, rămâne fără glas,
Copila ei pierise şi-o vede că-i aproape:

Ea sare buimăcită şi-apucă vrăjmăşeşte
Copila, o ridică din leagăn, o priveşte
În ochi: ei sunt de sticlă şi morţi, ca de pământ,
O ţine sus, dar capul copilei cade frânt,
O scutură puternic, ca-n suflet să-i pătrundă,
Cum ţii de piept pe unul şi-l scuturi, să-ţi răspundă
Şi-o strânge furtunatic, un urlet a gemut,
Era durerea mamii, căci ei i s-a părut
Că-aude roata morii şi roata stă deodată.

Se uită lung în juru-i, se-ntoarce spăimântată,
Cu ochii plini de vifor, cu sufletul pătruns
De-un fulger: parcă vede, în casă-aici ascuns,
Duşmanul ei, hainul, ce vine să-i sugrume
Bărbatul şi copila, pe dragii ei din lume.

„Să nu ne laşi, măicuţo!”, îi zice, de la piept,
Copila ei cea moartă. „Nu, nu!”, răspunde biata,
„Te apără măicuţa pe tine şi pe tata!”.
Şi strânge-apoi copila la sufletul ei plâns,
Că moartă să nu fie, murea de-atâta strâns,
Şi iese cu ea-n braţe, spre sat apoi s-abate,
Cu ochi aşa năprasnici, cu mâinile-ncleştate,
Aleargă, ţine dramul bisericii şi-n drum
Se dau creştinii-n lături, cruciți că văd acum
Ce n-au văzut în viaţă: vă groaza şi păcatul,
Dar ea aleargă-ntruna, să-şi apere bărbatul,
Căci el acolo-i singur, şi dacă va sosi
Duşmanul înainte, ea nu-l va mai găsi.

Cucernici stau creştinii, în pace şi iubire,
Smerit plecând genunchii şi limpedea privire,

Iar clopotele cântă; deodată ei tresar:
Ea vine, parcă-i vifor, de flăcări ochii-i par,
Năvalnică s-azvârle să-şi facă drum cu sila.
Şi spaima face vuiet şi jalnic ţipă mila
Din tinda-ndesuită de-o lume de femei.
S-abat în două laturi creştinii-n drumul ei,
Năuci de fără-vestea urgiei care-i bate.

Cu ochi aşa năprasnici, cu mâinile-ncleştate
Pe piept, ca o nălucă visată de-un nebun,
Desculţă, nedormită, şi hainele ei spun
Că nu e semn a bine, că-i blestem şi pierzare,
Pedeapsă peste dânşii, în ziua asta mare.

Ea însăşi buimăcită, în jurul ei privea,
Căci îşi pierduse capul și nu mai pricepea
Cărările; în fața bărbatului pierdută
Privea în altă parte, el mut și dânsa mută.
Iar când el zise-n urmă „E moartă?”, ca din drum
Un om grăbit, ea silnic răspunse: „D-apoi cum?.
Se-ntoarse-apoi cu spaimă, izbită ca din mână;
Ardea de-ntunecată privirea ei păgână
Și buzele jucară de-un tremur fioros:
Văzuse cruci şi facle, şi chipul lui Christos.
El, azi, omoară moartea cu veşnica viaţă,
E sfânt şi e puternic, şi stă aici, de faţă
Cu mine şi cu tine, că toţi suntem ai lui:
Iar dacă plângi, el tace; sub pază-i de te pui,
El tace: şi durerea când urlă şi te face
Să rupi pământ cu dinţii de mult amar, el tace!

Şi ea, lăsând copila din mână-a ridicat

Cu vuiet pumnii-n aer: „Da, cât nu l-am rugat!
Lui cântec şi tămâie, lui rugile şi plânsul,
Lui preoţi și biserici, şi toate pentru dânsul!
Că zece bani de are un biet de pe cărări,
În loc să-şi iee pâine, îi dă pe lumânări,
Pө fumuri de tămâie; el toate ni le cere
Şi-n schimb ne dă-ntunerec, şi foame, şi durere”.

Muriseră creştinii în jur de-acest cuvânt,
Iar preotul din mână scăpă paharul sfânt
Şi sta cu ochii-n ceri şi galben ca paharul:
Părea că s-aprinsese de trăsnete altarul.
„Dar cine-l pune, oare, să fie Dumnezeu?
Copilul lui e colo, şi-aici copilul meu:
De-al lui îi pasă numai, de-al altora ce-i pasă?
Lăsaţi-mă! E moartă, şi uite-l, nu mă lasă!”.

Cu vuiet ea s-azvârle, dar zece mâini o ţin.
Ea plânge, tot altarul de hohot este plin,
Ea ţipă şi scrâşneşte şi bate din picioare,
Dar alte zece palme pe gură-i pun zăvoare.
Aşa-necată urlă, la Crist cătând mereu:
„Copilul lui e colo, şi-aici copilul meu:
De-al lui îl doare numai!”, şi iarăşi e curmată
De mâinile-ngrozite, de multe mâini deodată,
Şi mulţi se dau în lături şi mulţi se-ngrămădesc,
Iar Crist rămâne singur, căci toţi, acum, privesc
La zbuciumul durerii: de mulţi încercuită,
Mâniile slăbiei o fac mai zvârcolită,
Şi-o clipă, mântuindu-şi vorbirea de sub mâini
Ca fulger se întoarce spre-altar cu ochi păgâni
Şi geme ca junghiată: „De-al altora nu-l doare:

Pe-al lui să şi-l învie, pe-al meu să mi-l omoare!”.

Au scos-o cu puterea. Pe drumu-ndelungat
O duc acum pe braţe, căci n-a mai încetat
Să ţipe-n zvârcolire, lovind pe cei ce-o poartă.
Bărbatul ei, în urmă, având copila moartă
La piept, e dus cu gândul şi vine-ncet şi trist.
E soare-n cer, puternic şi mândru ca un Crist,
E linişte pe dealuri şi ca o rugă sfântă
Trec şoapte prin văzduhuri, iar clopotele cântă.
E ziua veseliei, cu glas de ciocârlii,
Cu zâmbete şi jocuri, şi râsuri de copii,
Căci azi învie Domnul, iar Domnul este mare
Şi nimeni nu cunoaşte ascunsa lui cărare.

(*Tribuna poporului*,
Anul V, Nr. 61,
31 maartie / 13 aprilie 1901)

Aron Cotruş:

Doamne sunt sătul de-a căuta

Doamne, sunt sătul de-a căuta-n zadar necontenit...
Doamne, nu mai pot să sufăr şi să lupt...
în faţa ta, zdrobit,
iată, îţi întind toiagul rupt
al drumului fără-nceput şi fără de sfârşit!...

(Cotruş, Aron,
Opere complete,
Madrid 1978, p. 79)

Aron Cotruş:

Pâinea noastră

pâinea noastră cea de toate zilele:
puterea de-a-nfrunta
soarta cea mai aspră şi mai grea,
dă-ne-o nouă, dă-ne-o, Stăpâne,
astăzi şi mâine...
şi pururea...

nu ni-e încă văzul scurt, nici mâna grea...
avem încă de plugărit şi de gândit şi de zidit
din nesfârşit în nesfârşit...

pentru asprul mers ce ne rămâne
pe dincolo de azi şi mâine,
dă-ne vreri de oţel
şi braţe la fel
şi inimi la fel...
şi paşi de fulger, Stăpâne!...

(Cotruş, Aron,
Opere complete,
Madrid 1978, p. 191)

Nichifor Crainic:

Miserere, Domine

O Crist, mi-aduc la tine obosit
ŞI sângerat adânc de-atâtea rele
Tremurătorul suflet părăsit
În negurile deznădejdii mele

În veci dorind şi-n veci nemulţumit,
M-au amânat mereu tot mai departe
Cărările pe unde m-au momit
Ispitele iluziei deşarte.

O dulce Crist, şi cum s-ar reflecta
Un crin de-argint pe-a apei unduiere
Apleacă luminoasă faţa ta
Pe-a sufletului meu nemângâiere

Şi naltă iar din tristul meu pustiu
Speranţele şi-avânturile sfinte
Cum se ridică-n cerul azuriu
Un stol de porumbei de pe morminte.

(Crainic, Nichifor, *Şesuri natale*,
Craiova 1916, pp. 116, 117)

Nichifor Crainic:

Lumânările

Cred, Doamne; ajută necredinţei mele!
Evanghelia.

Cum ard, par flori de flăcări, iar sfeşnicele par
Pioase mâini ce-nalţă buchete spre altar.
Le tremură văpaia şi fâlfâie pe zid
Ca nişte aripi care se-nchid şi se deschid.

Ca nişte aripi care cu zbuciume se zbat
Să deie zbor în larguri şi-avânt înflăcărat
Credinţei absorbite cu farmec de mister
Pe-ntrezărite zarişti deschise către cer…

Te caută, o Doamne, al arderilor zbor,
Ard inimile noastre în flăcările lor,
Şi-n stropii calzi de ceară ce picură pe jos
Sunt lacrimile noastre pe-altarul tău prinos.

Şi-s facle, Doamne, care se-ndoaie şi se frâng
Ca sufletele care îngenunchiate plâng

Şi-ţi cer încredinţarea că se va revărsa
Pe umilinţa noastră Dumnezeirea ta.

Îndură-te, o Doamne, că tu eşti bun şi ştii
Ce dureros e golul sub bolţile pustii,
Când totu-i stins, iar stropii căzuţi din facle par
Că-s lacrimi împietrite în van pe-al tău altar.

(Crainic, Nichifor,
Şesuri natale,
Craiova 1916, pp. 118, 119)

Maria Cunţan

Ouă roşii

Pământul se cutremurase,
S-a-ntunecat în miezul zilei,
Iar sus, pe Golgota, murise
Isus împărţitorul milei.
Apostoli şi mironosiţe
Erau cutremuraţi de-un dor
De-a mântui sfintele moaşte
Şi-a le-ngropa în legea lor.

Pilat nu le-a-mplinit rugarea.
Cezarul poate se temea
Că, luat de dânşii, trupul rece
Cum prorocise – va-nvia.
Maria Magdalena însă,
Cea credincioasă lui Iisus,
A înroşit un coş de ouă
Şi cinste lui Pilat le-a dus.

Pilat uimit de-aşa minune,
Uitându-şi gândurile grele,

I-a zis Mariei-Magdalene
Să ceară ceva pentru ele.
S-a înroşit mironosiţa
Şi-a îndrăznit să-l roage-ncet:
„Dă-mi mie trupul de pe cruce
Al lui Iisus din Nazaret!”…

Pilat s-a turburat o clipă,
S-a hotărât apoi să-l deie,
A luat din mâna ei ploconul…
Ce, să se teamă de-o femeie?
Mironosiţa-nvingătoare
Cu doi apostoli mai străini
Culcară-ntr-un mormânt de piatră
Pe cel încununat cu spini.

Şi-a străjuit apoi mormântul
Şi piatra se pecetlui,
Dar cel ce-a întrupat cuvântul
A înviat a treia zi.

Maria Cunţan:

Crăciun

Lăsaţi-mă la voi în casă,
nevinovaţi şi dragi copii,
lăsaţi-mă la voi în casă
că-afară-i ger şi vijelii.

Mai povestiţi-mi înc-odată
de Moş Crăciun cel aşteptat,
mai povestiţi-mi înc-odată,
să cred că-a împrimăvărat!

(*Familia*, Anul XXXVI,
No. 51-52,
24 decembrie / 6 ianuarie 1900,
p. 602)

George Drumur:

Cerul în icoană

Colindul zorilor la geamuri verzi
a înflorit, în boarea gerului,
aroma năzdrăvană-n care pierzi
şi umbra ta şi urma cerului.

Iisus, un abur de lumină, plin,
în ieslea de omăt, cu stele-n păr,
veghează trecerea sub cer străin,
ştiutul drum, cu magi, spre adevăr.

Ciobani cu bâte prinse în pământ,
cari poartă frica ielelor în sân,
pe umeri au brăzdare mari de fân,
cu gând să-l ducă Domnului ca legământ.

Şi s-a umplut cu ape şi cu stânci
tot geamul, încuind în zori de zi
re-ntoarcerea minunii de atunci
şi-a cerului ce-n sticlă se urzi.

Păstorii au pornit la drum,
iar umbra lor călătoreşte poate şi acum.

(Streinul, Mircea,
Poeţi tineri bucovineni,
Bucureşti 1938, p. 51)

Victor Eftimiu

Iisus pe cruce

Îl istoveau, pe vârful de colină
Oțelul, lancea, spinii și amarul;
Pe brânci, soldații azvârleau cu zarul
Și-i împărțeau veșmintele-n ruină.

Furtuna se opri. Iar luna plină
Albea în fund, urcând și ea Calvarul.
Pe fața lui, mai albă decât varul
Cădea ușor a razelor lumină.

În ochii lui, o boltă înstelată
Își răsfrângea seninul nesfârșit
În clipa când, zvâcnind ca o săgeată,

O stea se spulberă în infinit…
O, steaua ce lucise altădată
În calea celor Trei din Răsărit!

(*Luceafărul*, Anul IX,
nr. 9, 1 mai 1910)

Mihai Eminescu:

Rugăciune

Rugămu-ne-ndurărilor
Luceafărului mărilor :
Din valul ce ne bântuie,
Înalţă-ne, ne mântuie,
Privirea adorată
Asupră-ne coboară,
O maică preacurată
Și pururea fecioară
Marie!

(Eminescu, Mihail, *Poesii*,
Ediţia a opta, Ed. Socec,
Bucureşti 1901, p. 247)

Vasile Gherasim:

Învie, suflete!

Văzut-am într-o zi
Cum soarele clipea de după o perdea de nor;
Şi raza ce din ochii lui veni
Era atât de blândă şi atâta dor
Trezea
În sufletul ce-1 atingea!

Din ziua ceea simt
Că-n mine se petrece o minune:
Îmi pare Nesfârşitul că-i prea strâmt,
Neputincios cuvântul pentru-a spune
Ce-n adâncimea minţii se scufundă;
În oceanul bântuit doar ce-i o undă?

Şi încolţesc în mine gânduri
Ce parcă niciodată pân-acum nu le-am gândit,
Simţiri nepotolite ce-n viaţa mea nu le-am simţit;
Şi rătăcesc prin locuri unde pân-acuma n-am păşit.
Străini îmi par cocorii, care vin în cârduri.

E primăvară,
Şi toate se-nnoiesc şi toate-nvie:
Şi mugurii pe crengi şi iarba de sub glie...
E primăvară.
Prin lume trece Dumnezeu
Şi toate se cutremură când cuvântează glasul său:
„E primăvară!
Să-nvie morţii, căci e primăvară!”.

Învie, suflete al meu, că doar e primăvară!

(*Poporul*, 1923, No. 44)

Vasile Gherasim:

Se naşte Dumnezeu

Albastru-i cerul şi-ngheţat
Şi stele strălucesc pe el ca nişte ochi de lup în noapte.
E-atâta linişte în lume
Că-mi vine-a crede că acum se naşte Dumnezeu.
Şi-i ger
Şi stelele lucesc...

O clipă zboară după alta:
Tic, tac, tic, tac...
Din veşnicie se desfac
Şi iarăşi se scufundă-n veşnicie,
De unde niciodată n-or să vie.
Şi stele se desprind din goluri nesfârşite
Şi cad în adâncimi nebănuite.
... Tic, tac, tic, tac...

Mi-aduc aminte:
Sufletu-mi trăia când s-a născut Hristos;
Era şi-atuncea noapte: eu stăteam
Ca şi acuma şi priveam

La cerul nesfârşit şi rece ca de gheaţă.
Simţeam că-n adâncimea sufletului meu
Străbate Dumnezeu.

Şi s-a născut atunci Hristos.
În lume-atâta linişte era
Că se-auzea când vremea-şi număra
Clipele: tic, tac
Tic, tac...

(*Poporul*, 1923, No. 33
Revista Bucovinei,
nr. 2/1943, p. 54)

Vasile Gherasim:

Vecernie

Preludiu:

Se pun troiene mari pe înserate,
Iar cerul cu pământul una sunt –
Auie clopote îndepărtate:
E timpul de vecernie-n curând.

Şi vântul a-ncetat să mai gonească
În drumu-i fără ţintă, fără rost:
Vrea parcă-o rugăciune să şoptească
La-al zidului himeric adăpost...

Eu către suflet:

Şi tu, trudite suflet, cauţi pace
Zadarnic pribegind prin spaţii goale,
În tine însuţi cearcă-a te întoarce
Şi vei afla tămăduiri de boale.

E ceas de rugăciune – ia aminte!
Iar Dumnezeu e-atât de blând şi mare...

Simţind adânc, nu-ţi trebuie cuvinte
Spre a găsi la dânsul ascultare.

În veşnicia care te străbate
Chiar suferinţa Golgothe-i nimic,
Şi toate fericirile visate
Ce sunt în sufletul unui pitic?

Sufletul către mine:

Dar clipa cea cu-adevărat trăită
Nu-i mai presus de seaca veşnicie?
Vecernia, azi, oricât e de cernită,
Vesteşte doară sfânta Liturghie.

Iubeşte-adânc viaţa nesfârşită,
Psalmodiază imn de bucurie!
Iară iubirea, din etern simţită,
O rugăciune de-nălţare fie!

(*Junimea literară*, nr. 1-6/1932, p. 70)

Vasile Gherasim:

Primăvară

Iar înflorit-au pomii prin grădini,
Roiesc din nou albinele sub soare.
Şi-n taina nopţii o privighetoare
A glăsuit prin tufele de-arini.

Te simţi atât de-aproape de-orice floare
Că-ţi vine să-mpleteşti cununi de spini,
Pe frunte să le pui ca să-ţi alini
Nestinsă-a creierului tău dogoare.

Răsună-n cer şi pe pământ chemarea
Spre-o nouă viaţă. Inimă, tresari
Zvâcnind de-un val de sânge-nfierbântat?

În lume Dumnezeu a înviat
Să se arate sufletelor mari.
Fii tare, dar, şi-aşteaptă-i înălţarea!

(*Junimea literară*, 1928, No. 4-6)

Octavian Goga:

Colindă

Moş Crăciun, Moş Crăciun!
La casa de om sărac,
S-a gătat făina-n sac
Şi n-avem să-ţi dăm colac,
Moş Crăciun!

Moş Crăciun, Moş Crăciun!
Pe toate răzoarele,
Pe toate ogoarele
Ne-am trudit picioarele,
Moş Crăciun!

Moş Crăciun, Moş Crăciun!
Toate săptămânile
Ne-am ostenit mâinile
Şi-am adunat grânele,
Moş Crăciun!

Moş Crăciun, Moş Crăciun!
Slujim slujba satului,
Ţarina bogatului,

Pajura-mpăratului,
Moş Crăciun!

Moş Crăciun, Moş Crăciun!
Pe toate cărările,
Îţi cântăm cântările,
Ardem lumânările,
Moş Crăciun!

Moş Crăciun, Moş Crăciun!
Du de veste cerului
Patima zilerului
În puterea gerului,
Moş Crăciun!

(*Ţara noastră*, Anul I,
Nr. 52, 23 decembrie 1907,
pp. 844, 845)

Octavian Goga:

Rugăciune

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În faţa strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii
Şi-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Stăpâne-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Şi cu povaţa ta-nţeleaptă
În veci spre cei rămaşi în urmă,
Stăpâne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minţii mele taina
Şi legea farmecelor firii,
Sădeşte-n braţul meu, stăpâne,
Tăria urii şi-a iubirii.
Dă-mi cântecul şi dă-mi lumina
Şi zvonul firii-ndrăgostite,

Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge
Şi de durerea altor inimi
Învaţă-mă, stăpâne,-a plânge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maştere şi rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor patimi fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Şi gem robiile de veacuri.
Demult plâng umiliţii-n umbră
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoşată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Şi cum sub bolta lui aprinsă,
În smalţ de fulgere albastre,
Închiagă-şi glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

(Goga, Octavian, *Poezii*,
Bucureşti 1907, pp. 5-7)

Alexandru Gregorian:

Rugă

Coboară-n larg solstiţiul fumuriu
Pe funii lungi de funigei, de vânt,
Opreşte-o clipă echinocţiul frânt
Că truda-i grea şi veacul mult prea lung

Şi-n rada serii, lâng-aceşti pescari
Calici poftim, Doamne, la cină:
Să bem din mustul de lumină
Al viilor lucrate peste ani.

Sunt stelele aproape de pământ
În pomul anotimpului bogat.
Eu le adun – umilul Tău argat –
Şi Ţi le pun în poală, rodii mari.

O, primeşte-le şi ospătează-Te

Cu ele şi bine mă cuvântă
Şi-n har şi armonie mă-nveşmântă:
Rob să-Ţi fiu bun şi slava Ta s-o cânt.

Veneţia

(Gregorian, Alexandru,
Poeme pentru fraţii mei,
München 1953, pp. 5, 6)

Alexandru Gregorian:

Poemul ultim

În cel din urmă vers ar vrea s-adune
Albastrele vecernii şi cu ele
Transfigurat poetul, pe sub stele,
Făptura Ta lumească să-ncunune.

Doamne, poemul ultim fă să fie
Nici cânt rebel, nici vis, nici tânguire,
Ci largă-mbrăţişare, jinduire
De-o pretutindenească omenie.

În fiecare om să am un frate
Cu chipul Tău sfinţit, cu gândul geamăn:
Să ar cu fiecare şi să seamăn
Întinderi de lumini nemăsurate.

Tăcerile dospesc în ele moartea
Ca o rugină, ca mustul de otravă.
Lumina lor gălbuie e bolnavă.
Tristeţea şi ea e veştedă ca moartea.

Când chem în vers măsurile tăcerii
Din cumpenele vremii să se-ncline
De dincolo de rău, de peste bine,
Mă sting fără nădejdea învierii.

Aşa, stingher pe-aceste curcubeie,
Nu vreau să mai doinesc peste azururi,
Ci miruit cu dragostea de-a pururi
Iubind să scriu o nouă melopee.

Mă vreau în mii de vuiete sporit,
Iar cântul meu să urce până unde
Tumulturi noi de viaţă, spumegânde,
Ating Zenitul proaspăt însorit.

Eu vreau să joc, să chiui, să vorbesc
Şi ca-n misterul sacru-al germinării
Din bobul unui gând să izbucnesc
În rod înalt pe necuprinsul zării.

Munchen

(Gregorian, Alexandru,
Poeme pentru fraţii mei,
München 1953, pp. 69, 70)

George Gregorian:

Fecioarele Ebree

Golgota-şi urcă-n noapte pustia catedrală.
Iisus, pe trista culme, cu cerul a rămas;
Cu moliciunea unei tulpini înfiptă-n vas,
Din gâtu-atins de lună îi cade faţa pală.

Departe scânteiază oraşu-ncins de ziduri.
Ard torţe pretutindeni; ospeţe largi se-ntind.
Bătrâni, femei şi tineri, cât mesele-i cuprind
Adulmecă mireasma ce fumegă din bliduri.

Şi fălcile dau goană şi muzicile cântă.
„Să bem pentru-mpăratul eternei înălţimi!”,
Şi buzele aprinse, lucite de grăsimi,
Din cupe-adânci în spasmuri de hohote se-avântă…

Şi toţi, din fiu, în tată, de-a valma prind să spue:
– Eu l-alungai cu pietre! Eu numai l-am ciupit…
– Ba eu i-am rupt veşmântul! – Eu rana i-am lărgit!
– Oţet i-am dat! – Eu spinii ! — Eu l-am bătut în cuie!

Doar albele fecioare din pleoape trist adie
Şi-n timp ce creşte larma ies palide în prag…
Suspină lung, cu ochii spre dealul dus şi vag
Pe care crucea-n lună imaginea-şi subţie.

Şi ca o răzbunare ce şi-azi răzbună crima,
În sânii calzi şi fragezi ce neamu-l fecundau,
Adânc înfiorate, fecioarele sorbeau
Paloarea-n care luna învăluia victima.

(*Universul literar*,
Anul XLIII, No. 17,
24 aprilie 1927, p. 264)

Radu Gyr:

În Nazaret

În Nazaret e-o primăvară dulce
şi zburdă-n ea copilul de dulgher.
Şi prag se-neacă-n aur şi ungher
oriunde el surâde sau se duce.

Atinge-un lemn şi stropi de juvaier
Ţâşnesc din ciotul pus să se usuce.
Aleargă-n drum şi uliţa străluce
ca, noaptea, drumul-robilor pe cer.

Se joacă-n praf şi colbul ca o iască
musteşte flori sub tălpile Lui mici.
A râs: scaieţii-ncep să gângurească

şi pietrele prind viers de rândunici.
Un pas: şi pomii-n haină îngerească
merg după El cu paşi de ucenici.

(Gyr, Radu, *Anotimpul umbrelor*,
Ed. Vremea, Bucureşti 1993, p. 67)

Radu Gyr:

Pom de Crăciun

Cu îngerii ce se-ndurau să vină,
veneau smochine din Ierusalim,
iar noi pândeam, prosteşte şi sublim,
pe moş-Crăciun la geamuri de hermină.

Şi când plângea în cer un heruvim,
cădeau în brad mari lacrimi de lumină,
creştea din fiecare-o mandarină
şi ne dădea azur să mirosim.

Ce gravi stau astăzi numai pe morminte
serafi de piatră, orbi şi fără grai.
În sănii nu mai vin ca mai-nainte

nici moş-Crăciun, nici sfântul Neculai,
iar noi am pus prin cetini oseminte
şi-am oblonit fereastra către rai.

(Gyr, Radu, *Anotimpul umbrelor*,
Ed. Vremea, Bucureşti 1993, p. 99)

Radu Gyr:

Colind

A venit şi-aici Crăciunul
Să ne mângâie surghiunul,
Cade albă nea
Peste viaţa mea
Care-aici se stinge,
Cade altă nea
Peste viaţa mea,
Peste suflet ninge.

Tremură albastre stele
Peste dorurile mele,
Dumnezeu de sus
În inimi ne-a pus
Pâlpâiri de stele,
Dumnezeu de sus
În inimi ne-a pus
Numai lacrimi grele.

Peste fericiri apuse
Varsă-ţi mila ta, Isuse,

Cei din închisori
Te aşteaptă-n zori,
Pieptul lor suspină,
Cei din închisori
Te aşteaptă-n zori
Să le-aduci lumină.

Maica Domnului curată,
Ad-o veste minunată
Zâmbetul tău drag
Îl înfloreşte-n prag
Ca o zi cu soare,
Zâmbetul tău drag,
Îl aşteaptă-n prag
Cei din Închisoare...

(*Căminul*, Anul II, nr. 6,
Sao Paulo 1952, p. 1)

Ion Hămbăşian

La denii

A-nserat şi trage de vecernii…
Pe drum bătrânii, cu chip de mucenici,
Coboară-ncet la denii,
Tăcuţi la vorbă, duc ca ucenici

Prinosul de smerenii.
S-aşază-n jilţ, ascultă la cazanii…
În sanctuar mijeşte o lumină.
Se scoală; cad făcând matanii

Cu ochii la altar, îi văd cum se închină.
Din stânga-n strana învechită
Bătrân diac din vremile trecute
Întoarce-n glas cu vocea-i răguşită;

Sfinţi de pe iconostas stau pioşi s-asculte.
În mohorâte odăjdii preotul cuvântă:
„La Domnul să-se-ntoarcă toţi care vor iertare,
în el găsiţi odihna, priveliştea e sfântă…

Aprindeţi dar candela, în suflet fiecare!”.

Un moş îşi şterge plânsul…
Pe chipul lui, uscat şi galben cum e ceara,
Pluteşte în miresme
Fumul de tămâie, al arderii de seara.

Norodul prinde a se duce…
Mai sunt doar două ectenii;
Îmi fac o sfântă cruce
Şi plec şi eu din denii.

(*Luceafărul cultural-social*,
Anul V, No. 3-4, aprilie 1938)

Vintilă Horia:

Închinare

Prin târguri, Doamne, sufletul mi-alunec
Şi printre oameni în zadar Te caut.
Mi-e glasul rupt şi răguşit: un flaut
Cu sunetul răpus de prea mult cântec.

Te-aştept în dimineţi întunecate,
Prin zgomotul răscrucilor umblate
Şi-am obosit de când Te caut Doamne,
Prin zvon de ierni şi prin uscate toamne.

Nu vezi? Sunt singur şi prea greu mi-e scrisul
De-a nu Te fi-ntâlnit pe nici o cale.
Dă-mi semn să-nchin Minunăţiei Tale
Condeiul greu, poemele şi visul.

Fă-mi glasul drept şi coardele sonore,
Cuprinde-mi fruntea-n mâini de aurore
Şi lasă-mă pe albul unei pagini
Să mă culeg sfios dintre paragini.

(Horia, Vintilă, *Cartea omului singur,*
Bucureşti 1941, pp. 29, 30)

Vintilă Horia:

Nu vreau vedenia Ta

Pe care drum nu Te-am adulmecat
Ca fiara care-şi caută stăpânul?
Pe câmpul ud pe care putrezeşte fânul
Şi prin amurgul roşu şi-nsetat,
Pe care drum nu Te-am adulmecat?

Şi urma Ţi-am ghicit-o pe poteci
Şi glasu-n seară Ţi l-am ascultat,
Stăpâne, libertatea mea-i păcat
De-asupra ei de nu vrei să te-apleci.
... Şi urma Ţi-am ghicit-o pe poteci.

Nu vreau vedenia Ta în ceasul sur
În care umbrele înşeală muritorii,
Când vinul amurgeşte în podgorii
Şi când trecutul zgârie primprejur,
Nu vreau vedenia Ta în ceasul sur.

Te chem aşa cum eşti, nemărginire,
Încinsă ritmic într-o strofă dură,

Aproape, mai aproape, ca o gură
De fată mare stinsă de iubire.
Te chem aşa cum eşti: Nemărginire...

(Horia, Vintilă,
Cartea omului singur,
Bucureşti 1941, pp. 31, 32)

Vintilă Horia:

Psalm medieval

Din razele goale ce flutură-n geam,
Albind printre gratii arcatele bolţi,
Dă-mi chipul Tău Doamne şi pune-l balsam
Pe pieptul meu palid zdrobit între colţi.

Din cuiele aspre vreau sângele ud
Să-l văd pe podele cum picură cald
Şi-n beznă cum cade ritmat să-l aud
Ca timpul în ceasul din turnul înalt.

Adâncul din mine ce picură-ntruna
Adună-l în cupa iertărilor Tale,
Ca ultimul ţipăt, când tremură luna,
În rai să rodească belşug de petale.

(Horia, Vintilă,
Cartea omului singur,
Bucureşti 1941, p. 33)

Leontin Iliescu:

„Pace vouă!”

O, Crist, şi noi ca tine pătimim!…
Creştinii tăi se prăpădesc prin castre
Iar lumea ta e-o lume de dezastre
Căci am uitat de mult să ne iubim.

Iubindu-ne pe tine te-am iubi
Şi-n suflete ar fi de-a pururi soare…
Pământ şi cer ar fi o sărbătoare
De imnuri ce pe tine te-ar slăvi.

Ce zâmbitor a vieţii primăvară
Ne-ar dezmierda în zilele-nvierii,
Iar zâmbetul de flori al primăverii
Ne ar legăna ca visul de vioară!

O, Tatăl nostru, care eşti în cer
Şi pe pământ, ascultă-ne rugarea
Şi peste noi revarsă-ți îndurarea,
Tu, ce-ai sfinţit al dragostei mister!

Cobori la noi ca lacrimă de rouă
În necuprinsul slavei tale haos
Şi dă-ne iarăşi setea de repaos,
Şi-aprinde visul tău de „Pace-Vouă!”,

Să piară toate duhurile rele,
Să moară Cain care ne ţine încă
În iadul urii, ura lui adâncă,
Şi ne-ncovoaie sub gândiri rebele!

Şi iartă, Doamne, iartă-i de păcate
Pe cei ce mor eroic prin străini;
Ei mor zâmbind spre cer, cu ochi senini
Visând o lume nouă, de dreptate!

În sufletele mândre de eroi
O singură nădejde le rămâne:
Că învierea zilelor de mâine
Va înfrăţi pe cei de după noi…

Şi-atuncea se va face voia ta,
Şi vor gusta sublimele ei roade.
De rele bântuitele noroade
Şi slava ta vor binecuvânta.

(*Universul literar,*
Anul XXI, No. 12,
Duminică 22 martie 1915)

Leontin Iliescu:

„Veniți, de luați lumină!”

Se sfarmă astăzi idolii de piatră
Ce-ncremeniră-n noi smeritul gând,
Iar lumea-şi făureşte sângerând
Pe alte temelii o noua vatră.

Şi tot ca-n alte vremi de nenoroc
Când Sybaris se stinse în orgie
Şi azi un Sfinx în cartea vieţii scrie
O satiră de sânge şi de foc.

Şi astăzi visători într-aripaţi
Se sting zâmbind pe Crucea umilirii
Ca să sfinţească vrăjite Iubirii
Şi să pricepem noi că suntem frați...

Sunt patimi fără vină, stropi de rouă,
Cununi de spini pe fruntea lui Isus,
E zodia Acelui ce-a adus
Pământului cuvânt de „Pace vouă”.

Dar unde ești, vestire de iubire,
Semănător de visuri şi lumini,
Să tălmăceşti a veacului ruini

Dezbrobodind o lume de-amăgire?

Am răscoli pământul plin de vină
Și l-am ierta pe Cain de păcat,
Noroadele-ar simţi că le-ai iertat
Și că le chemi: Veniţi, de luaţi lumină!

(*Universul literar*,
Anul XL, No. 17,
27 aprilie 1924)

Costache Ioanid:

Tatăl

De n-ai avut un fiu vreodată
legat în lanţul cel mai greu;
de nu ţi-a fost o clipă dată
un osândit să-ţi strige: Tată!
nu ştii ce-nseamnă Dumnezeu.

De n-ai avut un fiu în viaţă
crescut în veşnic jubileu;
de n-a fost dat să-ţi moară-n faţă,
să simţi că inima-ţi îngheaţă –
nu poţi pricepe ce sunt Eu.

De n-ai avut în bezne-afunde
un fiu zdrobit ca Fiul Meu,
tu nu poţi, omule, pătrunde
ca să-nţelegi ce foc ascunde
cuvântu-acesta: DUMNEZEU!

Dar dac-Odrasla Mea cea dragă
S-a dat sub ochii Mei pe-altar,

o, cât aş vrea ca lumea-ntreagă,
în faţa crucii să-nţeleagă
că EU sunt DRAGOSTE şi HAR!

(Ioanid, Costache, *Taine*,
Bucureşti 1994, p. 16)

Costache Ioanid:

Fecioara

Aducând pe umeri vasul plin,
cobora fecioara pe cărare.
Mângâind în treacăt flori de crin,
asculta un murmur de izvoare.

Se uita cum zboară porumbei,
cum se-aruncă-n slavă ciocârlia.
Şi simţea arzând în pieptul ei
dorul întâlnirii cu Mesia.

O, de-ar fi o scară către cer,
o cărare printre nori, departe!
S-ar sui ş-ar sta într-un ungher
să privească viaţa fără moarte...

S-ar sui!... Dar totuşi, pe pământ,
sunt atâtea răni, sunt legăminte,
sunt bătrânii ei cu suflet frânt...
sunt doi ochi... ce-i stăruiesc în minte.

Iosif... Iosif... arc de curcubeu
peste cerul viselor curate!
Iosif... Iosif... îi şopteau mereu
crengile de vânturi legănate

Şi fecioara cobora încet.
Iar în văi, unde sfârşea livada,
se zărea, în vechiul Nazaret,
o căsuţă albă ca zăpada...

*

În căsuţa dintre meri răzleţi,
lângă patul cu pânzeturi ninse,
între suluri sfinte de profeţi,
sub lumina candelei aprinse,

cu evlavia pătrunsă de străbuni,
în genunchi plecându-se, fecioara
înălţa duioase rugăciuni
ce umpleau de-nfiorări cămara.

Dar deodată... iat-o fără glas...
Ce oştean alături i se-arată?
Uşa doar e cu zăvorul tras
şi fereastra, bine ferecată.

Cu o faţă cum în lume nu-i,
un străin în zale o priveşte.
Ce luceferi sunt în ochii lui!
Ce izvoare-n glas când îi vorbeşte!

„Pace ţie, cea primită-n har!
Domnul e cu tine-n veşnicie!
Binecuvântată eşti tu dar
şi aleasă-ntrc femei, Marie!”.

Tulburată ea privea acum,
neştiind ce trebuie să creadă.
Nu putea-nţelege nicidecum...
Ce virtuţi îi stau în cer dovadă?

„Nu te teme!” îngerul vorbi.
„Dumnezeu te-a îndrăgit nespus.
Iată... un copil vei odrăsli
şi-I vei pune numele Isus!...

Singur El născut din Dumnezeu,
înainte de-a fi cer şi soare,
va primi şi va păstra mereu
tronul lui David peste popoare!”.

Cum? Pe ea? O floare-ntr-un ungher...
Chiar pe ea Cel Veşnic o alege?
Ea să nască-un fiu venit din cer?
Ea să legene Eternul Rege?

Ce-ndurări! Ce glorios cuvânt!
Însă... vai!... lui Iosif... cum să-i spună?
Nu va fi pe lume nici un sfânt
să nu vadă-n spusa ei minciună.

„Cum să-i pot vorbi, cu ce-nţeles,
că nu-i sunt nicicum necredincioasă?

Cum să-i spun că Tatăl m-a ales
ca să fiu Măririlor mireasă?

Ce logodnic, cât ar fi de bun,
ar putea s-alunge îndoiala?
Floarea când rodeşte, cum să-i spun
că-şi păstrează în ascuns petala?”.

Vai... ce slavă... care-apasă greu!
Ce cunună... de dureri tăcute!
Ea va naşte-un Prunc din Dumnezeu,
dar cu preţul dragostei pierdute.

Lung privi afară lăcrimând.
Mai uşor ar fi primit să moară.
„Cum se va-ntâmpla?”, şopti ea blând,
„Căci sunt singură şi sunt fecioară?”.

„Duhul Sfânt asupră-ţi va veni
ca lumina flăcării din sfeşnic.
De-aceea Fiul tău va fi
Fiul Dumnezeului cel veşnic!”.

„O, stăpâne, iată roaba ta.
Facă-mi-se cele spuse!.
Şi plecă îndată de la ea
îngerul, aşa cum apăruse.

*

Plângi, Marie. Candela s-a stins.
Cad la geam petale în tăcere.

Slava ce se dă din Necuprins
nu-i lipsită-n lume de durere.

Mulţi de-acum prin secoli te-or huli,
împietriţi ca-n zilele lui Noe;
pe când alţii, făr-a te iubi,
te vor face idol, fără voie.

Însă... crinii albi ce i-ai iubit,
gingaşele jocuri de izvoare,
munţii cei priveai în nesfârşit
peste ţărmuri de albastră mare,

zorii cei părtaşi la suferinţi,
stelele în goană pe orbită.
îngerii şi cetele de sfinţi,
toate-n veci ţi-or spune: Fericită!

*

Fericiţi cei care-n lume plâng
şi primesc pentru Isus ocară!
În eternul fericirii crâng,
vor trăi eterna primăvară!

(Ioanid, Costache, *Taine*,
Bucureşti 1994, pp. 22-26)

Costache Ioanid:

Şi a fost Isus copil…

Şi a fost Isus copil...
Fără leagăn, fără slavă.
Şi-n fiinţa Lui firavă
au pătruns fiori de ger.
Şi a fost Isus copil,
ca să aibă toţi copiii
Tată-n cer.

Şi a fost Isus sărac.
Se uitau cu milă bacii
cum l-ardeau pe faţă macii.
Cel mai trist dintre copii.
Şi a fost Isus sărac,
ca să aibă toţi săracii
bogăţii.

Şi a fost Isus flămând.
Şi plângea din albul pânzii
cum plâng mieii-n zori, plăpânzii,
cu-a lor ochi înrouraţi.

Şi a fost Isus flămând,
ca să fie toţi flămânzii
        săturaţi.

Şi a fost Isus un miel...
ce-l pândeau pe-afară leii
– şi din culmile Iudeii
şi-n pustiul arzător –.
Şi a fost Isus un miel,
ca să aibă-n el toţi mieii
        un Păstor.

Şi a fost un rob Isus...
sus, slujind împărăţia,
jos, lui Iosif şi Maria.
Lumii-ntregi S-a dat răpus.
Şi-a fost fiu şi rob supus
ca s-avem şi noi robia
şi-nfierea lui Isus...

(Ioanid, Costache, *Taine*,
Bucureşti 1994, pp. 31, 32)

Costache Ioanid:

Cele şapte bătălii de pe Golgota

Să cânte strunele-ncordate!
Fanfarele să sune greu!
Din piepturile-nflăcărate
a fiilor lui Dumnezeu

să crească imnuri ne-ntrerupte,
o slavă fără de hotar
a celor şapte grele lupte
ce-au frânt Infernul pe Calvar!

I. LANŢURILE

Era o zi scăldată-n soare.
Pe deal, prin pietre şi butuci,
între ostaşi cu coif şi zale,
treceau trei oameni sub trei cruci.

Trei osândiţi, spre trei morminte.
Dar fiecare c-un destin.

Şi sângele curgea fierbinte,
cel omenesc şi cel divin.

În urma lor venea norodul.
Şi colbul se urca în vânt.
Dar într-o vale, voievodul
ce cotropise-acest pământ,

Satan, cu ţipete stridente,
chema oştirile din larg,
din cele şase continente,
din norii ce-n furtuni se sparg!

Veneau toţi demonii grămadă.
Urlau şi clănţăneau din dinţi.
De-ar fi putut un om să-i vadă,
pe loc şi-ar fi ieşit din minţi.

Şi-acolo într-o vale-adâncă,
într-o spărtură de vulcan,
se înălţă pe-un colţ de stâncă
temutul comandant Satan.

„Destul!”, urlă de sus năprasnic.
„Mişei! Făpturi de rând! Fricoşi!
Un om... vă pare-atât de groaznic?
Doar nu-s o mie de Cristoşi!

Întind a beznelor aripă
şi-n numele ce-l port ordon:
Porniţi năvalnic! Şi-ntr-o clipă,
din locul morţii, fără zvon,

aduceţi lanţurile toate
ce-i leagă în Şeol pe sfinţi,
poveri de-nfrângeri şi păcate,
cătuşe de nesăbuiţi.

Şi-apoi în zbor, cu mine-n frunte,
deasupra crucii lui Isus,
din toate vom clădi un munte
sub care va cădea răpus!”.

*

În vremea asta în tăcere,
sub bice de ostaşi semeţi,
Isus urca din răsputere,
sub cruce, prin ciulini răzleţi.

Îl urmăreau cei mulţi cu freamăt,
văzându-L tot mai copleşit.
Apoi... deodată... făr-un geamăt,
Isus cel sfânt... S-a prăbuşit.

Porni un vaier în mulţime.
Isus... Isus... era înfrânt...
Chiar îngerii din înălţime
priveau cu spaimă spre pământ.

Dar iată, muntele de lanţuri,
ciudatul munte nevăzut,
acum... s-a prăbuşit prin şanţuri
şi-n pulbere s-a prefăcut!...

Satan, parcă simţind că piere,
la gură ghearele şi-a dus.
Căci nu ştiuse ce putere
era în jertfa lui Isus!...

„Vai, unde-s lanţurile, unde?”,
strigă, venind de jos, un sol.
„Stăpâne, ce-ai făcut? Răspunde!
Sunt liberi morţii din Şeol!”...

„Mărire!”, cântă-n slavă bolta!
Vrăjmaşul geme sub călcâi!...
Fu prima luptă pe Golgota
şi biruinţa cea dintâi.

II. ÎN ASCUNS

Între sclipiri de-oţel severe,
urca Isus, cu umeri grei,
privind mâhnit cu ce durere
îl tânguiau bărbaţi, femei.

„O, fiicelor, de ce vă strângeţi
plângând de mila Celui Drept?
Mai bine pentru voi să plângeţi
şi pentru pruncii de la piept.

Căci dacă azi copacul verde
e frânt sub fierul ne-ndurat,
cu cât mai hotărât va pierde

osânda grea pe cel uscat?”.

Dar vorbele pe vânt zburară.
Şi lacrimile iar s-au strâns.
Trudiţii paşi din nou urcară
între batjocură şi plâns.

Pilat, Irod, Ierusalimul,
soborul sfintei cârmuiri,
vai, nimeni nu vedea sublimul
dumnezeieştii dăruiri.

Cei mari erau orbiţi de-ambiţii;
cei mici de Lege-mpovăraţi.
Un impostor vedeau slăviţii;
o victimă, cei întristaţi.

Isus putea să strige: „Eli,
arată-Mă din nepătruns!”
Şi-n locul „omului durerii”,
în locul Mielului străpuns,

cei din sobor şi cei din gloată,
privind acelaşi trist tablou,
ar fi văzut în El deodată
pe cel mai-nalt, mai sfânt erou!

Dar nu. Isus purta o haină
de victimă şi impostor.
Ce om ar fi păstrat în taină
atâta slavă şi-atât dor?

Era a doua bătălie.
Isus, nemuritoarea Stea,
trecea în sfânta-I măreţie
ce nimeni, nimeni n-o vedea.

III. DEZBRĂCAREA

Pe culme se citi sentinţa.
Isus, desăvârşitul Miel,
primea în pace suferinţa.
Şi un ostaş, venind spre El,

I-a zis: „Dezbracă-Te şi-aruncă!”
Şi-a tresărit uşor Isus.
„Dezbracă-Te!”... Ce grea poruncă!
Dar nu-i din lume. E de sus...

Ţi-au pus o mantie pe umăr.
Şi toţi învăţător Îţi zic.
Aruncă mantia-n ţărână.
Ca să fii totul, fii nimic!

Eşti luptător şi Ţi se cere
să-Ţi fie mijlocul încins.
Tu scoate-Ţi brâul în tăcere
şi, ca să-nvingi, să fii învins!

Eşti Preot. Iadu-Ţi ştie frica.
Şi ai o jertfă de-mplinit.
Dezbracă-n linişte tunica
şi fii Tu însuţi cel jertfit.

Însă... cămaşa necusută...
lucrată dintr-un singur fir...
cu-atâtea bucurii ţesută
cu stropi de lacrimi şi de mir,

cămaşa tainică de Mire,
cea nelucrată din bucăţi,
simbolul de neprihănire
şi semnul sfintei unităţi,

ce greu cămaşa se desprinde
şi de pe sângele-nchegat,
dar şi din gândul ce-o cuprinde
şi-ntârzie înduioşat...

Isus simţi venind deodată
ecoul unui vechi tumult.
Şi auzi-n urechi o şoaptă:
„Opreşte-Te! Ai dat prea mult!”.

Vrăjmaşul îi loveşte pieptul
cu forţa magicului glas.
„Cămaşa n-o dai! Căci ai dreptul!
E tot ce-n lume Ţi-a rămas!”.

„Nu-i tot...”. Şi-n clipa de răscruce,
pornind cu pas domol şi rar,
Isus Se aşează pe cruce
să dea şi cel din urmă dar...

Pământ! Din tot întinsul zării

priveşte-acum spre Salvator!
Căci bătălia dezbrăcării
s-a dat ca pildă tuturor.

IV. PATRU CUIE

Isus, culcat pe lemn în soare,
privea de jos spre cerul sfânt,
c-un gest de largă apărare
a unui vinovat pământ...

Stătea cu faţa neclintită
şi aştepta, ca pe-un liman,
întâia floare înflorită
sub lovitura de ciocan.

Stătea cu mâinile întoarse,
cu mâinile ce până ieri
ştergeau pe-atâtea feţe arse
atâtea lacrimi şi dureri;

cu mâinile ce-odinioară
au dăruit şi văz şi grai
şi binecuvântări lăsară
pe chipuri mici, cu păr bălai.

Şi-acum spre mâinile ce-aşteaptă
răsplata trudei lor, pe drept,
doi negri pumni zvâcnind se-ndreaptă
spre marea luptă piept la piept.

Satan, în ultima secundă,
purtând cunună de catran,
încearcă groaza să-şi ascundă
sub măreţia de titan.

Întinde mantia deodată
ca nor de fum dintr-un crater.
Şi-ncepe-atunci cea mai ciudată
din câte lupte-au fost sub cer.

Auzi... boc!... boc!... ciocanul sună.
Ţâşneşte cel dintâi izvor...
Dar cade strania cunună
a negrului cotropitor.

Şi bate iar... boc!... boc!... ciocanul.
Cad stropii roşii pe pământ...
Dar geme biruit duşmanul.
Şi sceptrul său în colb s-a frânt.

Boc!... Boc!... ciocanul iarăşi cade.
Isus plăteşte greu tribut.
Dar moartea unghiile-şi roade
şi muşcă-n ţărnă Belzebut.

Boc!... Boc!... Deşi sub vârf de coarne,
Isus a-nvins! Căci a iubit!
Vrăjmaşul a lovit în carne,
iar El în Duh l-a ţintuit!

Şi, iată, patru mari izvoare,
ce-au curs din viaţa lui Isus,

spre zarea soarelui răsare,
spre nord, spre sud şi spre apus.

Sunt patru fluvii de tărie,
de dragoste, de cer, de har!
A fost a patra bătălie
şi biruinţă pe Calvar.

V. DOCTORII...

Acum Isus în răni atârnă.
(Ce rod va duce-n cer cu El?)
Sunt răstigniţi pe-aceeaşi bârnă
o viperă şi-un tainic Miel.

Şi totuşi lupta iar se-ncinge.
Să-nduri tot chinul lumii-aceşti –
dar cum să poţi privi şi-nvinge
sarcasmul celor ce-i iubeşti?

„Hei, Tu, profet al învierii...”,
vorbeşte-un doctor cu ochi duri,
purtând panglici şi filacterii
cu lungi versete din Scripturi,

„n-ai spus că Tu ridici un Templu?
că-i faci a treia zi şi porţi?
Ei, haide, dă-ne un exemplu,
salvează-Ţi trupul dintre morţi!”.

„Nu eşti Beii-David?”, spune altul,

„eternul Fiu venit din cer?
De asta vii din tot înaltul,
să mori pierdut într-un ungher?”.

„Nu eşti Mesia din vecie?”,
rânjeşte unul din tâlhari.
,,Nu scoli Tu morţii din sicrie?
N-ai vrea cu mine să dispari?...”.

„Prea mult!”. Satan din nou încearcă.
„Nu vezi că suferi în zadar?
Nu-i nimenea să mai întoarcă
pe-aceşti dulăi cu gând murdar!

Mai bine să arunci văpaie
să arzi norod după norod,
îţi curge sângele şuvoaie
şi nu se-arată nici un rod!”.

Isus, spre zarea depărtată,
şopti cu gândul peste veac:
„O, iartă tuturora, Tată,
că ei nu ştiu acum ce fac!”...

Şi-atunci, cu buza tremurândă,
celalt tâlhar porni cuvânt:
„Hei, tu, tovarăş de osândă
ce-ai râs de Solul Celui Sfânt...

ce-am fost noi doi? Un iad fierbinte.
Dar El, Isus, e nepătat!
O, Doamne, să-Ţi aduci aminte

de mine când vei fi-mpărat...”.

Era întâiul rod! Mărire!
Isus acum, cu blându-I grai,
Se-ntoarce plâns de fericire:
„Tu... azi... vei fi cu Mine-n Rai...”.

Voi fraţi, când râsul şi minciuna
vă umplu sufletul de-amar,
să v-amintiţi întotdeauna
de doctorii de pe Calvar!

VI. „ELI!... ELI!”

Deodată... c-un fior... mulţimea
şi-a-ntors privirile spre cer.
Un nor umbrise înălţimea?
Un fum călătorea stingher?

Ba nu. Dar pe întreaga zare
o neagră taină se urzi,
o stranie întunecare,
un miez de noapte-n plină zi.

O umbră ceru-ntreg cuprinse
ca un potop de lilieci.
Şi-ndată soarele se stinse
şi dispăru ca pentru veci.

În întunericul de smoală
porni un vânt fremătător.

Era o noapte ireală
ca un sfârşit al tuturor.

Zadarnic gloata de pe culme
îşi aţintea privirea sus,
căci nu erau alţi ochi pe lume
să vadă ce vedea Isus...

Mai mulţi decât nisipul mării,
mai repezi ca un uragan,
punând un scut asupra zării
din mii de ciucuri de catran,

gigantice oştiri de duhuri,
în focul luptei cel mai greu,
se-ngrămădiseră-n văzduhuri
între Isus şi Dumnezeu.

Iar din adâncul zării stinse,
din răsărit până-n apus,
păduri de mâini erau întinse
cu-nverşunare spre Isus.

„Eşti vinovat!”, striga oştirea.
„Da. Vina tuturor căzu.
Dar Tu, purtând nelegiuirea,
de toate vinovat eşti Tu!

Asupra Ta e-acum minciuna
şi ura ce-a domnit mereu.
Eşti vinovat pe totdeauna
şi despărţit de Dumnezeu!

Mândria, cugetul făţarnic,
pe toate-asupra Ta le-ai luat.
Zadarnic Te mai rogi! Zadarnic!
Eşti vinovat! Eşti vinovat!...”.

„Eli! Eli!...” se-aude-n bezne.
„Eli! Lama Sabactani!...
Străpuns în mâini, străpuns în glezne
şi fără Tine cât voi fi?

Eu nu mai sunt decât un vierme
privit cu silă şi strivit.
Dar cum să uit că-n slăvi eterne
Tu M-ai născut şi M-ai iubit?

Ci Eu, Adam al înnoirii,
Te chem şi strig împovărat:
De toată vina omenirii,
Părinte, da, sunt vinovat!”.

O rază şi-a adus cuvântul
asupra umilitei frunţi.
Se zguduie acum pământul.
Se sfarmă stâncile în munţi!

S-a despicat catapeteasma
şi locul tainic s-a deschis!
Şi-alungă demonii fantasma.
Se şterge bezna ca un vis.

Din nou se luminează bolta.

Vibrează soarele-n etern!
A şasea luptă pe Golgota
a smuls zăvorul către cer!

VII. ULTIMUL VRĂJMAŞ

Acum e cea din urmă luptă.
Tăcere. Într-un duh solemn,
priviţi pe cruce faţa suptă
şi sângele-nchegat pe lemn.

Puterea cărnii e sfârşită.
Dar dragostea şi mila, nu!...
Învinsă-i vipera cumplită
şi oastea-n gol i se pierdu.

Dar... ultimul vrăjmaş veghează.
Pe cal cu pieptul pe oblânc,
împrăştiind fiori de groază,
se-nalţă moartea din adânc.

Cu coasa-n mâini ca o balanţă,
pe nevăzutele-i poteci,
purtând o ultimă speranţă
de-a-nvinge dragostea pe veci,

se-apropie din zări... se-arată...
cu ochi adânci, cu chipul pal...
Se-opreşte-o clipă. Şi deodată
înfige pintenii în cal.

Oţelul spintecă văzduhul.
Dar Fiul strigă-n zări: „Ava!
Ţărâna piară. Însă Duhul
se-ncredinţează-n mâna Ta!”.

Se pleacă fruntea, se destinde.
Un astru lunecă-n apus...
Iar de pe cruce se desprinde,
mai sclipitor, un alt Isus!

Pe fruntea Lui acum El poartă,
în locul rănilor de spini,
ca preţ al dragostei ce iartă,
cununa veşnicei lumini!

E Domnul Domnilor! Mărire!
E împărat peste-mpăraţi!
A-nfrânt duşmanul prin iubire!
E-ntâiul frate între fraţi!

Îl vei vedea din zori, Mărie,
în trup slăvit de Duh şi Har.
A fost a şaptea bătălie
şi cea din urmă pe Calvar.

Să cânte strunele-ncordate!
Trompetele să sune-n plin!
Isus, Mântuitor şi frate,
e Soarele etern! Amin.

(Ioanid, Costache, *Taine*,
Bucureşti 1994, pp. 72-88)

Ion T. Ion-Hotarele:

Rugăciune

Doamne,
Un pumn de lut luat-ai cu mâinile-amândouă
Şi-l frământaşi încet cu picături de rouă
Până făcuşi păpuşa să-ţi semene în toate
Şi-i dăruişi şi viaţă în marea-ţi bunătate.

Apoi l-ai sărutat. L-ai strâns cu drag la sân
Şi-ai dispărut pe raze, lăsându-l bun stăpân
Pământului şi-a toate ce el rodeşte-ntruna
Şi-n slujba lui ai pus şi soarele şi luna

Ai dispărut, o, Doamne, şi timpul, cerul Tău
Îl poartă telegarii de atunci mereu, mereu,
Iar pumnul cel de lut ce-1 frământaşi odată
Uită că-ţi este fiul, uită că Tu-i eşti Tată.

Se-ntreabă: „Unde este? Eu sunt asemeni Lui?
De locuieşte-n ceruri, voiesc la El să sui
Să-L văd şi să mă vadă! Crescut-am doar acum...
Şi-apoi, un bun părinte nu-şi părăsea în drum

Copilul cel mai drag, cum a făcut cu mine,
Şi locuia pământul în zorile senine!”.
Aşa vorbeşte dânsul, păpuşa de altădată,
Şi, Doamne, Tu priveşti-o cu faţa-ndurerată

Că ochii ei lăuntrici nu s-au deschis nicicând...
Din vremuri după toate te-ar fi purtat în gând
Şi chipul Tău Părinte, slăvit din gură-n gură,
L-ar fi văzut cum creşte şi-n floare de răsură.

(*Viaţa ilustrată,* Anul 5, Nr. 4,
Cluj – aprilie 1938, p. 5)

Nicolae Iorga:

Înainte…

Celui ce predică-n pustiu
Și-n jurul lui tovarăși n-are,
Trăiască-i numele lui viu,
Căci tristă-i munca lui și mare.

Când glasul tău răsunător
Și cald în inime străbate
Nu-i greu a fi Mântuitor,
Căci ceasul de trezire bate,

Dar să lucrezi, nebănuind
Izbânda stăruinței tale,
Să uiți prietenii zâmbind
Și brațul tău să taie cale!…

Răbdare-n noapte, muncitori,
Profeți cu ochi de foc, răbdare:
Lumina falnicilor zori
Acum sau mai târziu răsare.

(Iorga, Nicolae, *Pentru țăranul român*,
Sibiu, 1931, p. 13 – poem din 1892)

Teofil Lianu:

Evanghelică

Mironosiţele-au cules din pârgul zorilor
numai argintul ierbii aromate
şi din podoaba zării-nrourate
Numai răcoarea plină de azurul florilor.

Şi-n amfore cu semnele celui mai alb cuvânt
au dus ofrandă Fiului Mariei,
care-nsetat de apa bucuriei
a coborât albastrul cerului peste pământ.

(Lianu, Teofil, *Stampe în lumină*,
Caiete libere, Bucureşti 1933, p. 3)

Teofil Lianu:

Pescarii lui Isus

Pe-atunce Mucenicii Domnului
şedeau la sfat sub pâlpâit de stele
şi ascultau Iordanu-n pietricele
cum cântă luminarea veacului.

Şi-n floarea fragedă-a măslinilor
întrezăreau viaţă azurie
cu îngeri buni crescuţi în melodie
şi pură strajă-a serafimilor…

Târziu, sub alb de lună şi argint
trăgeau năvoadele din apa nouă
şi pe ţarina umedă din rouă
îşi împărţeau curatul mărgărint.

(Lianu, Teofil, *Stampe în lumină*,
Caiete libere, Bucureşti 1933, **p. 15)**

Teofil Lianu:

Psalm

Sufletul îmi luce ca o coasă,
Nu-mi ajunge ţarna, tiu-mi ajunge.
Vara trece prin oţel şi lasă
Ţară grea de pâine şi n-ajunge.

Pleacă, Doamne, Cerul mai aproape.
Inima-i ca lutul, grea ca lutul.
Anii au căzut la fund de ape.
Mă cuprinde pământescul lutul.

Trece Maica, albă psalmodie,
Gura mea e ură, arc de ură.
Vânt înmiresmat din câmp adie.
Parcă desenează pom de ură.

Trece Fiul, calea vad de soare;
Port în mâni oţele, cânt oţele.
Flori în porţi şi binecuvântare,
Paşii Lui se-nseamnă cu oţele.

Fruntea peste brazdă se apleacă,
Înfloreşte sânge, ram de sânge,
Câmpu-i greu şi casa e săracă,
În tulpina arborelui, sânge.

(*Convorbiri Literare*, Nr. 3,
martie 1941, pp. 348, 349)

Ion Minulescu:

Rugă de Paşti

Dezleagă-mă, Părinte, de ce-am jurat să fiu
Şi iartă-mă că-n viaţă n-am fost decât ce sunt –
Un cântec prea devreme sau poate prea târziu,
          Un ropot scurt de ploaie
          Şi-un mic vârtej de vânt.

Dezleagă-mă de vina de-a fi-ncercat să fac
          Granit din cărămidă
          Şi bronz din băligar,
Colan de pietre scumpe din sâmburi de dovleac
Şi-un Pegas cu-aripi duble, din clasicul măgar…

Şi iartă-mă că-n viaţă n-am fost decât aşa
Cum te-am crezut pe tine
(Deci cum credeam că-i bine)…
          Azi, însă,
Şterge-mi chipul de pe icoana Ta
Şi fă să nu mai seamăn deloc, de-acum, cu Tine!…

(*Universul literar,* Anul XLIII,
No. 17, 24 aprilie 1927, p. 258)

V. B. Muntenescu:

Crăciunul

În sat e mare veselia
că s-au pornit colindători
de mare praznic vestitori –
ni s-a născut astăzi Mesia,
şi glasuri de copii ne spun
că-i numa-n deal moşul Crăciun.

E frig pe-afară, dar în casă
la fiecare vatră-i foc
şi lumea-i plină de noroc,
şi duhul Domnului planează,
şi îngeri cântă-n ceruri, sus:
Ni s-a născut dulcele Isus.

Şi ce frumosu-i la Crăciun,
de „Lerui, Lerui” satul geme,
parcă ar vrea să mai recheme
la viaţă timpul cel străbun;
o, „haida Ler” din cerul sfânt
că-am rămas singuri pe pământ!

Iar moş Crăciun, bătrân ca iarna,
scoboară de pe deal în sat
cu noaptea ce l-a-mpresurat,
bătrân e portul lui şi haina,
şi părul lui e alb şi sur,
şi-i dalb şi câmpul împrejur.

Departe se aude-n vale
râs de copii lărmuitori:
sunt Magii cei iscoditori,
conduşi de stea în cale
Şi vin irozi acolo, pe urmă,
cu păcurarul de la turmă.

Şi toţi pe rând îşi spun povestea
şi tu-i asculţi pe gânduri pus
cum s-a născut pruncul Isus –
O, ce frumoase sunt acestea
colinzi, şi le-ascultăm duioşi
că-s pomeniri din moşi-strămoşi;

Din leagăn dulce ne încântă
şi sufletul ni l-a cuprins
şi mult le-am auzit prin vis
ca o cântare sfântă,
şi ne-au rămas în suflet vii,
Parcă am fi acum copii.

O, zi de sfântă bucurie
ce ne-ai adus din cer, de sus,
pe dulcele copil Isus,

născut în mizerie,
Şi-mbogăţitu-ne-ai viaţa
sădind în ea speranţa;

revarsă-ţi binecuvântarea
peste iubit poporul tău
şi-l apără de orice rău,
aceasta-mi e oftarea
şi, de acum, până-n vecie,
mila Domnului să fie!

Buziaş, decembrie 1899

(*Familia*, Anul XXXVI, No. 51-52,
24 decembrie / 6 ianuarie 1900, p. 602)

Nesemnat:

Christos a înviat!

Din slăvirea cea cerească
Fiul Domnului cel sfânt
Pogorâtu-s-a în lume,
Pătimit-a pe pământ!…

Chinuit a fost de lumea
Cea-necată în păcat,
Pentru care cu răbdare
S-a jertfit neîncetat…

Fariseii, cărturarii
Prigonitu-l-au cumplit
Şi în chinuri ne-ndurate
Corpu-i sfânt l-au răstignit…

Dar Christos, murind pe cruce,
Iertător, ca un sărac,
Zis-a: „Iartă-i, Doamne sfinte,
Că nu ştiu nici ei ce fac!”.

Şi a treia zi de moarte
Fiul Domnului cel sfânt
Dintre morţi, călcând pre moarte,
A-nviat din sfânt mormântul…

Şi aduse lumii pace
Şi iertare de păcat,
Fericire şi dreptate
De la domnul îndurat…

Mila pentru sărăcime,
Ajutarea în nevoi,
A-nviat odat’ cu dânsul
Şi de-atunci există-n noi…

Azi, de ziua de-nviere
Şi iertare de păcat,
Universul vă salută
Cu: „Christos a înviat!”.

(*Universul literar*, nr. 16,
18 aprilie 1894)

G. I. Olteanu:

Învierea

În vale lunca-ngustă s-afundă-adânc în noapte
Şi râul clocoteşte, purtând pe valuri şoapte.
Pe cerul plin de stele luceşte luna blândă
Şi vântul cald loveşte în ramura plăplândă
Şi-n florile de vişin, smulgând a lor petale,
El le aşterne-n urmă-i, formând covor pe cale.
Abia e miezul nopţii. Lumini pe la căscioare
Încep să licărească încet, tremurătoare,
Şi umbre îndărătul perdelelor se mişcă...
Din depărtare, sună un glas, domol de trișcă
Şi-ngână-ncet ecoul duios al unui bucium:
Ce mai amar, ce doruri, ce jale şi ce zbucium
Vor fi săltând în pieptul acelora ce cântă
Şi-şi cată alintarea în noaptea asta sfântă!

Acum, pe ceruri luna mai luminoasă-mi pare
Şi clară-mi este mintea şi gândurile-s clare
În capul meu. Prin creier un gând adânc străbate
„De ceri iubire-n lume, de ce mai sunt păcate?
De ce-i atâta farmec şi-atâta mișelie?

De ce păcatu-i teafăr şi dragostea-n robie?
De ce-ai plecat din lume, stea dulce a blândeţii,
Să laşi în loc trufia şi umbra frumuseţii?
Destul cu-atâta jale, destul cu-aşa durere!
Noi vrem o bucurie şi vrem o mângâiere!”...

Dar ce aud? Jos, în vale, un glas duios de-aramă
Prin noaptea înstelată pe credincioşi îi cheamă
Şi sună lung. În valuri curg sunetele clare,
Moşnegi cu plete sure, copii, femei, fecioare
Sosesc de pretutindeni, cu zumzet de albine,
Roiesc mereu creştinii din văi, de pe coline,
Bisericuța sfântă mereu, mereu i-adună
Şi clopotele grele mereu în noapte sună.

În prag, bătrânul preot cu barba de zăpadă
Se sprijină în cârja-i de cedru, să nu cadă;
Se-mbracă înlăuntru în hainele sfinţite
Şi glasul său răsună prin bolţile-nvechite.
Când cu lumina iese, cântând cu voce lină,
Şi pe popor îndeamnă: „Veniţi, de luaţi lumină!”,
Îndată mii de facle s-aprind strălucitoare,
Cad în genunchi creştinii şi-ascultă cu ardoare
La preotul ca neaua, ce-n faţa tâmplei sfinte,
Citeşte-n cartea vieţii: „Acum, cei din morminte
Se scoală toţi, că moartea a fost de tot învinsă,
Puterea i-a fost luată, în lanţuri fu cuprinsă
Şi iadul lui Satana fu azi golit de tot,
Chiar el, Satana însuşi, legat fu cot la cot
Şi osândit să ardă în focul nesfârşit...
În ceasu-acesta legea cea sfântă s-a-mplinit,
De către-acel ce-n lume fu fără de păcate

Şi se născu anume să semene dreptate
În lumea asta tristă, ce se mişca greoi,
Călcând nesimţitoare pe-al relelor noroi...
Dar omul, orb la toate, la-al binelui răspuns,
Cu sulița în coastă Trimisul l-au străpuns...
Viaţa şi cu moartea trei zile s-au luptat
Şi-n luptă-a-nvins viaţa şi moartea s-a legat”.

A-nchis bătrânul cartea şi-ncet, către altar,
S-a îndreptat molatec, cu pasul mic şi rar,
Iar tâmpla se îmbracă în rază argintie
Ce străluceşte-n noapte ca soarele-n câmpie
Şi în acea lumină creştinii văd curat
Cum dintre morţi se scoală al lumii împărat.

(*Universul literar*, Anul XL,
No. 17, 27 aprilie 1924)

Em. C. Pasculescu-Orlea:

Pe cruce

Şi cu cei fără de lege s-a numărat.
Isaia 53. 12.

Împărţit-au hainele mele între dânşii şi pentru dânşii, şi pentru cămaşa mea s-au aruncat sorţii.
Palmul XXI, 19

Pe crucea grea în cuie-l pironiră,
Din chin i-au dat să guste tot amarul...
E-atât de sfânt să urci calvarul
Şi-apoi să ierţi pe cei ce te huliră!...

Din necuprins se lasă haina nopţii,
Poporul pleacă-n răcnete barbare,
De-a dreapta şi de-a stânga-n aiurare,
Tâlharii gem în chinurile morţii...

Sub cruce-apoi ostaşii fără minte
I-au împărţit putinele-i veşminte,

Iar pentru haina-i azvârliră sorţii...

Pe-aproape trei femei şi-un om suspină...
Se stinge-ncet lumina din lumină
Şi înspre Raiul sfânt dă drumul porţii.

(*Universul literar*, Anul XLIII,
No. 17, 24 aprilie 1927, p. 267)

Em. C. Pasculescu-Orlea:

Moartea lui Iuda

Şi, aruncând argintii în templu, se depărtă, şi, mergând,
se spânzură (**Matei 27. S.**)

Sub cruce Domnu-şi înnoieşte truda
În drum spre Golgotha, bătut de bice;
Din răni şiroaie roşi-ncep să pice...
Departe, în grădină, plânge Iuda.

...Mai sus se-nalţă crucea suferinţii
Iar Golgotha de răcnete răsună...
Lumina zilei gata-i să apună,
Şi-n templu Iuda azvârli argintii.

Se-ntoarce iar pe căile căinţii
Şi-aleargă frânt de remuşcare...
Voind să pună capăt suferinţii,

În ştreang, în cea din urmă frământare,
Atârnă Iuda-n crengile grădinii...
Şi-n taina nopţii-l plânseră măslinii.

(*Universul literar*, Anul XLIII,
No. 17, 24 aprilie 1927, p. 258)

Mircea Pavelescu:

Sărutul lui Iisus

Era la cină Domnul cu ucenicii săi,
Toţi ascultau cu grijă poveţele divine,
Iar El, plimbându-şi leneş privirile senine,
Îi sfătuia să-ndrepte, să ierte pe cei răi.

Cum noaptea se lăsase pe umedele văi,
Se mai vorbi de milă, de patimi, de ruşine,
De calea care duce spre cer şi către bine,
De alte înţelepte şi fericite căi.

Se duse-apoi la Iuda şi pletele-i cărunte
Le mângâie o clipă îl sărută pe frunte,
Dar sărutarea-i rece ca fierul roş ardea,

Apoi, văzând pe Iuda cum se îngălbenise,
Zâmbi Mântuitorul de spaima lui și zise:
„Te-a-nfricoşat sărutul? Mi-l vei înapoia!”

(*Universul literar,* Anul XLII,
No. 14, 4 aprilie 1926)

Geoge A. Petre:

Se răsfrânse peste lume blândul zâmbet: Pace vouă!

Joi:

Miezul nopţii. Dorm în pace suferinţele umane,
Văl de linişte pluteşte pe grădina Ghetsimane;
Jos, pârâul Cedron cântă, presărat ca flori de stele.
S-ar părea că-n noaptea asta dorm şi duhurile rele.

Dorm, pe-aproape ucenicii, iar Iisus, singur se roagă.
Deodată, din visare, tresări grădina-ntreagă:
Se-auzi sărutul Iudei, licări o spadă-n aer
Şi măslinii murmurară, deşteptaţi de tristul vaier.

Vineri:

Cer albastru şi Golgota geme-n răcnet de barbari.
Suferă pe crucea morţii Dumnezeu, între tâlhari.
Buza lui Isus e arsă, fruntea-i sângeră de spini;
Torturat de remuşcare, plânge Iuda sub măslini.

S-a-nnoptat în miezul zilei: cerul nu mai vrea să vadă
Adevărul şi iubirea date răutăţii pradă…

Un suspin: „O, tată, tată, pentru ce m-ai părăsit?”.
Dumnezeu se-nduioşează, negurile s-au topit.

Capul fiului se pleacă, sufletul e mântuit.
Tremură-ngrozit pământul şi scriptura s-a-mplinit.
Uluiţi, răstignitorii au rămas fără cuvânt,
Undeva, de-un pom atârnă Iuda, clătinat de vânt.

Sâmbătă:

Ceru-ntunecat se-ntinde ca un doliu de năframă
Peste lumea-n care plânge o fecioară. Şi o mamă.
Ucenici, orfani de Domnul, rătăcesc stingheri pe uliţi,
Adevărul zace-n groapă, între spade şi-ntre suliţi.

Duminică:

Îngerul cu-aripi de raze a venit din slăvi cu zorii,
S-a cutremurat pământul, înlemnit-au păzitorii.
Glas de înger, groapa goală, amuţită orice gură.
S-a-mplinit, din vorbă-n vorbă, profeţia din scriptură.

Adevăr zic, se schimbară în aureolă spinii,
Şoapte dulci de mângâiere răspândeau în vânt măslinii
Şi pe când natura-ntreagă se scălda-n lumină nouă,
Se râsfrânse peste lume blândul zâmbet: „Pace vouă!”

(*Vestul României,* Anul II, No. 35,
Duminică 27 aprilie 1924)

Ion C. Petrescu:

În noapte învierii

De mult, de aproape douăzeci de veacuri,
Sărbătorim mereu sfânta înviere.
Și-n fiecare primăvară
Simţim în inimi mângâiere
Şi duhul păcii-n suflet cum coboară.

În miez de noapte, clopotele toate
Vestesc iar lumii de păcate plină
C-a-nviat Atotstăpânul firii,
Să lase tot, în clipa mântuirii
Și-n sfânt locaş al Domnului să vină!

„Veniţi creştini, e ora pocăinței,
Smeriți ne cheamă-apostolii credinţei
În mână cu făclii aprinse.
S-aprindem candelele stinse!
Străluce candela divină.
Veniţi, ca să primiţi lumină!

(*Universul literar,* Anul XL,
No. 17, 27 aprilie 1924)

Vasile Pînzariu:

Din cavoul 101

Gherla, 1958

Înmormântat de viu în cimitirul
cu sute de cavouri suprapuse,
în care zac fiinţele depuse,
ce nu şi-au dat Satanei roşii birul,

Aici doar ruga neamului pătrunde
şi veghea Domnului Iisus, ce-n şoapte,
ne dă puteri să-nvingem lunga noapte
în care laba urii ne ascunde.

Prin crăpăturile oblonului ce-astupă
ochiul de geam cu gratii ca o pleoapă,
sug aerul ce-abia poate să-ncapă
cu-un strop de cer mai mic decât o crupă.

Şuviţele luminii din afară
pătrund furiş din zilele frumoase,
ungându-mi pielea seacă de pe oase
măcar o clipă cald să mi se pară.
Ca foametea mai lesne să ne sugă
vigoarea trupurilor sechestrate,
ciracii crimelor organizate

adaugă torturi, să le distrugă...

Păianjeni suri din umbre coşcovite
sunt singurii prieteni ce coboară
să-mi ţină de urât în racla chioară
cu legănări de aţe nezărite.

În mine strâns, sunt doar o licărire
ce-a mai rămas din sfintele răsaduri
să biruiesc vremelnicii de iaduri,
purtând milenii de osânde-n fire.

Credinţa, ce-i un duh din miez de astre,
îmi pregăteşte marea evadare
din silnica şi neagra îngropare
spre mântuirea sinei prin dezastre...

În jurul junghiului din scoica vieţii
îşi rotunjeşte demnitatea perla,
cu ea ieşi-voi singur şi din Gherla,
oricât de duri şi reci i-ar fi pereţii!

În cimitir, toţi morţii vii aşteaptă,
aştept şi eu, cu noi, dintr-o durere,
întregul neam e-n prag de înviere
printr-un Cristos biruitor prin faptă!

(*Coşmar în noaptea veacului*,
Partea I. *Mărturii din noaptea oprimării*,
Grupul editorial
Crai nou – Muşatinii – Bucovina viitoare,
Suceava, 2005)

Şt. L. Popescu:

Rugăciune

Coboară, Doamne, mila Ta
Pe tina vechilor păcate,
În cuget ne sădeşte, Doamne,
Iubire, cinste, bunătate...

Să piară ura, nedreptatea,
Invidia, păcatul piară
Asemeni stropilor de rouă
Ce pier în soarele de vară.

În inimi, Doamne, să-nflorească
Iubirea Ta nemărginită
Şi harul bunătăţii Tale
Să ne ferească de ispită.

Coboară, Doamne, mila Ta
Şi bunătatea Ta Divină...
Să înflorească-n inimi, Doamne,
Asemeni florii din grădină.

(*Luceafărul cultural*-*social*, Anul V,
No. 3-4, aprilie 1938)

Vasile Posteucă:

Prefaţă

Acesta-i scrisul meu pe zarea vieţii:
Un joc al clipei sfinte şi-al scânteii,
Icoana scoasă-n pragul dimineţii
Să-i rumenească soarele cerceii…

Din cer a nins pe mintea mea beteală
Şi, flămânzită iară, ca să-l vadă,
Pădurea inimii mi se răscoală
Precum un muget aprig da cireadă.

Dă-mi Doamne, dreptul să-Ţi, vorbesc odată
Cum îţi vorbeam când nu Te-am fost vândut,
Când nu Te aplecaseşi pe lopată,
Când totul era-n mine ne-nceput.

Acolo unde revărsat în fire
Erai lumină, cântec şi risipă,
Când toată vremea se-mplinea-n iubire
Şi veşnicia încăpea-ntr-o clipă.

Împodobind tăceri necunoscute
Le-am pus culoare şi le-am dat tăiş
Şi le-am udat cu lacrimi din lăute
Ca nişte iezi să zburde-n luminiş...

Drag cititor din zodia ce vine,
Tu ară-mi toată inima cruciş,
C-am plâns şi pentru ceasul tău pieziş
Cu chinuri şi cu-nvolburări haine…

Alençon, 14 septembrie 1949

(Posteucă, Vasile, *Poeme fără țară*,
Madrid 1954, p. 7)

Vasile Posteucă:

Psalm

Cântă-n Ţara mea străbună
Codrii vechi din corn de lună.
Cerul, murmur de izvoare,
Pascu-l turme de mioare.

Şi pe drumul alb deschis
Stelele coboară-n vis…
Dorm pomete creangă-n creangă,
Gândul s-a făcut talangă…
Totu-i pace, cântec lin...
Doamne, sunt aci... Amin.

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, p. 19)

Vasile Posteucă:

Profetul

Împărăţia Ta, se vede, nu-i de-aicea
Pe unde gându-şi zbârnâie elicea
Şi omu-şi poartă grijile mărunte.
Tu vii de sus, de dincolo de munte...

Mai porţi şi astăzi colb de zări pe mână
Adus pentru mulţimea nestăpână.
Arhangheli îţi mai stăruie-n aripă,
Dar lumea oarbă te-a zidit în clipă.

De-aceea când porneşti pe verticale
Ei îşi încruntă sufletele goale
Şi-ar vrea să scrie anul pe hotar.
Nu au în inimă itinerar...

Când foamea lutul nărăvit li-l roade,
Te-ademenesc cu vrăji de prin balade,
Dar ciuda-n sânge li se-nvârte daltă
Că prea miroşi a lumea ceealaltă.

Prea sună a meteahnă şi a toană
A guverna din temniţi şi prigoană.
Aceste minţi nu te pricep, uituce,
Cum birui tu prin moarte şi pe cruce.

Ei te visează la Ierusalim.
E veşnicie numai cât trăim
Şi de li-i sta în cale şi-n pofidă,
Ei te vor vinde şi-or să te ucidă.

Mă uit în ochi la dânşii cum te-ascultă
Şi văd pădurea răzvrătită, smultă,
A sfintelor lor visuri ce le pier.
Nu le mai spune basme despre cer.

În cugetarea lor de pulbere şi iască
Ei vor să-nvingă şi să-mpărăţească.
Domnia Ta nu le-a adus plocon
La nimeni, nici mărire şi nici tron…

De-aceea vremea neagră care se deschide
Le face cina numai sânge-n blide.
Tu dă-le inima imaş, s-o pască
Prin veacuri să Te cânte şi să crească.

Eu Te-nţeleg şi te privesc cu groază,
Te-ai risipit în mine ca o rază,
Eu Ţi-am spălat piciorul pe degeaba
Să pot muri cu tine ca Baraba…

Tc văd o clipă şi recad în noapte,
În mii de bube negre şi răscoapte.

Ajuns în ceruri să mă chemi ne nume,
Căci lumen ceea-i tot aici în lume...

Altarele mulţimii fără vetre
Tu să le pui pe umerii lui Petre
Şi cheia zăvorăşte-i-o-n cuvânt,
Cu Tine umblă cerul pe pământ...

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, pp. 29, 30)

Vasile Posteucă:

Rugăciune

M-adun, Doamne, în slove şi-n carte,
Parcă mi s-ar face a moarte
Şi mă apucă temi
Că ţi s-o trezi, într-o zi, să mă chemi
Dincolo de supărări şi de vremi.
Şi n-am să pot să-ţi spun tot
Trecând veşnicia-n înot...

Plâng şi-ascult ca demult în poveste:
Dincolo nu se spune. Se este...
Numai aci-n durerea cu nopţi de cărbune
Sufletul lâncezeşte-a minune.

Vreau în versuri, Doamne, să-mi scriu
Rădăcina gândului viu
Şi dorul ce m-a purtat nărăvaş,
Gol ca pe o turmă fără imaş.

Târziu, când îmi bate la uşă
Toamna cu foşnetul de pănuşă,

Mă troieneşte cu nesfârşite zăpezi
Teama că n-ai să mă vezi,
Groaza că-n nesfârşitul rotund
Am căzut într-o noapte la fund,
Că n-o să mai văd niciodată
Faţa Ta luminată...

Slovele negre, uscate-n ogor,
Îmi tot vorbesc despre Tine cu dor.
Fă-mi-le, Doamne, lăicere
Spre Ţărmul Tău cu-nviere...

Paris, Oct. 1949

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, p. 49)

Vasile Posteucă:

Psalm II

Cresc în mine, Doamne, năzăreli şi spaime
Numele Tău falnic să-l defaime,
Ca să-mi strige-n faţă că nu eşti
Tu şi toate semnele cereşti...

Necredinţa mă-nvârteşte-n plisă
Cu fereastra pururea deschisă.
Începură-n inimă să-mi cadă
Stelele pleiadă cu pleiadă.

Tu-mi trimiţi atâta neagră teamă
Să mă beie ca pe-un vin la cramă?
Sufletu-mi de ce se face ghem?
Ca temându-Te să nu mă tem?

Am ucis de mult orice nădejde
Şi prin noapte tremur ca un vrej de
Volbură desprinsă din harac,
Azi Te văd la orele când tac...

Trupului i s-a uscat ţărâna.
Sângele şi-a irosit fântâna.
Mâinile când se ridică-n zare
Să se roage spun ameninţare...

Când voi trece mlaştina de-a-notul,
Câinii Tăi m-or linge iar cu botul,
Gudurându-se a bucurie...
Şi izvorul s-ar putea să-nvie...

Dar pe drumul ce-a pornit ’napoi
Viaţa parcă-i pungă cu noroi.
Coace-n mine trudnic şi mă doare...
Tu eşti, Doamne, seceta cea mare?...

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, p. 58)

Vasile Posteucă:

Rugăciune II

Soare bun, trimite-mi o frântură
Din lumina ta ca să renasc.
Mi-a crescut venin şi iarbă-n gură.
Toate deznădejdile mă pasc.
Strugur sunt şi zilele, cu ură,
Mă strivesc prea timpuriu, sub teasc...

Soare bun, izvor etern al vieţii,
Vin şi eu din tine de demult?
Drumul când îşi leagănă drumeţii,
Eu m-aplec în mine şi te-ascult...
Fost-am zbor prin spaţii cu ereţii?
Cine din norocul tău m-a smult?

Soare bun, sunt singurel pe lume.
Tu te-ai stins demult la geamul meu.
Florile s-au stins sub grele brume
Şi m-am stins cu dânsele şi eu...
Spune-mi soare: adevăr e? cum e?
Eşti tu inima lui Dumnezeu?...

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, p. 61)

Vasile Posteucă:

Colind

Scoală, neam din depărtare,
Că-n fereastră dinspre zare
S-a aprins steaua cea mare,
Şi-o duce Domnul prin ger,
Cu toţi îngerii din cer,
Lerui, Doamne, Ler...

Iar-n loc de blând colind
S-aud codrii vechi doinind
De la Nistru, până-n Pind,
Că nu-i pace, nici mălai
Cât sunt satele pe plai;
Lerui, colţ de rai...

Plânge mândra mănăstire
Ca firul de dor subţire,
Pascu-l hoardele sibire.
Pasc sufletul neamului
Lăcustele iadului.
Lerui, Doamne, Lui...

Ţara scumpă, miorea,
Sta-n genunchi şi se ruga
La Măicuţa Precista,
Cu Pruncul alăturea...
Şi râdeau păgâni mişei
Că nu-i Dumnezeu cu ei,
Lerui, Doamne, Lei...

Dumnezeu cu geana arsă
Acolo-n cer durere varsă
Pentru lumea rea şi-ntoarsă.
Şi-a trimis moarte şi fier
Pentru cruntul temnicer.
Lerui, Mare, Ler...

Iată steaua sus răsare
De la Tisa, până-n mare,
Şi nu-i stea, ci mândrul soare...
Neamu-n creste iar s-avântă,
Cântă cerul, neamul cântă.
Lerui, Ţară sfântă.

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, p. 66)

Vasile Posteucă:

Demult

Demult îngenuncheam lângă icoane
Şi ruga mi-o-nmulţeam cu milioane,
Ca să s-aprindă tot pământul viu
În vorba mea şi-n strigătu-mi pustiu...

În sânge, focul aprig de gheenă
Tăia tot universul ca o trenă
A mii de sori ce se scrumesc în gol.
Nicicând n-aş mai fi vrut ca să mă scol...

Suflarea mea se legăna-n planete
Cu veşnice miresme să mă-mbete
Şi nesfârşitul se-nmulţea mereu
Cu nesfârşitul dinlăuntrul meu.
Pe-atunci umbla prin lume Dumnezeu...

Azi, pe icoane s-a-ncuibat urâtul.
Duşmanii pe Iisus l-au doborâtu-l.
Fugit din mine, a murit afară
Cu capu-n jos pe-o cruce proletară.

Un vânt se văieta ca-n bărăgane
Prin orgile sfărmate şi prin strane.
Azi nu mai pot îngenunchea şi spune
Luminii mele nici o rugăciune.

Scrumită toată-n ploile de stele
Tămâia neagră a simţirii mele
De-abia de mai sărută ca o boare
Nisipul ars şi fără de izvoare...

Mi-a mai rămas în inima-nvechită
Ceva din alte vremuri? Vreo ispită?
Arar începe-n minte să-mi mai bată
Doar dorul... după dorul de-altădată.

14 februarie 1950

(Posteucă, Vasile,
Poeme fără ţară,
Madrid 1954, p. 106)

Vasile Posteucă:

Paşii Maicii Domnului

Pe unde-a trecut Preacurata Fecioară
Au dat frunzele-n străvechi buturugi.
Zâmbetul ei s-a risipit primăvară.
Şi-ngenunchează dumbrăvile,
Cu stelele depărtate şi slăvile,
În prea-smerite mătănii şi rugi...

În şanţuri şi prin paragini, spinii
Au băut pentru prima oară
Bucuria şi răcoarea luminii.
Şi-n grădinile-nflorite, sub seară,
S-au simţit acasă, fără povară,
Însinguraţii, dezmoşteniţii, străinii...

Din sărăcia cu duhul, sânziana şi scaiul
Au predicat pentru cerul deschis.
Veacul şi-a aburcat, spre ore de taină, alaiul,
Călcând pe urmele ei, ca-ntr-un vis
Şi-au întinerit în calea ei toate hotarele
Şi zâmbetul i s-a întins până-n zări: antimis.

Şi-a răsărit soarele...

Sub paşii ei au înflorit crini şi bujori.
Au prins murmur nou, de vrajă, izvoarele.
Copacii pustii s-au trezit roditori
Şi zările şi-au întins, în inimi, covoarele…
Creştea-n braţele ei ***Acela Carele...***

Departe, undeva, spinul creşte mirat,
Îşi ascultă limpede umbra şi scrie
Cu lacrimă venită din veşnicie:
Am înviat! Hristos a înviat!

*

Adânc am dormit aceste două milenii.
Străvechi buturugi şi paragini
Îmi rodesc greul pământului în sânge şi-n pagini,
Şi vreascurile-s frunze şi flori...

Trecerea-i cea dintâi: ***aici şi acum.***
Plâng şi m-alătur celor dintâi călători...
Pe unde-a trecut Maica Domnului,
Din seceta, din întunerecul somnului,
S-a făcut drum... ***Lăuntricul drum…***

(Posteucă, Vasile,
În marea şi-n mormintele din noi,
Madrid 1967, pp. 7, 8)

Vasile Posteucă:

Hristos

(*după Brother Sergius*)

Sunt cel hulit, bolnavul şi flămândul.
Sunt cel ce geme sub poveri şi moare.
Prin metropole trec tăcut ca gândul
Ghiontit de trecători pe trotuare...

Sunt cel ţinut în temniţă, leprosul,
Şi-n capul podului sunt cerşetorul;
Sunt albul, negrul, galbenul şi roşul.
Sunt omenirea, viaţa, viitorul...

În Rusia peregrinez prin stepe
Şi-n Grecia-s troiţa din coline.
Carpatul stă smerit şi mă pricepe
Şi-mi creşte-n timp cununi de mărăcine.

Îmi fac prispar din Asii şi Americi,
Mi-s fraţi acei ce plâng şi trag în hamuri;
Cunosc din plin luceferii feerici
Şi Libertatea care vinde neamuri...

Vapoarele pândindu-mă-n oceane
Mă văd rachetă interplanetară;
Acasă sunt şi-acolo sus, şi-n strane.
Şi-atomul hidrogen nu mă doboară.

Mă pun la stâlp Naţiunile Unite
Să-mi bată-n mâni piroanele lor grele.
Ci eu mă-nalţ din ginte răstignite
Cu steaua sub zăvoare şi zăbrele.

Ascult ades din treacăt cum se roagă
Bătrânele-n pieptare şi tulpane;
Moşneagul gârbov, tânăra oloagă,
Feciorii bând legende din icoane...

Îi văd pe gospodari făcându-şi cruce
Cu semnu-n care eu m-am ispăşit.
Câte-un călugăr, meditând, mă duce
Pe valea singuratecă, spre schit...

Cunosc azi toate drumurile lumii,
Şi-n deznădejde eu mă frâng, lumină
Iertare urii, rodnicie humii,
Şi vieţii har şi foamete divină.

Sunt ceea ce de-a pururi *sunt şi sunt*
Etern în oameni şi cu dânşii una,
Sceptrul de glorii şi sfârşitul crunt,
Acum şi de când sunt, şi totdeauna

Eu vă binecuvânt din lumânări,

Cădelniţa mă fumegă tămâie.
Mă beţi drept vin şi lapte din căldări;
Sunt pâinea şi cuvântul ce mângâie...

Cu tot ce-aveţi eu vă binecuvânt,
Şi dacă ştiţi in inimile voastre
Să-mi pomeniţi smeriţi numele sfânt,
Eu vin spre voi din zările albastre;

Sunt apa care stâmpără de sete
Şi cel ce-o bea se vindecă şi ştie
Că inima-i s-adapă, pe-ndelete
Din limpede izvor de veşnicie.

(Posteucă, Vasile,
În marea şi-n mormintele din noi,
Madrid 1967, pp. 14-16)

Vasile Posteucă:

Paşti

Numai-n Munte este-un brad
Mult încetinat şi-nalt,
De la Dumnezeu lăsat
(Colind)

1). Întâia răstignire. Stă Cuvântul
Şi litera-l rodeşte-n alfabet
Mai necuprins ca timpul şi pământul,
Liturghisind cu cel dintâi poet.
Azi infinitu-i carte peste carte
Şi litera bea viaţă din tăcere,
Călcând cu semnul morţii peste moarte.
De-abia mai ştim de-această *înviere.*

2). A doua răstignire. Ştie dorul
De sfinte amintiri din alte sfere:
Citim în game stelele şi zborul
Spre-*acasă,* îngânând durere.
Şi notele de-abia vrăjesc misterul
Să ne-aromească rugile şi cina,
Şi-n geamul pauzei să ne-arate cerul.

Aşa-i cuminecarea cu *Lumina*.

3). Şi-a treia: De la unul pân' la nouă.
În zero-s geometrie şi algebre:
Splendori de ordine, o lume nouă,
Cu centrul în matrice şi tenebre.
Rachete-l caută-n altă *încăpere,*
Antimaterie, viteză de quasari,
Şi câtul iscă roiuri de mistere.
Şi noi suntem mai singuri, mai fugari.

4). Şi-aceasta-i Crucea. Mântuiţi de Nume,
Răspundem toţi în ceruri. Suntem una.
Născuţi din taină, din exil la lume.
Şi spinii minţii ne-mpletesc cununa.
Cu zorii care-anunţă dimineaţa,
În inimă ne strângem cu sfială.
De două mii de ani ne tragem viaţa
Din groapa Lui, fără de cruce goală.

(Posteucă, Vasile,
În marea şi-n mormintele din noi,
Madrid 1967, pp. 66, 67)

Vasile Posteucă:

În genunchi

Doamne, mă soarbe drumul greu şi lung.
Iisuse, merg şi merg, şi nu Te mai ajung.
Hristoase, pâinea mea şi trainicul meu prag,
Fiul trimis din cer drept sceptru şi toiag.
Lui, Lerui, Doamne, Lerui şi lumină.
Dumnezeu împarte-şi sângele drept cină.
Ai acum în oase un piron în plus;
Milă, nici la Casa Albă, nici la Rus.
De mine nu uita, ascultă cum cioplesc
Mine adânci în inimă, spre tronul tău ceresc.
Păcătosul are astăzi mii de cruci de dus...

(Posteucă, Vasile,
În marea şi-n mormintele din noi,
Madrid 1967, p. 106)

Ion Potopin:

Rugăciune

Doamne,
limpezeşte-ne trupul de somnul greu al pământului,
în fiecare dimineaţă, când lebede vin din azur
albe alintând cu-aripa văzduhul.
Lumina atunci ne sărută
şi aurul verde se logodeşte cu flacăra ei virginală,
belşugul pe întinderi rotate vestind.

Doamne,
Dar soarele Tău, în spice ascuns
va împlini rodul ales
şi n-or fi secerătorii la margini!
Să nu ne laşi,
bătute de ploi şi frânte de vânturi!...

Doamne,
din somnul pământului am răsărit
dar palmele Tale de aurore
ne-au limpezit trupul şi faţa.
Curate. Stăm gata de nuntă!

Întoarce cu braţul Tău din legendă
pentru lanul acesta de glorii vestite
secerători căzuţi pe câmpul de luptă!...

Doamne,
Primăvara e aici, pretutindeni,
şi-n braţele noastre. Patria toată
rodeşte în amiezi clare comori
şi pajuri de aur peste hotare
duc negrele, înfrântele nopţii zăpezi...
Dedețeii baladelor poartă-n petale
lacrima vie a minimilor Tale.
Şi-n pajişti izvoarele
Nuntesc cu rouă, cu soarele,
Iar trupul holdelor gaben s-apleacă
Zâmbind alb, Domniţa Pace să treacă.

Doamne,
dar dacă Tu nu poţi să cobori
printre-ale vămilor grave fanfare
Pentru liniştea holdelor, trimite din zare
Ostaşii azurului mântuitori.

(*Universul literar*, Anul XXI,
No. 12, Duminică 22 martie 1915)

George Putneanu:

Doamne

unde şi cum te-am cunoscut nu ştiu,
în linişti de biserici sau scânduri de sicriu,
în răsărit de soare sau în amurg inert,
în bâlciurile lumii sau grote de deşert…

dar te port în mine şi te simt aproape
în mugurii de plante, în vuietul de ape…
oriunde te găsesc şi totdeauna viu:
tu eşti viaţa însăşi, eşti moarte şi pustiu.

(*Crai Nou*,
Nr. 2/1933, p. 6)

George Putneanu:

Poem pentru întâlnirea cu Dumnezeu

Într-un amurg cu linişti mari pe bord,
voi pleca în călătorie de moarte spre Nord.

Toate vor gusta din liniştea somnului
când voi trece hotarul spre Mările Domnului.

Va fi la mijlocul drumului luceafărul de seară,
eu voi fi în vis, voi veţi fi afară.

Să bateţi încet când veţi intra,
să nu vă audă cineva.

Pe o uşa nevăzută va intra Dumnezeu,
ca să termine şi cu destinul meu.

La ridicarea sprâncenelor Lui brumării
toate din jurul meu vor încremeni.

Voi, iubitele mele, prieteni buni,
să cădeţi în genunchi şi să şoptiţi rugăciuni.

Numai eu voi sta dârz, să-L înfrunt,
căci n-am nimic sa-i ascund.

„Doamne, în viaţă am fost trist mereu
şi-am îndurat destinul fiului Tău.

Potecile mi-au fost totdeauna cu spini
şi viaţa mi-am ucis-o printre străini.

Muream în fiecare zi câte puţin,
căci toţi îmi întindeau numai cupe cu venin.

În lumea Ta cu sfinţi, fecioare şi copii,
n-am putut nici urî, nici iubi.

Mi-a fost milă numai de fiinţele mici
pe care nu le-ai văzut de sus, de aici.

De ce mi-ai dat ochi ca să văd toate?
De ce mi-ai dat urechi să aud toate?

De ce mi-ai dat inimă să simt?”.
Atunci Dumnezeu, cu bisturiu de argint,

înflorindu-i ochit câţiva stropi de rouă,
va desface cu grijă pieptul în două

şi-mi va lua dorul: inima,
ca să-i redea pe veci iar liniştea.

Să nu plângeţi, prieteni, la căpătâiul meu,

cred că inima e a lui Dumnezeu.

Atunci se va stinge bolta bătuta cu salbe,
împrejur vor creste mari tăcerile albe.

Şi într-o noapte cu linişti reci pe bord
voi dispare în ceţuri de Nord.

(*Antologie rădăuţeană*,
Cernăuţi 1943, pp. 108, 109)

Traian Râmleanu:

Scrisoare

Iubiţi părinţi, vă scriu aceste rânduri
De sărbătoarea sfintei Învieri,
Cu sufletul împovărat de gânduri,
De dor adânc, de tainice dureri…

O, cum aş vrea să vin, ca altădată,
La scumpul nostru neuitat cămin,
Să vă revăd pe voi: măicuţă, tată,
Pe fraţii dragi – şi dorul să-mi alin.

Să ne-adunăm cu toţii în jurul mesei,
Sub ochii voştri dulci şi părinteşti,
Desferecaţi de frământarea zilei,
De zbuciumul vieţii pământeşti.

Şi-aşa, uniţi în spiritul iubirii,
Să prăznuim pe Domnul înviat;
Să rechemăm din lumea amintirii
Atâtea clipe sfinte-n gând curat...

Dar marea depărtării mă desparte
De voi, iubiţi părinţi nemângâiaţi,
Şi dorul inimii vi-l spun prin carte,
Pe care-o scriu cu ochii-nlăcrimaţi...

Eu vă doresc din suflet, învierea
Lui Christ bogată-n haruri să vă fie,
Să vă aline dorul şi durerea,
Să vă aducă pace, veselie…

Iar gândul meu e printre voi, acasă,
Cu voi cu drăgălaşii fraţi – cu toţi;
Căci gândului de depărtări nu-i pasă
Şi mulţumeşte toate şi pe toţi.

Şi-acum închei modesta mea scrisoare,
Pe toţi îmbrăţişându-vă cu drag
Într-o curată, sfânta sărutare,
Al vostru – cel de pe străin meleag.

(*Unirea Poporului*, Anul XX,
Nr. 17-18, Blaj 1938, p. 4)

George Ranetti:

În noaptea Răstignirii

De-ar fi făcut să ciocnim ouă
Hazardul orb şi imbecil
În ziua de întâi april
Şi n-ar fi Paştele la două,

Când după datina-ancestrală,
Un prieten m-ar fi-ntâmpinat
Cu un „Christos a înviat!,
Aş fi crezut că-i păcăleală.

Şi zău, când lumea-ntreagă-i arsă
Pe rugul de trei ani nestins,
Tu zici cd Barabas a-nvinş
Şi că-nvierea e o farsă?!

Nu-i vatră unde nu se plânge,
Iar ouăle ce-o să ciocnim
De Paşti, creştinii le-nroşim
În cel mai sfânt şi nobil sânge.

La noapte-ntunecă-te, lună,

Când Christ va fi pe cruce pus,
Nu mai învie cum s-a spus,
E-ntâi aprilie, zi de minciună!…

Dar totuşi… În cuprinsul firi
Vedem iar raze, fluturi, flori
Şi iar adânc încrezători
Privim la chinul răstignirii.

Şi braţele bătute-n cuie
A dulcelui Mântuitor
Par aripi ce se-ntind a zbor
Şi-l aşteptăm spre cer să suie…

(Ranetti, George,
De-atunci şi de-acolo,
Iaşi 1917)

Ion Roşca:

Rugă

Îndură-te, părinte, şi din a Ta lumină
aruncă o fărâmă în trupul meu de lut
în care îngropate zac dintru început
grăunţele-azvârlite în ţarina-mi de tină.

Fă mugurii nădejdii să se prefacă-n floare,
să odrăslească iarăşi mlădiţele credinţei;
pe crengile uscate de spinii suferinţei
de aur coapte roade să strălucească-n soare.

(Zaharia, E. Ar.,
Revista Bucovinei,
nr. 10/1943, pp. 460-462)

Teodor Sărac:

De Paşti…

Sosit-au iarăşi lilieci în floare…
Miresme dulci se răspândesc în aer;
Din marele vieţii caier
Îşi toarce moartea firul de onoare.

Răsună toaca pentru înviere,
Sub adierea vântului de-april;
Iisus Hristos, teslarul cel umil,
Se-arată acum în slavă şi putere...

Prin moartea Sa, El ne-a scăpat de moarte
De vom umbla pe nobila-I cărare,
Iar astăzi El ne-aduce uşurare,
Creând vieţii noastre altă soarte…

(*Foaia Diecezană*, Anul LIII, Nr. 17,
Caransebeş 24 aprilie 1938, p. 10)

Victor Stoe:

Stea din Betleem

Poate îl voi întâlni visând,
În pădurile verzi venite în Cetate,
Stinse din viaţa lor adevărată
Şi aprinse de podoabe pentru El
Şi pentru nimeni luminate.

*

Peste albele ninsori, poate va trece
Pasul Lui luminat.
Dar niciodată
Nu va trece peste tot sufletul nostru
De mii de ani îngheţat.
Nu, niciodată,
Cel mai uitat şi Alb Împărat.

*

Nu, nu mai veni visând,
Prin tremurătoare ninsori.
Aici nu e pentru nimeni închinare.
Nimeni nu vrea să vadă zdrenţele Tale.
Nici rănile, nici tristeţile pale
Şt nici fiorul care suie tremurător
Spre ceruri şi poate spre moarte.

*

Nimeni nu vrea să Te vadă visând.
Nimeni a Ta răstignire –
Poate nicăieri nu e înviere.
Nu e pentru nimeni înviere?
Pentru nimeni iubire.

Nu, nu mai veni visând,
Printre tristeţile şi morţile noastre toate.
Nu vrea nimeni trista şi marea Ta singurătate,
Nici cer, nici înviere,
Nici, moarte.

*

Nu, nu mai veni visând, Alb Împărat,
Printre umbre tremurătoare.
Spaimele nu sunt niciodată uitate
Şi nimeni nu vrea să ştie când moare.

*

Nu, nu te vrea nimeni visând.
Caută alte pământuri...
Lasă-ne fără înviere şi cânturi
Lasă-ne în uitarea noastră de moarte.

(*Revista Fundaţiilor Regale*,
An. 9, Nr. 12, 1942, pp. 536, 537)

Victor Stoe:

Părăsire

Nu, nu voi mai învia niciodată.
Din cetate în cetate,
Din înviere în înviere,
Oamenii nu M-au cunoscut şi mereu am rămas
Singur în marea mea singurătate.

*

Pe drumuri şi în cetăţi
Sunt atâtea semne
Şi biserici numite Casele Domnului
Unde nimeni nu mă caută.
Şi nimeni nu vrea
Învierea mea adevărată.
Nu, nu voi mai învia niciodată.

*

De la Ghetsemani la Golgota,
Cerul, tot cerul, m'a auzit –

Nu, nimeni pe acest pământ
Nu m-a iubit
Şi nimeni nu visează
Învierea mea adevărată.
Nu, nu voi mai învia niciodată.

*

Nici la porţile grele ale cetăţilor
Nu voi mai bate.
Unde despre moartea şi învierea mea
Penele cărturarilor închipuiesc arabescuri
Şi unde se stinge orice stea –
Sting prin trecerea mea
Chipul meu din crucea troiţelor
Să se uite amintirea mea adevărată.
Şi iau cu mine chipul meu
Din visările oamenilor.

*

Şi vreau, vreau să rămân
Pentru totdeauna fum –
Nu, nu voi mai trece pe nici un drum
Şi nu voi mai învia
Pentru nimeni, niciodată.

(*Revista Fundaţiilor Regale*,
An. 9, Nr. 12, 1942, pp. 538, 539)

Victor Stoe:

Stea fără magi

Steaua din Betleem rătăceşte în Cetate
Pentru care ursită
Nesigură şi uitată?
Pentru care înalta singurătate?

*

A venit in Cetate
Steaua din Betleem
Noaptea când florile cerului îngheţate
Cheamă sufletul temător de singurătate.
Mai aşteaptă cineva steaua vestitoare
Sau e numai steaua de hârtie şi culori
Care rătăceşte noaptea pe drumuri în Cetate?
E numai o stea de hârtie?
Atât a rămas
Din minunea atât de străvezie?
O stea de hârtie care trece rătăcită şi uitată
Printre umbrele mişcătoare şi întunecate.
A murit steaua din Betleem în marea singurătate.

Acum a rămas o stea de hârtie
Şi un cântec mic şi uşor
Şi rătăcesc împreună stea şi cânt
Peste un negru pământ.
De ce şi unde s-a stins steaua din Betleem
Ca o visare străvezie?

Din minunea de atunci,
A rămas numai o stea de hârtie
Şi o pată de umbră
Fumurie
Peste toate visele întunecate.

(*Revista Fundaţiilor Regale*,
An. 9, Nr. 12, 1942, pp. 540, 541)

Mircea Streinul:

Isus în pădure

Pădure veche. Zeii gem în piatra lor tăcută,
stejarii freamătă de nouri. Brumi de toamnă lungă.
Vânează regii orbi de seară-n amintiri o ciută,
pe care-ogarii prin frunzişul lunii o alungă.

În fiecare fag, o cruce de luceferi bate;
se-apropie Isus; spre zeii vechi de-a dreptul merge;
le dă lumina de pe umeri de eternitate
şi-apoi cu mânecaru-albastru lacrima le-o şterge.

Îşi lasă capul pe frunziş. E obosit Isus
şi zeii îl veghează peste noapte. Mare, trece
prin codri Dumnezeu – o negură de sus, mai sus
de clarele tării cu mortuar luceafăr rece.

(*Opera lirică*, Bucureşti 1939)

Mircea Streinul:

Zece cuvinte ale fericitului Francisc din Assisi

Prietenului LEON ŢOPA
pentru anii ce vor veni
această carte cu
ZECE CUVINTE
ALE FERICITULUI
FRANCISC DIN ASSISI,
M. S.

I.

Încet, că doarme Dumnezeu în mănăstirea Lui
de larguri peste timp, în care pentru noi
se roagă, – seara din adâncul cerului
răcoarea s-o reverse în albastre ploi.

Veniţi aici, tăcerea unde-i mai stufoasă
şi pinii aromesc mai dulce târzia după-amiază,

la inimă să-mi poposiţi, sfioase, ca-ntr-o casă,
în care peste geam se-aşează,
ca soarele pe vechi copilării,
trecutul plin de bălărie şi melancolii.

Iată, eram şi eu odată ram –
şi râdea pământul prin mine la soare;
deplin pe-atunci mă bucuram,
culegându-L pe Dumnezeu din mii de izvoare.

Apoi, veni o seară, când,
simţind cum o dulce-oboseală în frunze-mi pătrunde,
aş fi vrut să mă duc, fără să ştiu unde –
şi-i auzeam pe ciobani în vale atât de vesel cântând.

Se ridica până la mine mirosul şiştarelor pline;
prin colibe fierbeau laptele – şi fumul, liniştit,
se ridica peste case, – şi bine
îi veneau lui Dumnezeu
mireasma fânului proaspăt cosit
şi-aroma frunzişului meu.

Ardeau de-atâta luceafăr depărtările,
pe care le sunau în tălăngi oile
şi se strângeau după lună cărările, –
şi n-au priceput de ce mă-nsetează ploile.

Abia când primul ram s-a desprins,
am bănuit o suavă sfâşiere,
care şerpii pe trunchi mi-a încins, –
şi totul s-a făcut tăcere.

Numai îngerii arborilor, care le stau
de secetă şi de-ajutor,
ferindu-i, pe cât au
în putere, de trăsnet şi de topor, –
băteau mai larg din aripi, luminând
seara până-n adâncul pădurilor.

Când am căzut,
i-am mai auzit plângând
în albastrul serilor lut.

Dar iată vulpea că-şi zburdă toamnele-n amurg
şi lupul se-nfăşoară-n umbra nopţii apenine;
azurul şi l-au stins şi-ntunecate curg
molaticele codrului coline.

Dealul urcă lin, pădurile coboară
prin râuri de lumină; zarea-ngenunchează
în frunza limpede-a pădurii – căprioară –
şi bea un soare-ntreg din fiecare rază.

Cătunu-ntreg în fumul serii sună
de roata carelor cu grâu şi voie bună;
ţăranul, numărându-şi clăile,
voios răstoarnă căile
şi-i vine chiotul pe buze –
de-l îngână văile
şi cumpăna fântânilor ursuze.

Din marginile zării
domol se lasă pacea; pe câmpii –
cu vântul slobod al noptării

aleargă negre şi tăcute herghelii.

Ca lacrima răsare Vesper; este ora
dorită a odihnei şi-au tăcut năierii;
pe fagi s-a scuturat de limpezimi sonora
chemare-a buciumului drag şi-oierii,

trezindu-se, vă cheamă şi vă-mbie
la somn, căci ulmii şi tufişul nu se ştie
ce lacome sălbătăciuni ascund
în umbra lor adâncă de iezer fără fund.

II.

Dumnezeu şi-a pus fruntea pe mâinile tale,
s-a odihnit peste seară, ca un ţăran;
de-atunci amiroasă, ele, ca un lan
când îmi scutur de pe umeri ploaia la vale.

Februarie cu zăpezile moi nu e mai dulce,
cu tot soarele lui de palide luciri,
ca suavele contururi, când încep să se culce,
ale degetelor pe catifeaua cu-albaştri trandafiri.

Cum înserează-n odaie! Umbra lunecă
pe geamuri, ca-ntr-un lac târziu;
mâinile se-ntunecă, se-ntunecă...
şi frunzişul de lumină nu le mai ştiu.

Totuşi, le simt căldura de lut
sărutat generos de soare şi bunătate, –
vom rămâne la margini, fără-nceput,

să ne comunicăm din albastra irealitate.

Dă-mi braţele, să simt din ele cum adie
mirozna crudului pământ, –
şi-apoi să ne-mprăştiem în veşnicie,
ca o ploaie purtată de vânt.

În lut te dumic, seară mare ca niciuna;
ca şoldul tău mai dulce nu-i colina când coboară
în valuri repezi cu luceafărul şi luna,
iar negura pe umeri câmpeneşte te-mpresoară.

III.

Prin ploaie trece Dumnezeu, şi mai departe
alunecă tăcuţii paşi; ai spune: iată
că trece Dumnezeu cu ploile prin moarte
şi nu-L urmează alba îngerilor ceată.

Ai vrea pe urma Lui să luneci – ca-nserarea –
pe unde-au drumărit singurătăţi de soare,
dar prea puternic te-nspăimântă fluturarea
văpăilor şi încă n-a căzut pe floare

târzia brumă-a toamnei tale, ca să ştie
piciorul nedeprins pe unde să te poarte
şi-ncotro-i cărarea
ce duce peste moarte
la-ntunecata veşnicie.

Ascultă... ascultă...
îngeri negri de pământ

merg prin ploaie, merg prin vânt;
unii au aprins fanare,
alţii, mai săraci, o lumânare.

Sfinţii au ieşit în lume,
L-au chemat pe straşnic nume,
dar pădurea L-a ascuns
peste largul beznei nepătruns.

Prin ploaie simt cum Dumnezeu se roagă, –
veciile în urma Lui se leagă.

IV.

Aicea, Isuse-Doamne, e casa bogatului.
Priveşte: sunt zeci de câni în ogradă.
De-avar, nu-i lasă voie fârtatului
soare să intre în casă,
că-i mănâncă toată culoarea
veştmintelor de mătasă,
iar inima şi-a-ncuiat-o în ladă,
ca să nu-l îmbie sora milă
cu-mbucătura, pe care el o-nghite-n silă.

După fereastră, a dat perdeaua,
calicii să nu-l simtă cu aur la piept;
de când l-a lovit pe bogat damblaua,
vrea popa să-l facă drept
la suflet, dar altă grijă n-are
bogatul decât grâul din hambare –
şi-n inimă i se-nmulţeşte neghina
ca pe mirişti. S-a stins lumina

în casa lui. Isuse-Doamne, să nu crezi
c-a pornit prin vis, ca luna pe livezi,
ci-şi cruţă seul şi uleiul nici măcar
sub icoana de când erai mic,
aşa de frumoasă
– Maica te mai ţinea pe-atunci acasă! –,
nu pâlpâie la fruntea ta de cleştar.

Stă ca-n iad, la mare-ntuneric, şi slugile-l aud
cum mâinile-n aur şi le spală;
până şi luceafărul,
de lacrima îngerilor ud,
îi ştie de frică şi-i-nconjoară moşia –
parcă numai mărăcini şi boală
i-ar fi între haturi, iar buiecia
tinerească-n poartă i se-opreşte,
căci vătaful pocneşte
din bici şi cânii o latră lupeşte,
iar stăpânul surâde zălud.

Peste drum, sărac, e dulgherul, ca acela care
pe Tine Te-a crescut; seara, uneori,
iese la poartă, să vadă
dacă nu cumva Te re-ntorci,
şi-ntreabă de călători
dacă n-au aflat voce vestitoare –
iată-l! e bătrânul, care vorbeşte-n ogradă
cu Maria.

Zâmbetul Ei, zâmbetul Mariei,
zefirul tristeţii, ploaia bucuriei...

Luna, stelele şi soarele
îi curg pe faţă;
pe-obrajii Ei de bună-dimineaţă,
ceru-şi murmură izvoarele...

Porneşte Maria-n amintire
cu Iosif, dar fără Tine,
spre-un depărtat Egipt şi-n lunga-i rătăcire
a vis Îi vede luna pe coline.

Priveşte, omul sărac...

El, când a văzut că i-s goale hambarele,
uneltele şi le-a luat,
a adus în lanuri soarele,
grâul de l-a secerat.

Şi-a ostenit mâinile,
ca pe nişte cai la pădure;
n-a mai ştiut cu săptămânile
ce e veselia şi, prin sat,
au început să-l râdă şi să-l înjure.

Când grâul şi l-a adus acasă,
în două cu neghină l-a văzut;
pâinea îi era pe masă
ca un bulgăre de lut
şi sufletul i s-a făcut
pasăre sfioasă,
care l-a durut.

Dar, fără prihană,

numai la Tine se gândeşte;
dacă i-ai dat şarpelui hrană,
desigur că şi săracul şi-o găseşte,

Unde-i lumina subţire
ca unghia lunii, când e nouă,
să mergem, Isuse-Doamne, tot pe fire
de păianjen şi pe stropi de rouă.

Acolo de-aseară a intrat,
la pruncul morarului,
sora moarte – de-l caută oamenii bătrâni
prin mâlul din fântâni
până-n adâncul pământului.

Aici, sub cumpăna odăii afumate,
cuprins de *libido sciendi*,
se frământă nebunul înţelept
şi se bate
cu pumnii în piept –
că Te-a pierdut departe,
în vreo pagină de carte.

Îmbrăţişaţi, ţăranul
cu ţăranca lui visează
cum vântul le tălăzuieşte lanul
şi că fiecare
spic de grâu e-o rază
cu-nvolburări de soare.

La vale, stă-nchis ucigaşul;
fratele şi l-a omorât

şi va fi spânzurat pe imaşul
paşnic, unde murmură ierburile.

Să mă rog, Doamne, pentru el,
ca pentru un copil rătăcit;
oare eu sunt mai puţin mişel
şi niciodată n-am păcătuit?

Cât mi-a trebuit, Doamne, să mă adun
din luceferii umezi ai tâmplelor Tale,
câte zăpezi de lună, câtă amiază de soare
până la această vale
a plângerii!

Câte ierburi au trecut sub aburul gurii Tale,
ca să se prefacă-n sânge – sângele meu;
câtă lumină a curs din rănile lui Dumnezeu,
ca să se prefacă-n sângele meu?

Va trebui s-alerg cu cerbii în pădure,
să-mi lipesc urechea de jilavul pământ,
ca să Te-aud moarte, să Te-aud depărtare,
să Te culeg din soare, să Te aleg din vânt.

Cine, Doamne, oare cine,
nu ştiu, Doamne, cine
în tăcerea inimii
m-a-ntrebat de Tine.

Mă cuprinde-un sălbatic dor
de ţărnă şi de tăcere;
desluşesc în cântecul izvoarelor

cum pământul mă cere
de la un veac întârziat,
care-n neguri s-a legat.

Isuse-Doamne,
poate-n mila Ta
mă vei ierta
dacă gura nu şi-a măsurat cuvântul;
Tu ştii că n-am asemenea învăţătură,
însă cine învaţă vântul
să zboare şi soarele să răsară,
luceafărul să ardă
şi ziua să se facă seară?

Isuse-Doamne,
prin satul meu Te-am dus
cum am crezut mai bine,
să-l vezi în amănunt, cu ochii mei omeneşti;
e timpul să Te-ntorci, că iar e la-nceput,
pe măguri, soarele – şi-n inimă îmi creşti
prea mare, ca să Te mai poată cuprinde
cu toată lumina dimineţii, care Te-aprinde
în ochii mei ca-n zarea mătăsoasă.

Curând ciobanii vor suna
hore câmpeneşti în nai:
e timpul să Te duci în rai,
iar eu acasă,
la cărţile şi la prisaca mea.

V.

Binecuvântează, frate soare,
fruntea care ţi se-nchină;
fă-mă, Doamne, larg şi depărtare,
şi mă bate cu lumină;

fă-mă, Doamne, brumă şi răcoare,
fă-mă apă, fă-mă rouă –
să mă soarbă cerbii în izvoare,
mestecat cu ceru-n două;

binecuvântează, frate soare,
mâna slabă, care scrie;
fă-mă, Doamne, luminiş de zare,
sărutat de-albastră glie;

fă-mă, Doamne, vânt de floare,
să mă ia-n aripi albina,
fă-mă, Doamne, nour de-nserare,
să-i port soarelui lumina.

Frate, eu te-aud în lut cum spui
rugăciunea grâului
pentru pâinea viitoare,
frământată în sudoare;

frate, eu te văd cum luminezi
rădăcinile-n livezi –
toată iarba, cât de mică,
mănăstire se ridică;

frate, eu te simt în fiecare spic,
bob de sânge, soare mic,

veşnicie foarte mare,
strânsă în nimic.

Te-nalţi dominator şi pur
din mănăstirea codrilor de-azur;
mai fumegă tăcuţi pe mări
luceferii albastrei depărtări
şi lanurile se-nfioară
de parc-am fi ţărână-ntâia oară.

E-n tine-atâta bunătate,
încât din fiecare strop de rază-ţi creşte
o nouă şi ireparabilă singurătate –
şi-atunci te risipeşti împărăteşte
în nesfârşite ploi
de aur peste noi.

Când răsări, tac muzicile-nalte ale stelelor,
noaptea mai vibrează-n oceane;
auroră, îmbrăţişează-mi munţii,
alungă umbra albastră
din umezeala pădurii.

Mărire ţie, prietenul lui Dumnezeu,
fratele stejarilor şi-al grâului;
câte milenii au trecut
prin lumina ta
de la-nceput?

Tu, care mângâi pietrişul
din mâlul fluviilor ursuze,
primeşte mâinile mele,

potir pentru inima ta.

Totul va fi un cântec înalt, peste stele.

VI.

Trec orbii, ducând în mâni castroane
cu supă aurie, care fumegă îmbietor;
azurul le-aşează pe frunte coroane
ca îngerilor.

Mănâncă-n tăcere, carii cum rod
în copac; supraveghetorul tăcut se plimbă;
unui copil i se face nod
în gât: a simţit o muscă pe limbă.

După ce-au spus rugăciunea, au ieşit în ogradă
şi-au început să pipăie soarele, ca pe Hristos, –
căci numai cu mâna şi fruntea pot să vadă
orbii cât e de frumos.

VII.

Aripile mândriei ţi-au căzut,
Dumnezeu te-a-ntunecat;
apropiindu-te de lut,
n-ai căzut în păcat.

Ca şi când ai fi mers printre mii de mărăcini,
deasupra ta s-au scuturat
nişte ploi de lumini

ca un aur ciudat.

Ţi-au plesnit buboaiele pe frunte
şi-ţi curge-n ochi sângele vâscos;
departe vuieşte, ca dintr-un munte,
dimineaţa cu sunet apos.

Până şi cânii au început să te-nfrunte,
lătrându-te-n ogradă;
n-ai cum să te aperi cu mâinile ciunte
şi doftorii nu vor să te mai vadă.

Li-i teamă, tuturor, de putreziciunile tale,
uitând că sufletul li-i asemenea
buboaielor, care desfrunzesc petale
de puroi cu licăr de stea.

Eu pun urechea la pieptul tău chinuit,
aud inima, inima ta,
care-i ca soarele când a răsărit
întâia oară deasupra mea.

Frate lepros, este-un fel de răcoare
mai curată ca bruma în ascuns;
prin zdreanţa obrajilor prietenul soare
până la os ţi-a pătruns.

Dar e un miros înalt de stele
în carnea ta, şi de livezi;
că trece Dumnezeu prin ele
nu-ţi vine să crezi.

După ce vei muri
– sfânta moarte e-aproape –,
mai frumos vei răsări
ca un luminiş de ape.

Te vei înălţa fag şi-n fiecare
seară voi veni cu oile,
s-aud murmur de depărtare
când te-or bate ploile.

Ne vom ruga împreună,
ca nişte crini ai Mariei;
vom asculta cum ne sună
clopotele veşniciei.

Vom fi ca nişte munţi în furtună.

VIII.

Însomnoraţi, sub pământ aşteaptă anii
adunaţi împrejurul stejarilor căzuţi;
cu aur în mână umblă ciobanii
să cumpere cântecul luceferilor muţi.

Cerbii cad în genunchi, loviţi de săgetători vicleni;
au mai mugit odată, pentru dealuri,
şi s-au coborât pământeni,
cu fruntea-n lut, ca-n răcoroase valuri.

Sângele s-a potolit pe frunzele ude,
vulpile-adulmecă vânatul răpus;
cornul vânătoresc s-aude

căzând ca ploaia şi cântecu-i sus.

Lupul linge sângele cald, ca de soare,
şi urlă-a vis, de-i răscoală
pe urşii adormiţi; pe zare
noaptea mai curge domoală.

Este-o oră liniştitoare a serii,
când fratele Vesper iese cu turma la drum;
departe scânteiază fulgerele verii,
dar fără tunet şi ploaie acum;
ca pe zăpadă păşeşte lupul înfometat,
orbii răscolesc prin scorburi după o iarbă anume,
semănătorul cuvintelor a însetat
şi-ncepe să bea tăcere; sătenii fac glume,
de care zâmbeşte lumina lunii, de sus;
nourii, cum îs albi, deşi seară,
sunt apele, în care surâde soarele;
ca ei sunt bisericile, bunăoară,
când gâlgâie-n potir izvoarele
de sânge ale Domnului nostru Isus.

În astfel de timp, simt o sălbatecă dorinţă
după înneguratul pământ;
aş vrea să fiu numai suferinţă
sau o frunză purtată de vânt.

Pământ, pământ!
Sfinţitor şi binecuvântat pământ!
Să te simt pe frunte, luminare,
ascunziş de seară, ascultare, –
frate cu sobolul şi cu aurul să fiu,

rădăcina fagilor să mă cuprindă
cu mâni alinătoare
pe sicriu, –
serile şi stelele,
apele şi ţarina,
livezile şi nourii
să-mi şoptească.

Pământ, fratele soarelui,
deschide-ţi braţele de piatră,
pământ, prietenul luceafărului,
în ce afund nepătruns
pe Dumnezeu L-ai ascuns?

De ce, însă, mi-i teamă,
moarte, mamă?
De ce negurile se risipesc
pentru un întuneric împărătesc?

E, Doamne, totuşi, prea curând.
Mi-i ruşine cum luceferii m-aud plângând.

IX.

Pentru tine nu mă pot ruga, frate întuneric,
Lumina s-a făcut sânge; soarele, povară.
Eu te-aud din pământ, gemând, –
te-ascult sub pietre, dobândit seară.
Ca nişte păsări de aur, mâinile mele
te-ar îmbrăţişa, un strigăt unic de stele,
ca glasul Domnului nostru, din stejari.
Eu ştiu unde e adâncul tău, frate întuneric,

stăpânul corbilor, al pajerelor,
al miorilor negri, al ceţurilor, al ulilor.
Sufletul meu e ca un argint întunecat,
numai că fără voie, deci fără păcat.
Cine te-ascultă de veacuri, decât soarele,
când noaptea curge din inimă, ca peste-o vale?
Ţărmul, unde vin la domnia strigoilor
mâinile noastre, desfăşoară o calmă uitare –
ca din ascunsele-i lumini
să răsară o-ndurerată zare.

Îngenunchează la fruntea ta de luceafăr
întunecimi, duhul fără sfârşit al mormintelor.
Părinţii noştri unde s-au dus, fără uitare,
Parc-ar fi fost neguri?
De ce, când ar, aud gemând
pământul fără lacrimă?
Dacă nu mă pot ruga pentru tine,
eu voi plânge la tâmpla lui Dumnezeu,
cum stă soarele, acasă.
Mâinile tale amiroasă
a sulfină şi-a pas de înger cu lumină, frate întuneric.
Eu sunt bun pentru cine
stă aproape de tine, ca o cruce, care
s-a-ntunecat de prea mult soare.

X.

Şi-acuma, Doamne, am rămas cu Tine
să stau de vorbă. Inima-mi tresare,
iar glasu-mi scade şi-i atât de bine,
că-n răsuflarea Ta de-albastră glie

mă simt ca păcuraru-n dulcea înserare,
când somnul ni-i prieten şi-n cărare
dulăii îl aşteaptă cu lătrat de bucurie.

Ca aburul pe codri, zarea
uşor se pierde prin fereastră;
aleargă-n mirişti depărtarea
şi-n frunze-i seara iar albastră.

Curând va-ncepe toamna fumurie...

Răcoarea serii aspre mă-nfioară
şi-i în aer ca şi când o liturghie
s-ar pregăti. Vrea robul Tău să moară,
Doamne.

Vrea-n arbori iar să treacă, iar în grâne
să circule, spre-lauda Ta, şi-n rouă
să-şi aburească răsuflarea, pâine
să-i fie inima, ca-n două
să i-o frângi.

Pătrund de-acum apropierea
de floare-a frunţii Tale înstelate,
de-acuma inima, ce-n pieptu-mi slab mai bate,
e-a Ta – şi-a Ta e şi tăcerea
ce-mi urcă umerii cu aripi de eternitate.

Odaia, Doamne, plină-i de tămâie
şi, când veşmintele-Ţi adie
ca vântul slobod la câmpie.
Te simt trecând prin grâie

ca prin veşnicie.

Mi-i ca şi cum m-ar fi-nserat frunzişul
pădurilor de fagi, cu cerbi sfioşi în ele;
sunt seară eu, iar Tu eşti luminişul,
în care-am semănat câmpii întregi de stele.

E-un somn al ţărilor înalte,
pe care nimeni nu-l mai ştie,
că Dumnezeu s-a dus în veşnicie,
iar eu la celelalte.

Din mine ţară am crescut,
azururi leneşe pe-a mărilor singurătate;
pădure-am fost şi n-am crezut –
şi hat de ţarini nearate.

Îmi ştie mineralul boarea gurii,
mă poartă apa-n glii legănătoare;
la fruntea-mi, care-i ploi de soare,
nicicând n-abate umbra stearpă a pădurii.

Oare suntem altceva decât o seară –
sau amiază, în care Dumnezeu
stăpâneşte, şi nu sună mai clară
inima, atunci, de sângele meu?

E sufletul unora crin subţire
de-argint cu fulguiri albastre de ninsoare,
al altora – o albă mănăstire,
cu turle zvelte, care tălăzuiesc la soare.

Văzut-am rânduindu-Ţi casă
mezinii – trupul Tău de foc
să stea-nlăuntru bine, ca-n mătasă,
iar lumea se mira de unde
răsare-atâta busuioc
şi boarea lui de ce-o pătrunde.

Dar eu m-am ostenit cărare
uşorului Tău pas şi, totuşi, greu, –
şi mult m-am bucurat că sufletul, prin care
– ca-n veşnicie – trece Dumnezeu,
a fost cădere-n lut şi-n timpuri înălţare.

Păşeşte, Doamne, pe cărarea mea umilă
şi codrii Ţi-or ieşi în cale,
să-mi spună, filă după filă,
istoria vieţii Tale,
iar dimineaţa, de-i ajunge-ni rai
cu mine – neînsemnat grăunte! –
aşează-mi, Doamne, sufletu-ntre scai –
lumina lor să-mi sângere pe frunte.

EPILOG

LUPTA ÎNGERULUI CU SATANA ADORMIREA LUI FRANCISC DIN ASSISI

MASCA

1.

Apoi a venit curtea cerească, marea, luminata, căci numai îngerii se mai lăsau la el, seara – şi-albinele, iar toamna era lungă şi frumoasă. Dumnezeu s-a dus în toate bisericile din lume. Clopotele sunau fără auz, în pământ, moartea venea sfioasă, făcându-i legământ gingaş, de mătasă, pentru suflet. Îngerul cu paza l-a îndemnat pe Satana şi-a început o luptă, care-a durat până târziu noaptea.

2.

Francisc a adormit aproape de soare. Moartea i-a intrat uşor prin porţile ochilor, căci ei erau curaţi, deşi fără lacrimă.

3.

Oamenii spuneau că nu mai trebuie soare pe cer, căci faţa lui Francisc luminează îndestul, şi pentru luceafărul de mai sus de soare.

ÎN ASSISI A FOST MARE BUCURIE.

(*Opera lirică*, Bucureşti 1939)

C. I. Şiclovanu:

Înviere

Te-au zămislit atâtea patimi, zbucium şi gheene
Şi leagănul l-ai împărţit cu mieii-n rând,
De-aceea-ai fost pesemne-atât de blând,
Atât de-ndurător, Nazarinene!

De-aceea Te-au căutat în locuri sterpe-atâţia cărturari,
Nu Te-au găsit în adâncimile scripturei, fariseii –
Isus, care-a copilărit cu mieii
Sfârşeşte-n mijlocul a doi tâlhari.

Eu nu Te caut Isuse-n cer, ci coborât pe lut.
Sângele Tău e-n măcieşii plini de spini pe ruguri,
E semn, că din aceeaşi iarbă fragedă cu mieii
Pasc iezii cu cornițele în muguri.

Ci Tu rămâi aici, Tu cu durerea printre noi,
Printre cei morţi şi printre vii,
Cum ai putea să fii, în cer, noi, frânţi şi goi?
Şi totuşi, Te înalţi în zvon de clopot, când învii.

Când se-mpreună fum de tămâie cu parfum de flori,
Când ochii noştri sunt înlăcrimaţi de-atâta soare,
Din mugurii plesniţi ai firii doar Isus învie,
Isus, cel răstignit pe două crengi de măr în floare.

(*Universul literar,* Anul XLII,
Nr. 15, 11 aprilie 1926)

Flaviu Tie:

Adevărul. Atunci, ca azi

În grelele sudori de sânge
Pe sine Însuşi Se înfrânge
Şi suferă, fără a geme,
Isus, Domn, peste lumi şi vreme.

Huliri, bătăi, loviri cu pumnii
Înduri Tu de la răii lumii.
În faţa ta scuipări, iar spinii
Pe frunte-Ţi apasă hainii.

Te pironesc tâlharii-n cuie
Şi milă pentru Tine nu-e,
Sfânt Adevăr. Atunci, ca azi,
Tu, vanităţii, jertfă cazi.

Şi ca-n faşă să te sufoace,
Nu-i scrupul a afla mijloace.
Un roi de intrigi fin ţesute
Înăbuşă orice virtute,

Căci răul are multe arme
Şi unelteşte ca să sfarme
Şi să coboare jos în tină
Tot ce e soare şi lumină.

Aci, dulceagă prietenie,
În dos, cinica felonie.
În faţă, dragostei de frate,
Lovire de pumnal, în spate.

Virtuţile se crucifică,
Unde a pierit orişice frică
De ceruri. Cel modest, cinstit
În faţa lumii-i prost, smintit.

E-aşa de trist să te doboare
Goala trufie, să te-omoare,
Da-i scris: Dreptul nu va pieri,
Ci ca finicul va-nflori.

În zare de rază plăpândă,
Sălta-vor bunii din osândă,
Alături de-al lumii împărat
Ce-a frânt moartea şi-a înviat.

(*Biserica şi Şcoala*,
Anul LV, No. 15,
Arad 12 aprilie 1931, p. 4)

Teodor Trifa:

La Sfânta înviere

Ca printr-un cuptor de soare,
Cu fruntea plină de sudoare,
În pas domol Isus mergea
Spre locul care-i aducea
O moarte-ngrozitoare.
Urlau aşa, ca nişte fiară:
Bătrâni năuci cu barbă rară;
Iar cete-ntregi de derbedei
Zbierau în neştire şi ei
Că, vrednicu-i să moară!

Stricător de lege l-a numit
Un moşneag pistrui, cu păr zburlit.
Femei cu sânii desfăcuţi,
Bărbaţi murdari, copii desculţi,
Răcneau, parc-au înebunit!
Să le fi dat chiar lumea toată,
O refuza prostita gloată.
Un gând nebun o stăpânea:
Cristos să moară. Şi era

Nespus de-ntărâtată!

Era atâta-nvălmăşeală!
Un clocot şi o opinteală
De oameni asmuţiţi la rău,
Ce blestemau pe Dumnezeu
Şi sfânta-I rânduială.

Cu ochi holbaţi, cu guri căscate,
Mugeau ca vitele turbate!
Cereau să-l vadă mai curând
Pe cruce-n cuie spânzurând
Pe cel făr-de păcate.

Cu faţa-i albă de zăpadă,
Un heruvim părea pe stradă,
Dar smerita Sa purtare
O lua drept o sfidare
Nemernica paradă.

Înnebunită de durere,
Alături mergea o muiere.
– Ştii un'te duc?, l-a întrebat,
Isus răspunde răspicat:
La sfânta înviere!

(*Amicul Şcoalei*,
Anul VI, No. 14-15,
Aiud 19 aprilie 1930, p. 110)

S. Ţion:

Naşterea Domnului

Într-un ţinut îndepărtat
Ce nu vi-l pot descrie,
Nişte păstori strajă au stat
Cu turma în câmpie.

În jurul unui mic oraş –
Acolo, la păşune,
Veni de sus un îngeraş
Şi iată o minune!

Întunericul cel mare
Ce peste tot a fost domnit,
La acea întâmplare
Cu totul s-a risipit.

Păstorii cuprinşi de spaimă
Priveau cu ochi aţintiţi,
Şi neştiind ce-nseamnă
Au rămas încremeniţi!

Glasul îngerului sună:

„N-aveţi teamă! Eu, de sus,
V-am adus o veste bună:
Astăzi s-a născut Iisus!

În a lui David cetate
S-a născut Mântuitor;
Asta-i marea bucurie
Pentru întregul popor.

Iată semnul: veţi găsi,
În scutece înfăşat,
Pe pruncul ce veţi privi –
Ce e în iesle culcat”.

Şi deodată se unise
Cu îngerul ce vorbea,
Oastea ce din cer venise
Pe Domnul a-L lăuda.

Şi-au cântat un imn de slavă
Celui vecinic pururi sfânt;
„Pace şi bună-nvoire
Să fie pe-acest pământ!”.

Când plecă oastea cerească,
Păstorii veseli s-au dus
Şi-n Betleem ei aflară
Tot ce îngerii le-au spus.

(*Lumina*, No. 10, Anul I,
Oradea, decembrie 1929, p. 1)

Mihai Vasilache:

Hristos

Hristos ca Rege a intrat
’n Ierusalimul desfătării;
Poporul l-a întâmpinat
Cu osanalele urării.

Şi-aceeaşi plebe, ce-a strigat
Osana Fiului iubirii,
Apoi de-ocară L-a-ncărcat
Şi de batjocura hulirii…

Hristos smochinu-a blestemat,
Că n-adusese rodul dulce;
Şi din smochinul cel uscat
Duşmanii-i pregătiră cruce,

Iar Iuda, când L-a sărutat
Cu sărutarea lui vicleană,
Hristos văzu îndurerat
Cât fu iubirea Lui de vană!…

Pentru cuvântu-i-ntr-aripat
Poporul îl batjocorise:
Când un ostaş, când un argat,
Pe-un împărat îl biciuise?

Cu spini apoi încununat
Şi cu hlamida mohorâtă,
Lovit şi de ostaş mânat
A dus El crucea Lui gătită.

Iar când pe cruce L-au urcat,
L-au pironit la mâini, picioare,
Şi hulitor L-au înfruntat
Ca de pe cruce să pogoare!

Şi când Hristos fu însetat
Ostaşul i-a întins o fiere;
Lui, Celui ce a mângâiat
Şi-a alinat orice durere.

Şi-atunci când sufletul şi-a dat
Şi a vărsat sudori de sânge,
Părintele nu L-a lăsat,
Şi moartea nu-L putu învinge!

Căci sângele-I nu s-a-nchegat,
Ci-a curs din coasta Lui cu apă:
Iar trupul Lui îmbălsămat
N-a putrezit în neagra groapă.

Hristos din morţi a înviat!…
În zorii roşi de dimineaţă;

Puterea nopţii a-mprăştiat
Şi dăruitu-ne-a viaţă!

Hristos ca Rege a-nălţat
Ierusalimul mângâierii
Şi sufletelor a lăsat
Nădejdea sfântă-a învierii!…

(*Biserica şi Şcoala*, anul LI,
nr. 17, 24 aprilie 1927, p. 4)

Iulian Vesper:

Maria

Nimeni nu ştie ce soarta aduce, pe cine ridică în slavă
Ci numai Tu, prunc nenăscut, ce-n pântec mi-adormi
Şi trezindu-te-n noapte asculţi parcă durerile lumii.

Tu, singur, vestit de Arhanghel, dai glas tăcerii-nţelepte
Şi ca un cântec îmi suni la urechi nespusa minune
Mă-ndemni spre cer să privesc şi albastrul aleargă

Dor şi lumină ţesând spre alte întinderi, departe
Cum vei fi, prunc nevisat, lumină ce-mi sfâşie carnea
Tu, creangă aplecată din cer peste noaptea nădejdilor
mele

Iată, mamă îţi sunt eu şi-n braţele mele adormi-vei.
Dar cugetul mi-i încă drept şi trupu-mi ca roua tresare,
Doamne, iată veacul ales; în cuvinte de slavă

Câtă sângele meu pentru Tine, Tu, ce aflându-mă
vrednică Ţie
Mamă să-ţi fiu. pogorându-te în mine, cu puterile tale de

sus
Mărire-ţi aduc eu, roaba neştiutoare

Cântecul negrăit al făpturii mele sărace Ţie-l înalţ.
Tu, Cel ce neamuri trufaşe în praf le-ngropi cerbicia.
Tu, Cel ce tronuri şi regi îi faci ca firul de iarbă
Şi smeriţilor arme le dai şi-i chemi în rând lângă Tine
Din nouri îi ridici şi schiptrul luminii l-întinzi drept
răsplată

Lasă pruncul Tău să mă doară, ca să-ţi mulţumesc
Fără vorbe, ci doar trăind pentru Tine,
Îmbrăcându-mă în umbra Ta ca-ntr-un vestmânt de
mătasă.

(*Universul Literar*, Anul LIII,
Nr. 10, 10 aprilie 1940, p. 1)

Iulian Vesper:

Cântarea lui Iosif

Prunc juruit din vecie – fereastră deschisă
Pentru zborul Celui pretutindeni tăcut.
Lăută o îndurării, glas al nădejdilor
Tulpină a fecioriei, ram de bunătate,
Ce mână te va primi? Nu ne vom ruşina
Cu păcatele noastre târzii, cu nehotărâte cuvinte
În faţa Ta, neînţelepţi, ştiind doar despre somn şi
mâncare,

Oh, prunc aşteptat de picul tuturor vremilor,
Robul Tău Te aşteaptă pe Tine cel vestit de Arhanghel
Născut înainte de veacuri, braţul meu Te va ţine
Ca pe-o dulce minune-împlinindu-se-n apusul
Vieţii mele. Maria, roagă-te, iată vântul de seară
Fâlfâie în casa noastră, primeneşte sălaşul
Şi celor bine grăitori deschide-le uşa.

Mulţi vor trece pragul casei acesteia şi podeaua
Va geme sub picioarele lor; aduce-vor hulă
Şi spaimă, în pacea de azi, dar copilul va sta
Ca o lumină-n amurg, presimţindu-le gândul.

Cu arme-nţelepte-i va pune pe fugă
Şi cei buni în poale la el odihni-vor,
Aceste mâini ce rindeaua mai ştiu
Să apese şi-s aspre de lucru vârtos
Făcut cu răbdare destul de vânjoase-s să ţină
Pe împăratul de veci, înfăşat în scufiţele albe.

Şi tu, Maria, nu Te-ntrista când îţi pare
Că-n jur e pustiu şi cerul se-nchide
Şi şapte lacăte-s puse peste tăcerile lumii,
Nădejdea sfărâmă ziduri de fier şi cheamă
Necunoscute puteri să-ţi ajute şi visul Ţi-i slobod.

(*Universul Literar,* Anul XLIX,
Nr. 35, 24 august 1940, p. 3)

Iulian Vesper:

Iisus

Se pleacă-n noapte marginile lumii
Ce-i viu Te vrea. Uscate mâini se-ntind
Spre chipul Tău ca palidul luceafăr
Ce blând vesteşte oamenilor pace.

Trecute zori ce nu se mai arată
Trufaşe valuri de-ntuneric vin.
Oh, raza Ta din adâncimi ne cheamă
Şi noi păşim în noaptea-nsângerată
Şi n-auzim nici glasul de aramă
Şi fruntea ni-i pe veci întunecată.

Pustii oceane-şi oglindesc durerea
În visul Tău şi Tu le mângâi lin
Şi stepelor le-mpaci nemărginirea
Dai munţilor uşoare povârnişuri
În palma Ta se lămureşte firea.

Săruţi trudite frunţi ce Te aşteaptă
Corăbii trec sub zarea Ta de foc.

Creşti din visare şi rămâi în faptă,
Eşti bici năprasnic, umbră înţeleaptă,
Şi tronul Tău răsare-n orice loc.

Alungă-ne din raiul milei Tale,
Goneşte-ne din slava Ta de crini
Ridică-al răzbunării aprig fulger
Nu mai mustra pe cei de ură plini.
Oh, stinge-Ţi ochii ce ne-aduc iubire.

Prea blândă-i mâna ce pe tâmple trece
Nu mai putem răbda. Ni-i glasul veşted
Lasă-ne-n bezna cea de-a pururi rece.
Şi uită-ne... Te-am răstignit odată
În cuie mâinile le-am pironit pe lemn
Şi-atunci cerşeai iertare pentru oameni
Şi te uram şi ne-ai iertat c-un semn.

Tc-am adăpat cu fiere când strigai: Mi-e sete
Pe ucenici cu pietre-i ucideam pe drum.
Ardeau pe ruguri trupurile-ncinse
Şi-altarele ţi le schimbam în scrum.

Şi azi tot iertător... Întoarce-ţi faţa
Rămâi prea bun în cerul Tău pustiu
Fii paznic drept iubirii Tale treze
Nu Te-arăta, ştim bine că eşti viu.

Dar dă-ne azi pământu-n stăpânire
Prea slab eşti fierul aspru să-l înfrunţi
Bătrâni Ţi-s sfinţii... Viaţa ne ascultă.
Ea umple cerul şi coboară munţi.

Un semn fac şi popoarele pe şesuri
Îşi mişcă-n valuri umbra călătoare.
Motoare vii îţi vor goni odihna
Aripi ca gândul vor ţâşni în soare.

Priveşte-n luciu armele viteze
În aspru pas oştirile pornesc
Vezi graniţe în flăcări... Ard oraşe...
Mulţimi nebune Ţi se roagă Ţie
E rece fierul cald în inimi laşe
Se schimbă-n plâns tăcuta bucurie
Că Tu şi-acum îi vei putea iubi.

Oh, iată deznădejdea cenuşie
Aripa-şi fâlfâie din zori de zi
Pe buze supte rugile-ncetează
În ochii stinşi nu arde nici o rază
Ei ştiu că noaptea asta vor muri.

Ajută-le de poţi... Întinde-ţi mâna
Ei tot mai cred minciuna Ta cerească.
Învie morţii… Iată săptămâna
De când jelesc cei vii. Oh, prind să te urască
Şi cei mai credincioşi se leapădă de Tine.
În loc de rugi, rostesc blesteme. Mâine
Vor zgudui şi zările-Ţi senine
Pentru o bucata mucedă de pâine.

Pe jos un vaier se ridică-n noapte
Pământul faţa şi-o ascunde-n mâini
Prelungi suspine, rugăminţi în şoapte

Se-nalţă dintre ziduri şi ruini.

Mulţimi îndurerate de bătrâni,
Copii ca florie de câmp, senini,
Ridică ochii spre icoane arse
Morminte tinere pe lângă drum
Păzesc vieţi ce-s în pământ întoarse.

Din noi hogeaguri se ridică fum
Femei cu prunci în braţe la altare
Cu ochi curaţi Te caută-n văzduh
Presimt în inimi pacea viitoare
Le-nvie iar puternicul Tău duh.

Războinici tari cu suflete de piatră
Surâd ca-n vis câmpiilor de luptă
Ei văd cum altă viaţă le răsare
Se-nchează iarăşi vremea întreruptă

Sclipeşte-n zări odihnitoarei vatră
Pe drumuri vechi copiii îi aşteaptă
Ei vin mereu, zâmbind, cu faţa suptă
S-au războit pentru-o pricină dreaptă.

Că totuşi jalea sufletul le-neacă
Atâţi tovarăşi ce-au cântat pe aici
Doar umbre-n nopţi târzii o să mai treacă.
Iertarea-n inimi lin îşi face loc

Şi mila-n lacrimi ochii trişti îmbracă
Sub streşini arma şi-o ascund. Acasă
Copiii toţi stau roată lângă foc.

Bogată pare vatra cea săracă
Ca-n basme viaţa iarăşi e frumoasă
Şi obrajii le râd vesel de noroc.

Ogorul negru pieptul îşi desface
Şi fierul luciu cântă pe câmpie
În aer suflete domnesc în pace
Ating din zbor colina argintie

Simt freamătul ce-n brazde tainic zace
Şi trupul lor ca purpura adie.
Cetăţi şi târguri freamătă în soare
Corăbii iuţi oceanele despică
Se aprind din nou boltitele cuptoare
Păduri, furnale cerul înnegresc

Pe cheiuri largi se-nalţă macarale
Semeţul piept vapoarele-şi opresc
Hamali spre punte o pornesc agale
Alţi saci se-aruncă proaspeţi pe cântare
Alţi muşchi plesnesc sub negrele poveri
Miroase a gudron şi-a dor de mare
Odgoane tari catargele strunesc

Se zbate-un suflet trist şi-o sărutare
Pecetluieşte cald trecutul ieri
Străine ţărmuri flutură în zare
Cetăţi de-argint, strălimpezi primăveri.

Şi Maica Domnului stăpânitoare
Le-adună iarăşi slabele puteri.
Un chiot viu. O salvă. Corăbierii

Se-ndreaptă necăjiţi spre nicăieri.

Luptăm mereu. Pe ţărmurile lumii
Se-nalţă ziduri, freamătă oraşe
Ciobanii turmele spre munţi le urcă
Sclipeşte-n zori luceafărul pe cer
Şcolarii-n cărţi învaţă ce-i viaţa
De pretutindeni, mâinile Te cer

Suntem bolnavi. Viaţa ne usucă.
Tristeţea neagră carnea ne sfâşie
Simţim pe buze şoapte de nălucă
Ni-i pasul greu pe-ntinderea pustie.

Unde ne duci? Spre ce minuni de mâine
Ne urci trudind în fiecare zi?
Primim în dar bucata Ta de pâine
Din lut şi somn ne-ajuţi să ne trezim.

Putea-vom oare în lacrimi răsplăti
Că ochiul Tău ne rabdă să trăim?
Loveşte-ne, căci dragostea Ţi-i vie
Flămânzi ne lasă, Te-om dori mai mult
Striveşte-ne, mereu te vom slăvi,
Redă-ne pacea, vei găsi tumult.

Stoarce ţărâna, vei zări iubire
Trudeşte-ne, mai tari ne vei afla.
În ochii stinşi visând nemărginire
Stă cerul plin de Îndurarea Ta.

Eşti pomul vieţii, noi suntem frunzare

Eşti vis, noi trupul Tău vom fi
Râu veşnic, Tu, noi unde călătoare
Timp luminat, noi umbre de o zi.
Semănător, în snopi ne vei culege
Eşti grâu etern, noi brazde şi pământ.

Eşti lege Tu, noi cei fără de lege,
Eşti gând statornic, noi purtaţi de vânt.
Eşti floare Tu, noi spinii Tăi firavi
În cer întâiul, noi mulţimi de rând
Eşti Tu puternic, noi mereu cei slabi
Tu arzi în veci, ne stingem tremurând.

Flacără trează, îţi suntem cenuşi
Temei de veac, noi pulbere în soare
Palat de-argint, noi prag suntem şi uşi
Obraz sublim, noi lacrimi trecătoare.

(*Antologie rădăuţeană*,
Cernăuţi 1943, pp. 114-118)

Iulian Vesper:

Cor îngeresc

Cela ce eşti fără început,
De Tine ascultă pământul.
O, Doamne, mărit Sadoot,
Din tină pe om l-ai făcut
Şi-n suflet sădit-ai Cuvântul.

Osana, osana, strigăm
Lauda faptelor dăm.
Mai presus de taine zideşti
Din lumini lumini împlineşti
Plin este cerul de minunile Tale,
A vieţii de veci eşti singură cale.
Străluce verdeaţa când treci prin grădini
Pe tron de zăpadă cresc tinerii crini.

Din haos venit-ai spre cer
Din puteri izvorât-ai puteri
Luminându-te prin Tine trăim
Mângâindu-ne, în veac Te slăvim
Închinându-ne, strigăm pururi aşa:
Osana, Osana, Osana!

(*Universul Literar,* Anul LI,
Nr. 49, 20 decembrie 1942, p. 3)

Dragoş Vicol:

Cântec de leagăn

Maica Domnului îşi adoarme Pruncul

Hai luilui şi iar luilui cu nana:
Trei arhangheli tămâiază strana;
Trei călugări cresc în rugăciune
Şi se miră sfeşnic de minune...

Hai luilui şi iar luilui cu Mama
Noaptea-şi prinde-n cui de stea năframa,
Iar un prapur tremură la uşă:
Câtă vorbă-n lume şi cenuşă...

Hai luilui şi iar luilui, Iisuse:
Steaua şi luminile-s apuse...
Şterge-ţi lacrima, căci vezi?, pe borta cheii
Au-nceput să ne iscodească fariseii!...

(*Antologie rădăuţeană*,
Cernăuţi 1943, p. 73)

Dragoş Vitencu:

În loc de spovedanie

Părinte, ieri m-am întâlnit cu Dumnezeu:
mergeam pe drum de munte şi drumul era greu
şi-am poposit, o clipă, alături de-un huceag.
Se-nviora de ziuă şi soarele sta-n prag.

De-odată-o căprioară (ori poate-un duh), pieziş
a despicat tăcerea şi frunza din desiş
şi s-a pierdut prin măguri în boarea dimineţii
(Să pască muguri tineri ? Să sperie drumeţii?)...

În clipa-aceea nu ştiu de ce-am simţit o teamă
la cugetul năvalnic că Dumnezeu mă cheamă
şi m-am pornit s-adulmec pe urme de nălucă
cărarea ce-nspre Domnul avea ca să mă ducă.

Am străbătut viroage şi m-am oprit pe creste
şi-n fiecare clipă prindeam o nouă veste:
că bună e cărarea pe care-mi duc piciorul,
un nour ca o floare, o gâză ce-şi da zborul,

o lacrimă de rouă pe frunza unui mur,
un viers de zburătoare, ce mă-ndemna să-l fur...
Când se făcea de seară, mi-am istovit puterea
şi-am odihnit pe-o piatră. În jurul meu tăcerea.

Privind atunci spre suflet, eu l-am găsit senin
Şi-am ascultat cuvinte din inimă cum vin.
La limba ce-au grăit-o cu ştiu tălmaci că nu e,
dar rostul lor prin vine l-am înţeles cum sue

şi m-am trezit cu crezul că s-a-ntâmplat minune
şi c-am vorbit cu Domnul. Am stat ca-n rugăciune
o doară... şi de-atuncea mă simt mai bun şi-aş vrea
să prind în braţe lumea (nu-i mare şi nu-i grea!).

Acesta mi-i păcatul şi, preţ de ispăşire,
ţi-aduc, părinte-frate, solie de iubire:
ia-ţi crucea, şi-mpreună, haidem în codrul meu,
de vrei să stăm de vorbă noi doi cu Dumnezeu!

(*Junimea Literară*,
Nr. 10-12/1935, p. 337)

Alexandru Vlahuţă:

Hristos a înviat

I.

Ş-au tremurat stăpânii lumii
La glasul blândului profet,
Ş-un duşman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazaret!...

El n-a venit să răzvrătească,
Nu vrea pieirea nimănui;
Desculţ, pe jos, colindă lumea
Şi mulţi hulesc în urma lui,

Şi mulţi cu pietre îl alungă,
Şi râd de el ca de-un smintit:
Isus zâmbeşte tuturora,
Atotputernic şi smerit!

El orbilor le dă lumină,
Şi muţilor le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întăreşte,
Pe morţi îi scoală din mormânt.

Şi tuturor deopotrivă
Împarte darul lui ceresc,
Şi celor care cred într-însul,
Şi celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege...
Ce-i pasă lui de ura lor?
El a venit s-aducă pacea
Şi înfrăţirea tuturor!

Din toată lumea asupriţii
În jurul lui s-au grămădit,
Şi vijeliile de patimi
La glasul lui au amuţit:

„Fiţi blânzi cu cei ce vă insultă,
Iertaţi pe cei ce vă lovesc,
Iubiţi pe cei ce-n contra voastră
Cu vrăjmăşie se pornesc”...

II.

Cât bine, câtă fericire
Şi câtă dragoste-ai adus!
Şi oamenii drept răsplătire
Pe cruce-ntre tâlhari te-au pus.

Au râs şi te-au scuipat în fată,
Din spini cunună ţi-au făcut
Şi, în deşarta lor trufie,
Stăpâni asupră-ţi s-au crezut...

„Aduceţi piatra cea mai mare
Mormântul să-i acoperiţi,
Chemaţi sutaşii cei mai ageri
Şi străji de noapte rânduiţi”...

III.

S-au veselit necredincioşii
C-au pus luminii stăvilar,
Dar ea s-a întărit în focul
Durerilor de la Calvar

Şi valurile-i neoprite
Peste pământ se împânzesc,
Ducând dreptate, şi iubire,
Şi pace-n neamul omenesc.

Voi, toţi ce-aţi plâns în întuneric
Şi nimeni nu v-a mângâiat,
Din lunga voastră-ngenunchere
Sculaţi... Hristos a înviat !

(Vlahuţă, Alexandru, *Poezii*,
Bucureşti 1896, pp. 77-81)

Vasile Voiculescu:

În grădina Ghetsemani

Iisus lupta cu Soarta şi nu primea Paharul…
Căzut pe brânci în iarbă se-mpotrivea întruna
Curgeau sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul
Şi-amarnica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.

O mână ne-ndurată ţinând grozava cupă
Se cobora-mbiindu-l şi i-o ducea la gură…
Şi-o sete uriaşă sta sufletul să-i rupă…
Dar nu voia s-atingă infama băutură.

În apa ei verzuie jucau sterlici de miere
Şi sub veninul groaznic simţea că e dulceaţă…
Dar fălcile-ncleştându-şi, cu ultima putere
Bătându-se cu Moartea, uitase de Viaţă!…

Deasupra fără tihnă se frământau măslinii,
Păreau că vor să fugă din loc, să nu-i mai vadă…
Treceau bătăi de aripi prin vraiştea grădinii
Şi ulii de cu seară dau roate după pradă.

Vasile Voiculescu:

Cina cea de taină

Băteai domol şi norii silnici cercau zadarnic să te-
ascundă
Când Ţi-am deschis, în noaptea ceia, cămara-mi
sufletului scundă.
De cum intraşi, târând lumina de lunga-Ţi haină aninată,
Chilerul mi-a părut mai muced, poiata mai întunecată,

Şi-n duhnitorul întuneric, pândind prin colţuri înfoiat,
Eu însumi n-aveam loc, bicisnic, ci stam pe brânci şi-
ncovoiat.
Dar ridicaşi din tindă mâna uşor spre-a binecuvânta
Şi iată, se bolti tavanul ’nălţându-se deasupra Ta…

Te-am cunoscut, deşi veniseşi un tainic oaspe nechemat
Şi-am priceput că-Ţi este sete şi încă, Doamne, n-ai cinat:
„M-am abătut să fac, la tine, de-ngădui, Cina cea de
taină.
Chiverniseşte pentru Paşte şi pune-ţi grabnic altă haină.

Adună rudele şi soţii, cu slugile la sărbătoare
Şi toarnă apă caldă-n vase, să-i spăl frăţeşte pe

picioare”…
– Stăpâne, Ţi-am răspuns, şi glasul în gât mi se făcuse ghem,
În tot pământul n-am pe nimeni, să vie-atuncea când îl chem.

Sărac şi fără de prieteni, mă ocolesc de mult drumeţii,
Căci n-am nici azimă, nici sare, pe masa goală a vieţii.
Priveşte, ca-n pustietate-i… doar eu în faţa Ta mă scol
Şi n-am o dramură de pâine să-Ţi pun ’nainte pe pristol…

Atunci, spre inima-mi crescută, purtându-Ţi slobod braţul drept,
Ca dintr-o lacră ne-ncuiată mi-ai scos-o repede din piept,
Ai rupt-o, lesne, ca pe-o roadă ce, coaptă, spânzură pe ram
Şi n-am simţit nici o durere, aşa de bucuros eram,

Apoi, frângând-o-n bucăţele, cum nu aveam de cină soţi,
M-ai dus, tăcut, la o răscruce şi-am împărţit-o-n zori la toţi…

(*Universul literar,* Anul XLII,
Nr. 15, 11 aprilie 1926)

E. Ar. Zaharia:

Rugăciune

Sunt pomul din grădina fermecată!
O, ce frumoasă-i creanga ce-ndoiesc
Cu florile-n şirag împărătesc
De gingăşia soarelui plecată!

Dar miros n-au nici rod nu miruiesc…
De blestem să mă scap, să odrăslesc,
Priveşte-mă, priveşte-mă odată!

Spre mine-aruncă-ţi ochii, Adorată!
Să strălucească-n limpedele lor
Seminţele nădejdii-n viitor
În fiecare floare înflorată!

Priveşte-mă şi ramurile s-or
Încovoia, simţindu-se uşor
Cum leagă rod, Fecioară Prea Curată!

(*Junimea Literară*, An 26,
Nr. 1-9, 1937, p. 124)

E. Ar. Zaharia:

Rugăciune

Doamne, mult mai iubit că m-ai făcut om
Şi nu fir de iarbă, gânganie sau pom
(E drept că de-aş fi fost nuanţe, munte, apă,
Aş fi simţit din mine natura cum s-adapă).

Îţi mulţumesc că mi-ai dăruit
O mie de simţiri să simt ce nimeni n-a simţit
Şi înainte de a trece în marele neant
Să mă exprim impudic, suav şi elegant;

Să văd frumuseţi care spintecă ochii,
Să gust melodii prin nouri de rochii,
Să gust cu porii, cu fruntea, cu firea
Parfumul în care dansezi nemărginirea.

Pentru toate mă-nchin, îţi mulţumesc
Că mi-ai dăruit un fantastic poesc,
Că mi-ai pus pe suflet sigiliu
Identic cu lumina poetului Virgiliu;

Pentru harul minţii, pentru anii
Ce i-ai cheltuit cu mine ca banii,
Pentru norocul nevisat dar avut,
Pentru fiecare prieten, fiecare sărut,

Pentru bucuriile mamei care sta ca o sfântă
Simfonia de holde s-audă cum cântă,
Pentru liniştea pură de giulgiu ceresc
În care mă culc, visez, mă trezesc...

Acum să nu faci din mine surcele,
Să nu mă duci în mlaştini să-şi spele
Ploile putrede pletele abia,
Ci lutul în palme încă-odată îl ia.

Frământă-l cu grijă, să-i dai un contur
Mai viu ca oglinda, ca roua de pur,
Plămădindu-mi fiinţa cu-aluaturi de soare
Într-o formă perfectă atotnepieritoare.

(E. Ar. Zaharia,
Antologie rădăuţeană,
Cernăuţi 1943, p. 60)

c u p r i n s